

ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ

Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

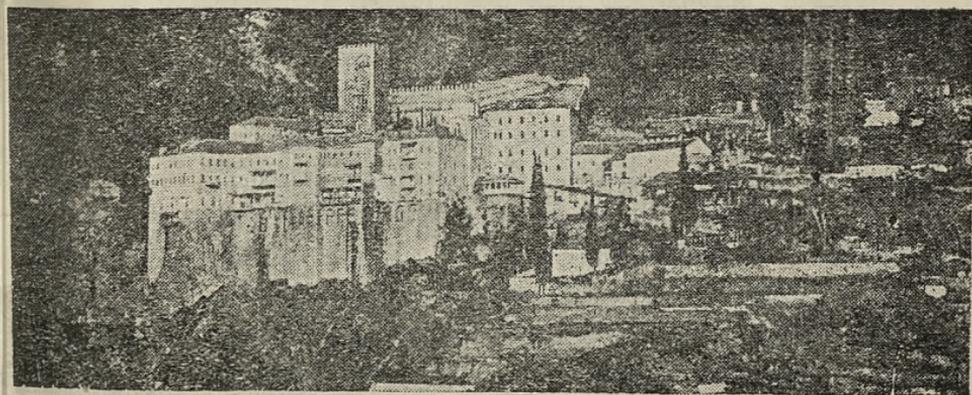
ΤΗΣ

ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΑΘΩ,

ΙΕΡΑΣ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ, ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΛΟΘΝΙΚΗ
ΨΗΦΙΑΚΗ ΚΙΒΩΤΟΣ

∴ Τύποις "ΦΟΙΝΙΚΟΣ", Βενιζέλου 60 - Θεσσαλονίκη ∴

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Χρονογραφική και τοπογραφική ιστορία Ἁγ. Ὁρους	σελ.	129
Ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων τῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς	»	141
Ὁ πρὸς Χριστὸν ἔρωσ	»	150
Ἀπὸ τὴν δρᾶσιν ἑνὸς Ἀγιορείτου	»	163
Ἐκ τῶν Πνευμ. Γυμνασμάτων	»	166
Μία ἐνδιαφέρουσα πανήγυρις	»	175
Ἀπόψε ἢ νύχτα οἰμώζει	»	178
Σκέψεις	»	181
Χρονικὰ Ἁγίου Ὁρους	»	186
Εὐρετήριον	»	191

“ ΑΓΙΟΣ ΠΑΥΛΟΣ,,

Ο ΞΗΡΟΠΟΤΑΜΙΤΗΣ

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΗΣ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΑΘΩ.

ΙΕΡΑΣ ΚΟΙΝΟΒΙΑΚΗΣ ΜΟΝΗΣ ΑΓΙΟΥ ΠΑΥΛΟΥ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΟΥΜΕΝΟΥ ΑΥΤΗΣ ΑΡΧΙΜ. ΣΕΡΑΦΕΙΜ

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΗ ΚΑΙ ΤΟΠΟΓΡΑΦΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ ΑΘΩ

ΓΕΝΙΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝ ΑΓΙΩ ΟΡΕΙ ΜΟΝΩΝ ΚΑΙ ΜΟΝΑΧΩΝ

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

Ἡ ἱερὰ αὕτη Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου κεῖται εἰς τὸ βόρειον μέρος τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εἰς τὸ μεσημβρινὸν ἄκρον γραφικοῦ καὶ εὐρέος ὄρου. Ἡ φύσις ἐνταῦθα δὲν ἔχει τὴν ἀγρίαν καλλονὴν καὶ τὸ σκυθρωπὸν μεγαλεῖον τῶν ὑπωρειῶν τοῦ Ἁθω ὄρου κεῖται ἡ Λαύρα. Ὀμαλαὶ γραμμαὶ, μειδιῶσα φύσις, ὀρίζων ἀναπεπταμένος καθιστοῦν τὴν Ἱ. ταύτην Μονὴν μοναδικὴν εἰς χάριν. Ἐξ ἀποστάσεως, μὲ τὸ πλῆθος τῶν οἰκοδομῶν αὐτῆς, τὴν ποικιλίαν τῶν χρωμάτων, τῶν διαφορῶν οἰκῶν τῆς παραλίας καὶ τὰ λοιπὰ παραρτήματα αὐτῆς, ὡς παρουσιάζει ἡ εἰκὼν μας, φαίνεται ὡς μία πόλις μικρά, χαρίεσα καὶ εὐδαιμονοῦσα.

Ἡ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου πρὸ 50ετίας εἶχε περὶ τοὺς 180 μοναχοὺς. Σήμερον ἔχει περὶ τοὺς 60 ἰδιορρυθμῶς κυβερνωμένους. Ἐπίσης ἔξαρτηματικούς εἰς σκῆτας καὶ κελῖα, εἶχεν ἄλλοτε περὶ τοὺς 900 ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 700 ἦσαν Ῥῶσσοι τῆς σκῆτης τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου (Σεράγιον), ἀλλὰ σήμερον μόλις φθάνουν τοὺς 120 ἐκ τῶν ὁποίων οἱ 20 Ῥῶσσοι τῆς ἀνωτέρω σκῆτης.

Ἡ παράδοσις θέλει τὴν μεγάλην ταύτην Μονὴν κτίσματα τοῦ αυτοκράτορος Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου, ἰδρῦσαντος αὐτὴν πρὸς τιμὴν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου ἣτις διέσωσεν ἐκ τοῦ ἐκ

θαλάσσης πνιγμοῦ τοῦ υἱοῦ Αὐτοῦ Ἀρκάδιον εὐρεθέντα αἴφνης διὰ θαύματος εἰς τὸ μέρος ἔνθα ἤδη ὑπάρχει ἡ Μονή, πλησίον τινὸς βάτου, ἐκ τοῦ ὁποίου θαύματος ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα. Κατὰ τὴν ἰδίαν παράδοσιν οἱ πειραταὶ κατέστρεψαν καὶ ἔκαυσαν αὐτὴν κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα.

Συμφώνως ὅμως μὲ τὰ σωζόμενα ἔγγραφα, ἡ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου συνεστήθη εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ὑπὸ τριῶν Ἀδριανουπολιτῶν Ἀθανασίου, Νικολάου καὶ Ἀντωνίου, κατὰ προτροπὴν τοῦ Ἁγίου, πλησίον τοῦ ὁποίου τὸ πρῶτον προσῆλθον οὔτοι.

Τῷ 1046 ὅτε ἐγένετο τὸ τυπικὸν τοῦ Μονομάχου, ἦτοι μετὰ παρέλευσιν ὀγδοήκοντα ἐτῶν βλέπομεν αὐτὴν εἰς τάξιν «μεγίστης Λαύρας» ὡς ἐκαλεῖτο καὶ ἀπὸ τοῦ 972 ἡ Λαύρα τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου, «διὰ τὸ πολυάνθρωπον καὶ αὐτὴν ὑπάρχειν», ἐδόθη εἰς αὐτὴν ἄδεια νὰ ἔχη ζεῦγος βοῶν «διὰ τὴν ζύμην τοῦ ἄρτου». Ὡσαύτως ἐπετράπη εἰς αὐτὴν νὰ ἔχη, μέγα πλοῖον, ὡς ἡ τῶν Ἀμαλφινῶν, ἔχουσα καὶ πρότερον τὸ δικαίωμα τοῦτο ἐγκρίσει τοῦ πρώτου καὶ τῶν ἡγουμένων τοῦ Ὄρους.

Ἀπὸ τοῦ 1071 συνεχωνεύθη εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην Μονήν, ἡ μονὴ τοῦ Ἱεροπάτορος, βραδύτερον δὲ ἡ μονὴ τοῦ Καλέτζη τῆς ὁποίας σώζονται ἀκόμη ἐρείπια τινὰ μεσημβρινῶς τῆς Μονῆς Βατοπεδίου εἰς τὰ σημερινὰ κελλία τῆς Κολητσοῦς.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΒ' αἰῶνος, οἱ πρῶτοι ἅγιοι τῆς Σερβίας Συμεὼν καὶ Σάββας οἱ ἰδρύσαντες τὴν Μονὴν τοῦ Χελανδαρίου, οἵτινες πρότερον ἤσκησαν ἐν τῇ Μονῇ τοῦ Βατοπεδίου, ἀνήγειραν οἰκοδομὰς ἐν αὐτῇ καὶ ὡς λέγει ὁ Κομνηνὸς ἀφιέρωσαν εἰς αὐτὴν «τὸ λεγόμενον Προσφόριον μὲ τὸν τόπον τοῦ Καλοῦ Κάστρου καὶ τῆς Κομιτίσης».

Ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ Παλαιολόγου καὶ τοῦ Πατριάρχου Ἰωάννου Βέκκου (1275—1282) ἡ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου ἐλεηλατήθη, ὑπὸ τῶν «ἐνωτικῶν», ὀργάνων πιθανῶς τοῦ Μιχαὴλ, διότι οἱ μοναχοὶ αὐτῆς ἀντέστησαν ἠρωϊκῶς ὑπεραμυνόμενοι τοῦ πατρῴου δόγματος. Διάφοροι σωζόμεναι σημειώσεις ἀναφέρουν τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ «αὐτοπροσώπως παραστάντα καὶ τοὺς ἀνενδότες μοναχοὺς ἔργον θανάτου ποιή-

σαντα». Εἶναι ἄγνωστον κατὰ πόσον οἱ Καταλάνοι ἔβλαψαν τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου κατὰ τὰς Ἀρχὰς τοῦ ΙΔ' αἰῶνος.

Εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου σώζεται χρυσόβουλλόν τι εἰς λατινικὴν γλῶσσαν τοῦ Ἀλφόνσου βασιλέως τῆς Ἀραγωνίας, Σικελίας, Βαλεντίας, Ἱερουσαλήμ, Οὐγγαρίας κλπ. τιλοφορουμένου καὶ ἡ μετάφρασις τούτου πιθανῶς νὰ παρουσιάσῃ τι περὶ τῆς ληστρικῆς συμμορίας τῶν τυχοδιωκτῶν Καταλάνων οἵτινες ὑπήκοοι τοῦ βασιλέως τούτου τυγχάνοντες, διέπραξαν τὰ κάκιστα καὶ αἴσχιστα ἐν Ἀνατολῇ ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν.

Ἀπὸ τὸ τυπικὸν τοῦ Μανουὴλ (1394) πληροφοροῦμεθα ὅτι ἡ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου πληρώνουσα εἰς εἶδος δικαιώματα τοῦ πρωτάτου, ἐπλήρωνε καὶ διὰ τὰς μονὰς ἢ μονύδρια τοῦ Χαλκέως, Τριπολίτου ἢ Τριπολίδου καὶ τοῦ Τροχαλαῖ ἄτινα βεβαίως πρότερον εἶχον συγχωνευθῆ εἰς αὐτήν.

Τῷ 1574 ἐγένετο ἐκ δευτέρου κοινόβιος ἡ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου συγχρόνως μετὰ τῆς Λαύρας διὰ προσωπικῆς ἐνεργείας τοῦ πατριάρχου Ἀλεξανδρείας Σιλβέστρου ἐπευλογοῦντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Β'. Δὲν εἶναι γνωστὸν πότε ἐγένετο προηγουμένως ἰδιόρρυθμος.

Τῷ 1606 ὁ ἡγεμὼν τῆς Μολδαυίας Ἱερεμίας Μογίλας ἐξέδωκεν ἐπικυρωτικὸν χρυσόβουλλον διὰ τὴν ἐν Ἰασίῳ τῆς Ρουμανίας μονὴν τῆς Κοιμήσεως (Γκόλιας) τὴν ὁποίαν ἀφιέρωσεν ἡ ἡγεμονίς Ἄννα Γκόλια εἰς τὴν Μονὴν τοῦ Βατοπεδίου.

Οἱ τσάροι τῆς Ρωσσίας Θεόδωρος Ἰωάννοβιτς (1588), Μιχαὴλ Θεοδώροβιτς (1626) καὶ Ἰωάννης Ε' (1688) ἐχορήγησαν εἰς τοὺς Βατοπεδινοὺς τὴν ἄδειαν ὅπως περιερχόμενοι τὴν Ρωσσίαν ἀνὰ τετραετίαν εἰσπράττουν συνδρομὰς ὑπὲρ τῆς Μονῆς αὐτῶν.

Ἡ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου ἐγένετο πάλιν ἰδιόρρυθμος τὸν ΙΗ' αἰῶνα καὶ τοιαύτη ἐξακολουθεῖ μέχρι σήμερον διοικουμένη, ὡς ὅλαι αἱ ἰδιόρρυθμοι Μοναὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Εἶναι ἡ πλουσιωτέρα Μονὴ τῶν ἐν Ἁγίῳ Ὄρει. Ἐδείχθη γενναία ἐπίκουρος καὶ δείκνυται πάντοτε μέχρι σήμερον εἰς τὰς κοινὰς καὶ τὰς ἰδιωτικὰς ἀνάγκας τῶν ἐχόντων ἀνάγκην βοήθειας, εὐρισκομένη εἰς τὴν πρώτην βαθμίδα ἐκάστου καταλόγου συνδρομῶν, τὴν αὐτὴν γενναιότητα ἀλλὰ καὶ φιλομουσίαν

ἔδειξε πάντοτε καὶ περὶ ἐκδόσεως συγγραφῶν. Εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην ἀδελφὴν Μονήν, ὀφείλει χάριτας καὶ ἡ ἡμετέρα τοιαύτη, ἥτις, εἰς παλαιότερας ἐποχάς εὐρεθεῖσα πρὸ οἰκονομικοῦ ἀδιεξόδου καὶ καταστροφῆς, ἔτυχε μεγάλης ἐνισχύσεως καὶ βοηθείας παρὰ τῆς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου, ὥστε νὰ δυνηθῇ αὕτη ν' ἀναλάβῃ καὶ ν' ἀναδειχθῇ ἔκτοτε.

Ἡ Ἱερὰ αὕτη Μονὴ δὲν ἔχει μεγάλα εἰσοδήματα ἐκ τοῦ δάσους αὐτῆς, ἔχει ὅμως σημαντικὰ τοιαῦτα ἐκ τοῦ ἰχθυοτροφείου τῆς λιμνοθαλάσσης Μπουροῦς τὴν ὁποίαν ἔχει ἐν συνδιοκησίᾳ μετὰ τοῦ Δημοσίου.

Ὁ ναὸς τῆς Μονῆς Βατοπεδίου, ἰδρυθεὶς εἰς μνήμην τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, εἶναι ἔργον τοῦ ΙΑ' αἰῶνος καὶ κεῖται εἰς τὸ βορειοανατολικὸν μέρος τῆς εὐρείας αὐλῆς.

Αἱ τοιχογραφίαι αὐτοῦ ἐγένοντο τῷ 1312 ἐπὶ Ἀνδρονίκου Παλαιολόγου τοῦ γέροντος, ἐπιχορηγήσαντος πολλὰ εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην Μονήν. Δυστυχῶς αὗται ἀνεκαινίσθησαν καὶ ἀπώλεσαν τὴν προτέραν αὐτῶν ἀξίαν. Τῷ 1819 ἀνιστορήθη ἡ λιτή. Μόνον ἐνταῦθα εὐρίσκονται μωσαϊκά τινα ἐπὶ τοῦ τοίχου· ἡ εἰκὼν τοῦ Εὐαγγελισμοῦ ἄνωθεν τῶν κεντρικῶν κιόνων, ἄλλη παριστῶσα τὸν Χριστὸν καὶ ἐκατέρωθεν τὴν Θεοτόκον καὶ τὸν Ἅγιον Ἰωάννην τὸν Πρόδρομον, εὐρισκομένων ἄνωθεν τῆς θύρας τῆς λιτῆς, καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐφθαρμένη ἐν μέρει, ἄνωθεν τοῦ ὁμωνύμου παρεκκλησίου.

Ἡ φιλοξενία τοῦ Ἀβραάμ καὶ ἡ Θεοτόκος, δύο ἐπὶ σανίδων εὐμεγέθεις εἰκόνες εἶναι ἀξίαι προσοχῆς. Εἰς τὸ ἅγιον βῆμα φυλάσσονται τρεῖς μικραὶ εἰκόνες ἐκ μικροσκοπικοῦ μωσαϊκοῦ.

Εἰς τὸ σύνθρονον τοῦ βήματος ὑπάρχει προστάτρια εἰκὼν τῆς Μονῆς ἡ Κ τ ι τ ὀ ρ ι σ σ α ἢ β ἡ μ α τ ἄ ρ ι σ σ α λεγομένη, περὶ τῆς ὁποίας ἡ παράδοσις σῶζει ὅτι κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν πειρατῶν ἐρήμωσιν τῆς Μονῆς κατὰ τὸν Θ' αἰῶνα, ὁ βηματάρχης ἔκρουσεν αὐτὴν εἰς φρέαρ μετ' ἀνημμένης λαμπάδος καὶ μετὰ πάροδον πολλοῦ χρόνου ὅτε ἀνοικοδομήθη ἡ Μονή, εὗρον αὐτὴν μετὰ τῆς λαμπάδος ἀνημμένης ἀκόμη. Εἰς τὸν ναὸν καὶ ἐκτὸς αὐτοῦ ὑπάρχουν διάφοροι εἰκόνες (τοιχογραφίαι) τῆς Θεοτόκου, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀντιφωνήτρια, Ἐσφαγμένη, Παραμυθία, Ἐλαιουργίτης, τῶν ὁποίων ἐκάστη ἔχει ἰδίαν ἱστορίαν.

Τὰ κειμήλια τῆς Μονῆς εἶναι πολλὰ καὶ μεγίστης ἀξίας, ἀναφέρομεν μόνον πολυτιμώτατον ποτήριον «Ίασπις» λεγόμενον. Τοῦτο εἶναι κατεσκευασμένον ἐκ χημικῆς ἀναλύσεως διαφόρων πολυτίμων λίθων, τῶν ὁποίων τὸ διακεκριμένον κατὰ τὰ χρώματα αὐτῶν φύραμα, εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «κάλαϊς». Ἡ βάσις αὐτοῦ εἶναι ὀλόχρυσος, ὁμοίως καὶ οἱ ἐν σχήματι ὄψεων δύο βραχίονες. Εἰς τὴν βάσιν φέρει τὸ μονόγραμμα Μανουὴλ Δεσπότη Κομνηνοῦ Παλαιολόγου τοῦ δωρήσαντος αὐτό. Ἐν ὄλῳ ἔχει μέγεθος 0.25×0.20. Ἡ ὕλική αὐτοῦ ἀξία εἶναι μέγιστη. Ὅμοιον τούτου, ἀλλὰ μικροτέρας ἀξίας, ὑπάρχει εἰς τὸ ἐν Βενετία θησαυροφυλάκιον τοῦ Ἁγίου Μάρκου.

Ἱερὰ λείψανα ὑπάρχουν εἰς τὸν ναὸν τῆς Μονῆς Βατοπεδίου μεγάλης ἀξίας καὶ σπουδαιότητος, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἀναφέρομεν τὴν Ἁγίαν Ζώνην τῆς Θεοτόκου, τὰς ἁγίας κάρας Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, Ἀνδρέου Κρήτης καὶ Μοδέστου Ἱεροσολύμων, τὰς δεξιὰς τῶν Ἁγίων μαρτύρων Παντελεήμονος, Προκοπίου καὶ Τρύφωνος καὶ τὸν βραχίονα τοῦ Ἀποστόλου Βαρθολομαίου. Ὑπάρχουν καὶ τρεῖς εἰκόνες μικραὶ, λεγόμενα «Νινία» τῆς αυτοκρατορίας Θεοδώρας, ἀσφαλῶς ἐκεῖνας τὰς ὁποίας ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν Θεόφιλον ὁ γελοτοποιὸς Δένδρις ἰδὼν κρυφίως τὴν Θεοδώραν ἀσπαζομένην αὐτάς.

Φιάλην ἔχει καὶ ἡ ἱερὰ αὕτη Μονὴ ὡς ἡ Λαύρα, Ἰβήρων κλπ. Αἱ φιάλαι εἰς τὸ Ἅγιον Ὄρος ἰδρυθῆσαν διὰ δύο λόγους. Ἐνα μὲν, διότι ἀντιγράφοντες οἱ μοναχοὶ τὰ ἐν Βυζαντίῳ κρατοῦντα, ἔπρεπε νὰ ὑπάρχη καὶ ἡ ἀπαραίτητος φιάλη ἔξωθι τοῦ ναοῦ καὶ ἄλλον δέ, διότι πάντες οἱ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει ἀντέγραφον πιστῶς τὰ κτίρια κλπ. τῆς Λαύρας.

Τὸ κωδωνοστάσιον τῆς Μονῆς ἰδρυθῆ τῷ 1427 καὶ ἔχει ὕψος 30 περίπου μέτρων. Εἶναι τὸ ἀρχαιότερον τοῦ Ἁγίου Ὄρους διότι ἐξ ἀρχῆς δὲν ἰδρυθῆσαν τοιαῦτα. Τοὺς κώδωνας ἀνεπλήρουν τὰ καὶ ἤδη νῦν σωζόμενα ξυλοσήμαντρα καὶ τὸ κυρτὸν σίδηρον, ληφθέντα ἐκ τῶν ἀρχαίων τυπικῶν τῶν ἐν Παλαιστίνῃ καὶ Αἰγύπτῳ Μονῶν. Πληροφορούμεθα δέ, ὅτι καὶ σήμερον ἔτι ἐπιμένει ἐν Κρήτῃ καὶ Ἡπείρῳ καὶ ἀλλαχοῦ εἶναι ἐν χρήσει μετὰ τοῦ «κράχτη» καὶ τὰ ξύλα καὶ τὸ σίδηρον.

Αἰ σειραὶ τῶν κελλιῶν τῆς Μονῆς ἀποτελοῦν σχῆμα ὀπι-

δίου ἀνοικτοῦ, εἶναι δὲ οἰκοδομαὶ τοῦ ΙΘ' αἰῶνος καὶ τμήματά τινα ἐγερωθέντα ἔχουν ὄψιν πολυτελεῆ.

Τῷ 1890 ἐγένετο σπουδαῖον ὑδραγωγεῖον ὑπὸ τοῦ Ἰταλοῦ ἀρχιτέκτονος Πέτρου Μιλλέρου.

Τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς εὐρισκομένην πρότερον εἰς τὸν πρόναον ἐγκατέστησαν φιλοκάλως οἱ Βατοπεδινοὶ εἰς πύργον ἀσφαλῆ καὶ εὐρύχωρον εἰς τὸ βορειανατολικὸν ἄκρον. Μεταξὺ τῶν εὐαρίθμων μεμβρανίνων κωδίκων τοὺς ὁποίους κατέχει διακρίνονται ἡ γεωγραφία τοῦ Κλαυδίου Πτολεμαίου μετ' εἰκόνων τῆς τότε γεωγραφικῆς διαιρέσεως τῶν χωρῶν τῆς γῆς, συνεσταχωμένη μετὰ τῆς γεωγραφίας τοῦ Στράβωνος. Τὴν πρώτην ἐξέδωκε πολυτελῶς ὁ Langlois ἐν Παρισίοις τῷ 1867. Ἐν χειρόγραφον τοῦ Ὁριγένους ἐξηγητικὸν τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου καὶ τὸ ψαλτήριον τοῦ αὐτοκράτορος Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου, μετὰ μικρογραφιῶν ἐκ τῶν ὁποίων ἐξέχει ἡ τοῦ Μωϋσέως κλπ. Εἰς τὴν βιβλιοθήκην ταύτην συντηροῦνται εἰς ἀρίστην κατάστασιν περὶ τοὺς 1.300 κώδικες Ἑλληνικοὶ χειρόγραφοι ἐκ τῶν ὁποίων οἱ περισσότεροι εἶναι ἐπὶ περγαμηνῆς.

Ἡ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου κατέχει καὶ τὰ ἐξῆς ἐπίσημα ἔγγραφα. Χρυσόβουλλον Ἀνδρονίκου Π ἔτους 1302, τοῦ ἰδίου ἔτους 1324, Ἀνδρονίκου ΠΙ 1329, Ἰωάννου Ι Παλαιολόγου 1344, Στεφάνου Δουσάν Οὐσρὸχ βασιλέως Σερβίας 1346, Ἰωάννου Ι Παλαιολόγου δύο τοῦ 1356, Μανουὴλ Παλαιολόγου 1414, Ἀλφόνσου Υ βασιλέως Ἀραγωνίας καὶ Σικελίας κλπ. (Λατινιστί), Γράμμα τοῦ τσάρου Θεοδώρου Ἰωάννοβιτς 1588, χρυσόβουλλον Ἱερεμίου Μογίλα βοεβόδα Μολδαυίας 1606, Γράμμα τοῦ τσάρου Μιχαὴλ Θεοδώροβιτς 1626, ὁμοίως τοῦ τσάρου Ἀλεξίου Μιχαήλοβιτς 1655 καὶ Γεωργίου δεσπότης Σερβίας ἀγνώστου χρονολογίας.

Μεταξὺ τῆς Μονῆς καὶ τῆς παραλίας ὑπάρχουν πλῆθος διαφόρων οἰκημάτων, ἤτοι ἀποθήκαι σταῦλοι, ὑδρόμυλοι, κῆποι, ἄρσανάδες κλπ. Τοιαῦτα παραρτήματα ἔχουν ὅλαι αἱ Μοναὶ ἀλλ' εἰς τὴν τοῦ Βατοπεδίου ὑπάρχουν πολὺ περισσότερα καὶ εὐπρεπέστερα.

Εἰς τὴν Μονὴν Βατοπεδίου διέπρεψαν πολλοὶ ἐπίσημοι ἄνδρες. Ἐπισημότατος τούτων ἦτο ὁ Γεννάδιος ἡγούμενος αὐτῆς

χορηματίας, ὅστις παρέστη κατὰ τὴν ἐν Φλωρεντία Σύνοδον καὶ καθ' ὅλα σάφρων καὶ ὁμόψυχος διετέλεσε πρὸς τὸν Γεννάδιον τὸν Σχολάριον κατὰ τὰς φάσεις τοῦ ζητήματος τῆς ἐνώσεως. Εἰς τὴν Μονὴν αὐτὴν εἰσηλθὼν μέχρι τέλους τῆς ζωῆς τῶν κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα οἱ Οἰκουμενικοὶ Πατριάρχαι Κύριλλος καὶ Κυπριανὸς καὶ Ἀλεξανδρείας Γεράσιμος. Κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα ἡ Μονὴ εἶχε πολλοὺς ἐπισήμους καὶ ἱκανοὺς ἄνδρας τῶν ὁποίων κορυφαῖος ὁ Εἰρηνοπούλεως καὶ Βατοπεδίτου τιτουλάριος ἐπίσκοπος Γρηγόριος Βατοπεδινὸς ὁ Ἐφέσιος, χειρονονηθεὶς ἐν Βατοπεδίῳ πρὸ τοῦ 1820, κατὰ συνοδικὴν ἀπόφασιν, ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Γρηγορίου τοῦ Ε' συλλειτουργοῦντων τριῶν ἐτέρων ἀρχιερέων. Ὁ Γρηγόριος εἰργάσθη μεγάλως ὑπὲρ τῶν ἐν Ῥουμανία μοναστηρίων τῆς Μονῆς Γκόλια καὶ Περπόϊ, διετέλεσε δὲ φίλος τοῦ Ἰωάν. Καποδιστρίου καὶ τοῦ Α. Στούρτζα.

Ἀθωνιάς Ἀκαδημία: Δέκα λεπτὰ μεσημβρινῶς τῆς Μονῆς εὐρίσκονται ἐπὶ ὠραίου λόφου τὰ εἰρεῖα τῆς Ἀθωνιάδος ἀκαδημίας. Ἐν μέσῳ δὲ τῆς πέριξ καταστροφῆς σώζεται ναῖσκος τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ.

Ἡ σχολὴ αὕτη ἰδρύθη μετὰ τὰ μέσα τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐνεργείᾳ τοῦ Μελετίου ἱερομ. Βατοπεδινοῦ καὶ μετὰ τῶν ἄλλων σχολῶν Ἰωαννίνων, Κοζάνης, Κυδωνιῶν, Σμύρνης, Χίου, Πάτου, Δημιτσάνης, Βουκουρεστίου καὶ λοιπῶν εἰργάσθη τὴν πνευματικὴν ἀναβίωσιν τοῦ Γένους. Εἰς τὴν σχολὴν ταύτην τῆς Ἱεῤῥᾶς Μονῆς τοῦ Βατοπεδίου ἐδίδαξαν οἱ τοῦ Γένους διδάσκαλοι, Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, Νεόφυτος ὁ Καυσοκαλυβίτης, Κυπριανός, Ἀθανάσιος Πάριος, Νικόλαος Ζερτζούλης καὶ ἄλλοι.

Ἡ σχολὴ εἶχε περὶ τὰ 100 δωμάτια ἐπὶ 2840 τ. μ. ἐμβαδου. Ἰκαναὶ δαπάναι ἐγένοντο διὰ τὸ ὑδραγωγεῖον αὐτῆς. Παρήκμασε κατὰ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ' αἰῶνος διὰ τὰ ἐρειπωθῆ κατὰ τὰς πρώτας δεκαετηρίδας τοῦ ΙΘ' αἰῶνος.

Σκήτη Ἀγίου Δημητρίου: Ἡμίσειαν ὄραν δυτικομεσημβρινῶς τῆς Μονῆς εὐρίσκεται ἡ ἰδιόρρυθμος σκήτη τοῦ Ἀγίου Δημητρίου, ἰδρυθεῖσα τῷ 1744. Κατ' ἀρχὰς καὶ ἰδίως κατὰ τὰς δύο πρώτας δεκαετηρίδας τοῦ ΙΘ' αἰῶνος εἶχεν 120 μοναχοὺς. Τὸ κυριακὸν αὐτῆς φέρει ἐπὶ τῶν τοίχων τὰ ἔτη 1761 καὶ 1796.

Ἡ σκήτη αὕτη ἔχει περὶ τὰς 20 καλύβας, ἀλλ' εὐρίσκονται εἰς ἀντίθεσιν πρὸς ἐκείνας τῶν Καυσοκαλυβίων. Ἐνταῦθα ἡ φύσις εἶναι ὁμαλὴ καὶ ἡ γῆ γόνιμος ἐπιτρέπουσα εἰς ἐκάστην αὐτῶν ἀρκετὴν ἐλευθερίαν καὶ οἱ περισσότεροι τῶν ἀσκητῶν ζῶσι διὰ τῆς γεωργίας. Ὁ σημερινὸς πληθυσμὸς αὐτῆς εἶναι ἐλάχιστος μειωθεὶς δυσαναλόγως μὲ τὸν τῶν ἄλλων σκητῶν.

Ἡ Μονὴ τοῦ Βατοπεδίου ἔχει περὶ τὰ δέκα κελλία εἰς τοποθεσίαν Κολιτσοῦ καὶ Καμμένα πρὸς μεσημβρίαν. Ἐπίσης καὶ ἕτερα τρία εἰς Καρυὰς καὶ μεγαλοπρεπὲς ἀντιπροσωπεῖον.

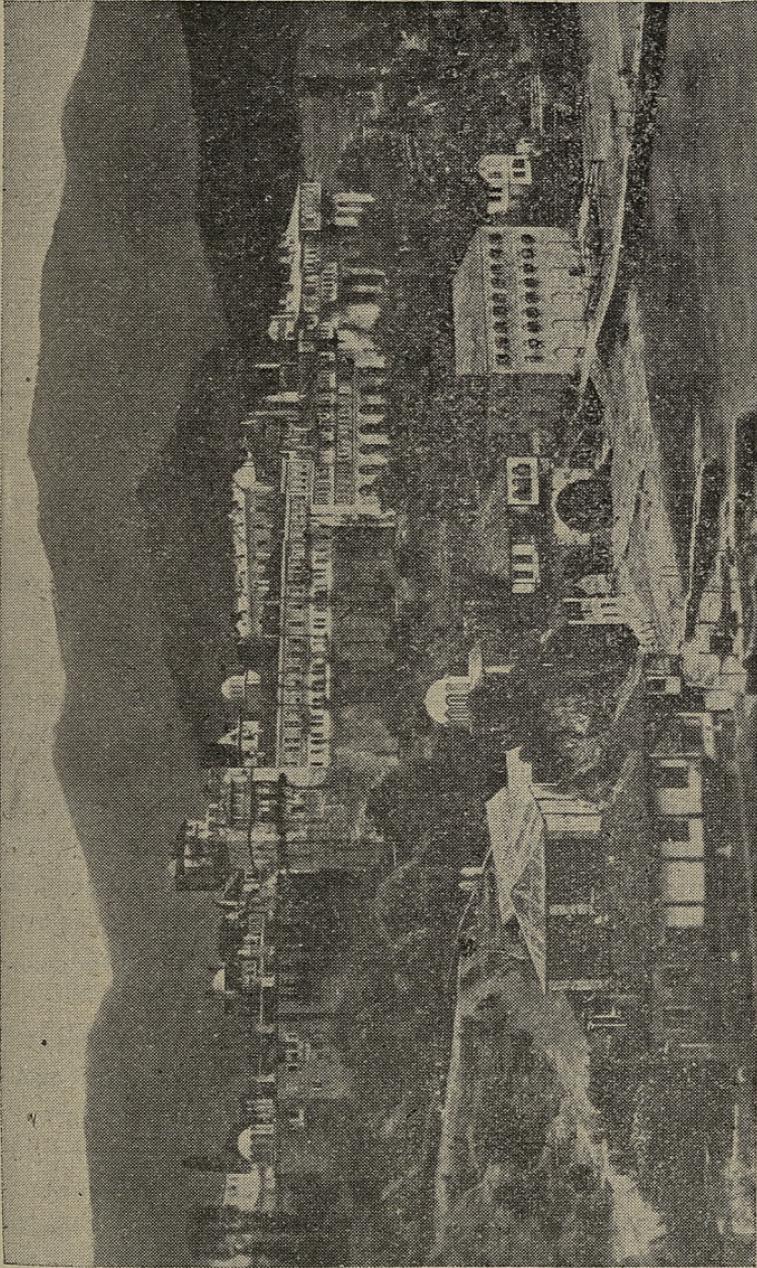
Σκήτη Ἁγίου Ἀνδρέου (Σεράγιον): Εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Βατοπεδίου ὑπάγεται καὶ ἡ ἐν Καρυαῖς εὐρισκομένη μεγάλη Ῥωσικὴ σκήτη τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου «Σεράγιον» καλουμένη. Αὕτη εἶναι τὸ ἀρχαῖον μονύδριον τοῦ Ξέστρου ἢ Εὐστρου τιμώμενον ἐπ' ὄνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου. Τοῦτο σωζόμενον ὡς κελλίον κατὰ τὸν ΙΗ' αἰῶνα ἠγόρασε μετὰ τὸ 1763 ὁ Πατριάρχης Σεραφεῖμ Β' ὁ ἐξ Ἡπείρου καὶ ἀνεκαίνισεν ἐκ βάθρων ἐπ' ὄνόματι τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου, κατὰ τὰ ἔτη 1763—1768, κληθὲν ἔκτοτε διὰ τὴν εὐρυχωρίαν Σεράγιον.

Εὐρύταται καὶ πολυδάπανοι οἰκοδομαὶ μὲ χιλιάδας δωματίων καὶ ποικιλίαν χρωμάτων, ναὸς μέγιστος καὶ ἄλλοι μικρότεροι, τῶν ὁποίων οἱ τροῦλοι καὶ οἱ ἐπ' αὐτῶν σταυροὶ διαγράφονται εἰς τὸν αἰθέρα ἀστράπτοντες ἐκ χρυσοῦ, παριστοιῦν μακρόθεν τὸ Σεράγιον ὡς φανταστικὸν ἀνάκτορον ἐν μέσῳ ὀλοπρασίνου περιβάλλοντος ἢ ὡς τεράστιον κομποτέχνημα ἀσύνηθες εἰς τὸν ἀρχαῖζοντα καὶ ἀπέριπτον Ἄθω.

Τὸ κελλίον Σεράγιον παρεχωρήθη εἰς Ρῶσσον τινὰ Βησσαρίωνα ἐκ τοῦ Ἰβηρικικοῦ κελλίου τοῦ Μαγουλά τῷ 1842 πρὸς σύστασιν Ῥωσικῆς κοινοβιακῆς σκήτης.

Αἱ κοινόβιοι σκῆται εἶναι δημιούργημα Ῥωσικὸν προκύψαν κατὰ τὸν ΙΘ' αἰῶνα. Οἱ Ῥῶσσοι ὡς γνωστὸν ἠγνόουν ἐν Ῥωσσίᾳ τὸν ιδιόρρυθμον βίον, ἄλλως τε τὸ μοναρχικὸν πολιτεῦμα τοῦ κοινοβίου τὸ μόνον ὑπάρχον ἀρχαῖον καὶ γνήσιον ἐν τῷ μοναχισμῷ, συνεδιάζετο καὶ πρὸς τὴν κοινωνικὴν καὶ πολιτικὴν ἀνατροφὴν τοῦ τότε Ῥωσικοῦ λαοῦ.

Τῷ 1849 ὁ Πατριάρχης Ἀνθιμος διὰ σιγγιλίου αὐτοῦ ἐκάνομις τὴν τάξιν τῆς σκήτης ταύτης ἀξιεθείσης τότε, μεσολαμβάνει

ΙΕΡΑ ΜΟΝΗ ΒΑΤΟΠΕΔΙΟΥ

τοῦ ἐπιφανοῦς Ῥώσσου Ἀνδρέου Μουράβιεφ. Ἐκτοτε ἐπροχώρησε ἀξαναομένη μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ δικαίου Θεοδωρήτου ὅτε μεγάλαι οἰκοδομαὶ καὶ ἐξωραϊσμοὶ ἐτελέσθησαν καὶ ἐτέθησαν αἱ βάσεις τοῦ μεγίστου καὶ πολυτιμωτάτου ναοῦ, τοῦ ὁποίου τὸν θεμέλιον λίθον κατέθεσε πρὸ ὀγδοηκονταετίας περίπου ὁ τότε νεαρὸς μέγας δοῦξ Ἀλέξιος Ἀλεξάνδροβιτς, θεῖος τοῦ τσάρου Νικολάου τοῦ Β' καὶ βραδύτερον ἀρχιναύαρχος τοῦ Ῥωσσοικοῦ στόλου.

Ὁ ναὸς οὗτος τυγχάνων ἐπισημότερος ὄλων τῶν ἐν Ἀνατολῇ ἀνεγερθέντων μετὰ τὴν ἄλωσιν, συνετελέσθη κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος. Ἡ περιγραφή αὐτοῦ ἐκφεύγει τῶν στενῶν ὁρίων τῆς παρούσης ἐργασίας. Χαράσσομεν ὁμῶς ὀλίγα πρὸς πληροφορίαν τῶν ἀναγνωστῶν μας.

Τὸ μῆκος τοῦ ναοῦ εἶναι 60 μέτρα καὶ τὸ πλάτος 33, τὸ δὲ ὕψος 29 μ. ἀπὸ τοῦ ἰσωγείου. Εἶναι ὄλος ἐκ γρανίτου καὶ λαξευτοῦ μαρμάρου. Ἡ εἴσοδος ἀποτελεῖται ἐκ τῶν σκελῶν γοτθικοῦ κωδωνοστασίου τοῦ ὁποίου ἐκατέρωθεν ἴστανται θολοειδεῖς πύργοι. Τὸ κωδωνοστάσιον ἔχει ὕψος 37 μ. καὶ διαιρεῖται εἰς δύο διαμερίσματα, ἐκ τῶν ὁποίων, εἰς μὲν τὸ πρῶτον εὐρίσκονται πολυάριθμοι κώδωνες λειτουργοῦντες ἀρμονικῶς δι' ἰδιαιτέρον μηχανισμοῦ καὶ δύο ἄλλοι μέγιστοι σημαινόμενοι ἰδιαιτέρως, τῶν ὁποίων ὁ εἷς ἔχει βάρος 4.329 ὀκάδων εἰς δὲ τὸ ἄνω διαμέρισμα λειτουργεῖ τετράπλευρον ὥρολόγιον σημαῖναν τὰς ὥρας καὶ τὰ τέταρτα αὐτῶν δι' ἀρμονικῶν ἰσχυρῶν κωδωνισμῶν δεκάδος κωδῶνων. Ὁ ναὸς στεγάζεται διὰ πλακῶν χαλκοῦ καὶ μολύβδου, ἔχει ὠραίους τρούλους, ὑπεράνω δὲ τούτων εὐρίσκονται ὀγκῶδεις σφαιραὶ φέρουσαι μεγάλους σταυρούς.

Ὁ ἐσωτερικὸς διάκοσμος αὐτοῦ δεικνύει τὴν ἀνυπέροβλητον εἰδικότητα τῶν Ῥώσσων. Τὸ τέμπλον καὶ αἱ εἰκόνες αὐτοῦ σκορπίζουσιν θάμβος εἰς τὰ ὄμματα τοῦ παρατηρητοῦ. Εἰκόνες τινὲς αὐτοῦ ἀντιπροσωπεύουσιν ἐργασίαν διασῆμων ἁγιογράφων Ῥώσσων. Περιττὸν νὰ εἴπωμεν περὶ τῶν σκευῶν καὶ λοιπῶν καλλιτεχνημάτων τοῦ ναοῦ ἅτινα δύνανται τις νὰ φαντασθῇ ἀναλόγως τοῦ περιγραφέντος ναοῦ διὰ τῶν πενιχρῶν τούτων γραμμῶν. Τὸ σχέδιον τοῦ ναοῦ ἐξεπόνησεν ὁ Ῥώσσος ἀρχιτέκτων Σοροουπόφ, ἀπόφοιτος τῆς ἐν Περουπόλει Ἀκαδημίας τῶν Καλῶν

Τεχνῶν καὶ ἔχει ῥυθμὸν μικτόν. Διὰ τὴν τελειοποίησιν αὐτοῦ ἔδαπανήθησαν κολοσιαῖα ποσὰ ἐπὶ εἰκοσαετίαν ὄλην, ἐκ διαλειμμάτων διακοπτομένων τῶν ἐργασιῶν. Ἄρχει νὰ σημειώσωμεν ὅτι κατ' ἄ ἔβεβαίωσεν πρό τινος, ζῶν ἔτι Ῥῶσσος μοναχός, ὅτι κατὰ τὴν περιόδον τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἀπεστέλλοντο τὰ χρήματα ἐκ Ῥωσσίας εἰς λίρας χρυσὰς καὶ εἰς δέματα ἀνὰ ἓν τοιοῦτον 2.000 λιρῶν ἐντὸς ἐκάστου σάκκου σίτου. Ἐκαστος εὐρισκόμενος πρὸ τοῦ ὄγκου αὐτοῦ καὶ τοῦ ἐν αὐτῷ παντοίου πλούτου δύναται νὰ φαντασθῇ τὴν ποσὸν Ῥωσσικὸν διετέθη διὰ τὰς ἐργασίας αὐτάς.

Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ ἐτελέσθησαν μετὰ πρωτοφανοῦς πομπῆς ἐν τῇ σκῆτῃ τὴν 16ην Ἰουνίου 1900 παρουσίᾳ τοῦ πρεσβευτοῦ Ζηνόβιεφ καὶ διαφόρων ἐπισημοτήτων ἐκ τῆς τσαρικήσ Ῥωσσίας, τοῦ ναυάρχου Βιρίλωφ ἀντιπροσωπεύσαντος τὸν θεμελιωτὴν μέγαν δούκα Ἀλέξιον καὶ πλήθους ἀξιωματικῶν καὶ ναυτῶν τῶν ἐν Δάφνῃ προσεγγισάντων Ῥωσσικῶν πολεμικῶν πλοίων. Ὁ Πατριάρχης Ἰωακείμ ὁ Γ' προϊστάτο τῆς τελετῆς ἔχων συλλειτουργοῦντας τὸν Ἑλληνομαθῆ τιτουλάριον ἐπίσκοπον Βολοκαλάμης Ἀρσένιον πρύτανιν τῆς ἐν Μόσχᾳ Θεολογικῆς Ἀκαδημίας καὶ πλήθος ἱερέων κλπ.

Ὁ δικαῖος Ἰωσήφ ἠγωνίσθη πολὺ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ μεγάλου τούτου ἔργου μεριμνῶν συγχρόνως καὶ περὶ ἄλλων οἰκονομῶν καὶ ἐργασιῶν. Οὕτω ἀνηγέρθη νέα τράπεζα, ἐπεξετάθη ἡ δυτικὴ πλευρὰ καὶ τελευταίως ἀνήγειρεν ὀλόκληρον τὴν βορείαν τοιαύτην, κατὰ νεώτερον σχέδιον κοσμηθεῖσα διὰ μεγάλου ναοῦ.

Ἡ σκῆτῃ τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρόντος αἰῶνος εἶχε 350—400 Ῥῶσσους μοναχοὺς διὰ νὰ ἀνέλθουν κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τοῦ 1912 εἰς ἑπτακοσίους. Ἐκ τούτων βραδύτερον ἀπηλάθησαν ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος τοῦ Ἁγίου Ὄρους περὶ τοὺς 550 ἐκ τοῦ ἐξῆς γεγονότος.

Εἰς τὰ ὄρη τοῦ Καυκάσου διέμενον εἰς μοναχὸς ἑνόματι Ἰλαρίων, ὅστις συνέγραψε καὶ ἐξέδωκεν ἓν βιβλίον περὶ τῆς νοερᾶς προσευχῆς ὑπὸ τὸν τίτλον «Ναγοράκ-Καυκάζα», δηλ. «εἰς τὸ ὄρη Καυκάσου» τὸ ὁποῖον καὶ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον καὶ ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥωσσίας, ἀπέθρυσαν καὶ ἀπηγόρευσαν τὴν ἀνάγνωσιν ὡς περιέχον πολλὰς αἰρέσεις

καὶ πλάνας, ἀντικείμενον ὡς ἐκ τούτου εἰς τὰ δόγματα καὶ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ βιβλίον τοῦτο κυκλοφοροῦσαν καὶ ἐν Ἁγίῳ Ὄρει μεταξὺ τῶν Ῥώσων, παρέσυσσε πολλοὺς ἐξ αὐτῶν οἵτινες παρεδέχθησαν τὴν διδασκαλίαν του ὡς ὀρθήν. Μεταξὺ τούτων ἦτο καὶ εἷς πολὺ ἐγγράμματος μοναχὸς τῆς σκήτης, ὀνόματι Ἄντ. Μπουλάνοβιτς πρώην ἀνώτατος ἀξιωματικὸς τοῦ Ῥωσικοῦ Στρατοῦ, ὅστις ἤρξατο συγγράφων διάφορα φυλλάδια εἰς τὴν Ῥωσικὴν γλῶσσαν διὰ τοὺς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει καὶ ἀλλαχοῦ Ῥώσους.

Εἰς τὴν πλάνην ταύτην παρεσύρθησαν καὶ οἱ πλεῖστοι τῶν πατέρων τῆς σκήτης τοῦ Σεραγιοῦ, οἵτινες στασιάζσαντες κατὰ τῆς νομίμου ἀρχῆς αὐτῶν ἐξεδιώξαν τὸν δικαῖον ἐγκαταστήσαντες νέον κατὰ τὸ φρόνημα αὐτῶν, κακοποιήσαντες μάλιστα καὶ πολλοὺς μὴ δεχομένους νὰ τοὺς ἀκολουθήσουν εἰς τὴν πλάνην των.

Τοῦ ζητήματος τούτου ἐπιληφθεῖσα ἡ Ἱερὰ Κοινότης, κατόπιν προσφυγῆς τῆς Ἱ. Μονῆς Βατοπεδίου καὶ τοῦ ἐκδιωχθέντος δικαίου, ἔλαβε τὴν ἀπόφασιν ἀπελάσεως ἐξ Ἁγίου Ὄρους τῶν ἀνωτέρω 550 μοναχῶν, μεταφερθέντων τούτων εἰς Ῥωσίαν δι' ἀφιχθέντος πρὸς τοῦτο πλοίου ἐκ Ῥωσσίας. Μετὰ παρέλευσιν ἔτους ἡ Ῥωσικὴ Ἐκκλησία παρεκάλεσε τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην ὅπως ἐπιτραπῆ εἰς μερικοὺς ἐξ αὐτῶν νὰ ἐπιστρέψουν εἰς Ἁγιον Ὄρος ἀλλ' ὁ Πατριάρχης Γερμανὸς διὰ γράμματός του τῆς 11ης Δεκεμβρίου 1913 πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥωσσίας, ἐδήλου τότε «Ἐπειδὴ δὲ οὐκ ἀπίθανον ἐστὶ καὶ μετάνοιαν δηλώσαντας τούτους πράγματα καὶ σκάνδαλα παρασχεῖν καὶ αὐθις τῷ Ἁγιωνύμῳ Ὄρει ἐπανερχομένους, ἔγνωμεν ἵνα μηδεὶς ἐκ τούτων ἐπανέλθῃ εἰς Ἁγιον Ὄρος, τουθ' ὅπερ καὶ δίκαιον καὶ πρέπον λογιζόμεθα». Καὶ οὕτω δὲν ἐπέστρεψεν οὐδεὶς.

Οἱ κύριοι πόροι τῆς σκήτης, πρὸ τῆς Ῥωσικῆς ἐπαναστάσεως, προήρχοντο ἐκ τῆς ἀνεξαντλήτου εὐσεβείας καὶ ἐλεημοσύνης τοῦ Ὀρθοδόξου Ῥωσικοῦ λαοῦ, προσφέροντος προθύμως ἀπὸ τοῦ μεγάλου μέχρι τοῦ ἀγρότου, ἀλλ' ἀσφαλῶς καὶ ἐκ τῶν πλουσίων κρατικῶν Ῥωσικῶν ἐπιχορηγήσεων. Ἦδη οἱ ὑπάρχοντες ἐν τῇ ζωῇ εἰς τὴν σκήτην ταύτην 20 Ῥῶσοι μοναχοί, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ εἷς Ἕλλην, συντηροῦνται ἐκ τῆς πωλήσεως διαφόρων ἀντικειμένων ἐκκλησιαστικῶν καὶ μὴ καὶ ἐκ ποσοῦ τινος ὅπερ λαμβάνουν παρὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Δημοσίου ἐξ ἀπαλλοτριώσεως κτήματός των ἐν Θάσῳ.

ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΘΩΝΙΑΔΟΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Τῇ 14ῃ παριππεύοντος μηνὸς Σεπτεμβρίου, ἑορτῇ τῆς παγκοσμίου ὑψώσεως τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων τοῦ ἀρχομένου σχολικοῦ ἔτους 1954—55 ἐν τῇ γεραρᾷ Ἀθωνιάδι Ἐκκλησιαστικῇ Σχολῇ.

Ἀφ' ἑσπέρας ἐψάλη ὁ Μέγας Ἑσπερινὸς ἐν τῷ ἱερῷ Παρεκκλησίῳ τῆς Σχολῆς, μετὰ τὸ πέρασ τοῦ ὁποίου ἡ Ἐφορία ἀποτελουμένη ἐκ τῶν Πανοσιωτ. Προηγουμένων κ.κ. Νικάνδρου Λαυριώτου, Εὐμενίου Βατοπεδινοῦ καὶ τοῦ Ὀσιωτάτου Μοναχοῦ κ. Ἀγαθαγγέλου Ἰβηρίτου, καὶ ἐνεργοῦσα κατ' ἐντολὴν τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος Ἀγίου Ὁρους προσέφερεν ἐνὶ ἐκάστω τῶν ἱεροσπουδαστῶν ἀργυροῦν ἐσμαλτωμένον σῆμα, ἔχον ἐν τῷ κέντρῳ τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Ὁρους καὶ γύρωθεν τὰς λέξεις· «Ἀθωνιάς Ἐκκλησιαστικῆ Σχολή.»

Ὁ Ἐφορος καὶ Ἀντιπρόσωπος τῆς Ἱ. Μονῆς Μεγίστης Λαύρας Προηγούμε. κ. Νίκανδρος, μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν σημάτων εἶπε τὰ ἀκόλουθα· «Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἀγίου Ὁρους Ἀθῶ ἐγχειρίζει, δι' ἡμῶν, σήμερον ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους 1954—55, ἅπασιν ὑμῖν τοῖς Ἱεροσπουδασταῖς τῆς γεραρᾶς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, τόδε τὸ ἱερὸν ἔμβλημα, φέρον τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγίου Ὁρους, ἵνα ἐμπνέη, ἐνθουσιάζῃ, διακρατῇ καὶ καθοδηγῇ ὑμᾶς ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος, ἔτι δὲ καὶ διδάσκη ὑμῖν τοῦ ἀθανάτου μοναχικοῦ ἰδεώδους τὰς ἀγίας καὶ ἱεράς ὑποθήκας καὶ τὴν μέχρις αὐτοθυσίας προσήλωσιν ὑμῶν εἰς τὸν ἁγιορειτικὸν μοναχισμόν. Ματελοῦντες ἐν ἐλπίσιν ἀγαθαῖς περὶ ὑμῶν, πεποίθαμεν ὅτι χάσῃ θεία, διὰ τῶν ἐν τῇ παλαιφάτῳ ταύτῃ Σχολῇ ἱερῶν σπουδῶν καὶ τῆς ἐν γένει ἐν τῷ Ἀγιωνύμῳ ἡμῶν Τόπῳ μελέτης

καὶ ἀναστροφῆς, θέλετε ἀποβῆ ἔνθουσιώδεις συνεχισταὶ καὶ ἄγρουνοι φύλακες τῶν ἱερῶν παραδόσεων τῆς Μοναχικῆς ἡμῶν Πολιτείας, συγχρόνως δὲ τίμιοι καὶ νικηφόροι ἀγωνισταί, προμαχοῦντες ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς σεβασμίας καὶ ἱεράς ταύτης ἀκροπόλεως τῆς ἀγιωτάτης ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἐνδοξοτάτου ἡμῶν Ἔθνους».

Τῇ δ' ἐπομένῃ ἐτετέλεσθη ἡ θεία καὶ ἱερά Λειτουργία ἐν τῷ αὐτῷ ἱερῷ Παρεκκλησίῳ ὑπὸ τοῦ ἐκ τῶν Ἐφόρων Πανοσ. Προηγ. κ. Εὐμενίου Βατοπεδινοῦ, βοηθουμένου ὑπὸ τοῦ Ἱερολ. Ἱεροδικόνου κ. Ἐλευθερίου Λαυριώτου, ἱεροσπουδαστοῦ τῆς Σχολῆς.

Ἀκολούθως ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν ἀφοῦ προσῆλθον τὰ Μέλη τῆς Διονυσιατικῆς Ἱεράς Ἐπιστασίας καὶ ἡ Ἱερά Κοινότης μετὰ τοῦ Ἀρχιγραμματέως καὶ Ὑπογραμματέως αὐτῆς, ὁ ἐκπροσωπῶν τὸν ἀσθενουῖτα Ἐξοχώτατον Γεν. Διοικητὴν Ἁγίου Ὁρους κ. Κ. Κωνσταντόπουλον, πᾶσαι αἱ ἐν Καρυαῖς Δημόσιαι Ἀρχαὶ καὶ Ὑπηρεσίαι, ὁ Σχολάρχης μετὰ τοῦ Καθηγητικοῦ Συμβουλίου κ. ἄ., ἐψάλη ὁ ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν μαθημάτων καθιερωμένος ἀγιασμός. Εἶτα λαβὼν τὸν λόγον, ἐξ ὀνόματος τοῦ κ. Γ. Διοικητοῦ, ὁ ἐκπροσωπῶν αὐτὸν Τελώνης Ἁγίου Ὁρους κ. Κερκύρας, ἐτόνισε τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου τῆς Σχολῆς καὶ τὴν σημασίαν, ἣν κέκτηται αὕτη διὰ τὸ Ἁγιον Ὁρος. Εἰς τῶν Καθηγητῶν ἀνεκοίνωσεν, ἐντολῇ τοῦ Καθηγητικοῦ Συμβουλίου, τὴν γενικὴν καὶ εἰδικὴν βαθμολογίαν τῶν μαθητῶν, ἀνεληθοῦσαν εἰς ὑψηλὸν ἐπίπεδον, ἱκανοποιῆσαν τὰ μέγιστα ἅπαντας τοὺς παρισταμένους. Τὴν τελετὴν ἐπεσφράγισε διὰ τοῦ παρὰ πόδας ἀληθῶς πεπνυμένου λόγου αὐτοῦ ὁ Πανοσιολογιώτατος Σχολάρχης Ἀρχιμ. κ. Ναθαναὴλ Λαυριώτης ἔχοντας οὕτω :

**«Σεβαστὴ Ἱερά Κοινότης, Κύριοι Συνάδελφοι,
ἀγαπητοὶ Ἱεροσπουδασταί,**

Χάριτι θεία, ἡ Ἀθωνιῶς εἰσέρχεται ἀπὸ σήμερον εἰς τὸ δεῦτερον σχολικὸν ἔτος. Κατὰ τὸ παρελθὸν κατεβλήθη προσπάθεια, ἧς ἕνεκα μὲν νὰ τεθῶσιν αἱ στερεαὶ βάσεις ἐπὶ τῶν ὁποίων αὕτη θὰ οἰκοδομηθῇ, ἀφ' ἑτέρου δὲ διὰ νὰ ἀποβῆ τοῦτο ὠφέλιμον διὰ τοὺς ἐν αὐτῇ διδασκομένους. Εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Κυρίας ἡμῶν Θεοτόκου, τῆς Προστάτιδος τοῦ

Ἰ. ἡμῶν Τόπου, διότι κατωρθώθη νὰ παρακαμφθῶσιν αἱ ἀνακύψασαι δυσχέρειαί, νὰ ὑπερνικηθῶσι τὰ ἐμπόδια καὶ νὰ ἀρχίσῃ ἡ Σχολὴ νὰ βαδίζῃ τὸν δρόμον τοῦ προορισμοῦ της μὲ χρηστὰς τὰς ἐλπίδας διὰ τὸ μέλλον.

Δὲν διατεινόμεθα βεβαίως, ὅτι κατὰ τὸ διαρρεῦσαν σχολικὸν ἔτος ἐπετελέσθησαν θαύματα. Ἄλλωστε δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναμένῃ κανεὶς τοιαῦτα. Οὐδὲν ἔργον, ὅσον ὠραῖον καὶ ὑψηλὸν καὶ ἄν εἶναι καὶ ὅσον καὶ ἄν καταβληθῶν ἐντατικάι προσπάθειαι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ καρποφορήσῃ ἀμέσως. Θὰ πρέπει νὰ ἀναμείνῃ κανεὶς μὲ ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν τὸν καιρὸν τῆς ἀποδόσεως. Θὰ πρέπει νὰ λέγῃ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἔλεγε καὶ ὁ Ἀπόστολος τῶν ἔθνῶν, ὁ θεῖος Παῦλος «ἐγὼ ἐφύτευσα, Ἀπολλῶς ἐπότισε» ἢ αὔξησις ὅμως καὶ ἡ καρποφορία εἶναι ἔργον τοῦ Θεοῦ· διότι ἄνευ τῆς εὐλογίας τοῦ Θεοῦ οὐδὲν ἔργον εἶναι δυνατὸν νὰ καρποφορήσῃ. Δὲν δυνάμεθα ὅμως καὶ νὰ παρίδωμεν τὴν προσπάθειαν ἢ ὁποία κατεβλήθη ἀπὸ ὅλους διὰ τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ καθήκοντός του. Διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι ἐν πλήρει ἐπιγνώσει τῶν εὐθυνῶν καὶ τῶν ὑποχρεώσεών των ἀπέναντι τοῦ ἁγιορειτικοῦ κόσμου καὶ τῶν ἀρμοδίων κρατικῶν ὑπηρεσιῶν, εἰργάσθησαν μὲ ἀπαράμιλλον ζῆλον διὰ νὰ ἀνταποκριθῶσιν εἰς τὸ ἔργον των. Ἄν καὶ φοβοῦμαι ὅτι θὰ προσκρούσω εἰς τὴν μειριοφροσύνην τῶν ἀγαπητῶν μου συναδέλφων, τῶν καθηγητῶν τῆς Σχολῆς, ὅμως νομίζω ὅτι θὰ ἦτο ἄδικον νὰ παρασιωπηθῶσι κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην στιγμὴν οἱ κόποι, οἱ μόχθοι καὶ αἱ προσπάθειαι αἱ ὁποῖαι κατεβλήθησαν διὰ τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν ψυχικὴν ἀναγέννησιν τῶν μαθητῶν. Ἐφάνησαν ἀντάξιοι συνεχισταὶ τοῦ ἔργου τῶν μεγάλων διδασκάλων τῆς περισέμνου ταύτης Σχολῆς. Ἐξήρθησαν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς των ὡς «παιδαγωγοὶ ἐν Χριστῷ». Μετέδωσαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νεαρῶν μαθητῶν τὰ νάματα τῆς ὀρθοδόξου θρησκείας, ἐτόνωσαν τὸ θρησκευτικὸν καὶ ἐθνικὸν των φρόνημα, τοὺς ὠδήγησαν εἰς τὰς ζωηροῦτους πηγὰς τῆς ἀληθοῦς γνώσεως ἀπὸ τῆς ὁποίας οἱ πᾶντες «οὐ διψήσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα». Ἄλλὰ ἔτι μεγαλυτέρα θὰ ἦτο ἡ ἀδικία, ἂν δὲν ἀναγνωρισθῇ καὶ ἡ προσπάθεια ἢ ὁποία κατεβλήθη καὶ ἐκ μέρους τῶν διδασκομένων. Δὲν θὰ ἦτο

δυνατὸν νὰ ἔχωμεν τόσον λαμπρὰ ἀποτελέσματα, ἐὰν δὲν μετεβάλλοντο αἱ καρδίαι τῶν μαθητῶν εἰς «γῆν ἀγαθὴν» διὰ νὰ δεχθῶσι τὸν σπόρον. Καὶ ὄχι μόνον τὸν ἐδέχθησαν ἀλλὰ καὶ τὸν ἐθέρμεναν μὲ τὴν πίστιν καὶ τὴν ἀγάπην των, τὸν ἐπότισαν μὲ τὴν δρόσον τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς ἐγκαρτερήσεως, καὶ ἐφύτρωσε καὶ ἀνεπτύχθη καὶ εἶναι ἕτοιμος πρὸς καρποφορίαν.

Ἡ προσπάθεια ὅμως τῆς Σχολῆς δὲν περιστράφη μόνον εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς πνευματικῆς δηλονότι ἀναπτύξεως τῶν μαθητῶν. Ἡθέλησενὰ τοὺς μορφώσῃ καὶ ψυχικῶς, νὰ δημιουργήσῃ χαρακτῆρας καὶ νὰ προετοιμάσῃ ἀνθρώπους ἰκανοὺς νὰ ἀναλάβουν μίαν τόσον βαρεῖαν κληρονομίαν. Ἡ αὐστηρὰ πειθαρχία καὶ ἡ πιστὴ τήρησις τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Σχολῆς ἐθεωρήθη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς ὡς ὄρος ἀπαραίτητος διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ὑπ' αὐτῆς ἐπιδιωκομένου σκοποῦ.

Εὐτυχῶς, ὅτι κατενοήθη ἀπὸ ὅλους ὅτι εἶναι ὑπερέταιμιᾶς μεγάλης καὶ ὑψηλῆς ιδέας, τῆς Ἰδέας τῆς Μοναχικῆς καὶ ὅτι ὅλοι ἐκλήθησαν νὰ καταταγοῦν εἰς τὰς τάξεις ἑνὸς στρατοῦ, ὁ ὁποῖος ὠπλισμένος μὲ τὴν «πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ» θὰ ἀναλάβῃ ὄχι, μόνον νὰ περιφρουρήσῃ, ἀλλὰ καὶ νὰ ἀναπτύξῃ τὰ ιδεώδη τῆς ιδέας αὐτῆς.

Τιμὴ καὶ δόξα δι' ὅσους θὰ λάβουν μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν καὶ θὰ ἀγωνισθῶσι νομίμως. Τὸ ἔπαθλον, τῆς νίκης θὰ εἶναι ὁ ἀμαράντινος τῆς νίκης στέφανος, διότι ἀγωνοθέτης εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Χριστός.

Πολλοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι ἀναχρονισμός, ὅτι εἶναι ματαιοπονία νὰ ἐπιδιώκεται νὰ συγκρατηθῇ καὶ ἀναπτυχθῇ κάτι τὸ ὁποῖον ἔχει πλέον καταρρεύσει.

Καὶ ἀκόμη, ὅτι εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν τῆς ἐξελιξεως καὶ τῆς προόδου, ὁ Μοναχισμὸς ὡς Ἰδέα δὲν ἐξυπηρετεῖ οὐδένα σκοπόν. Παρῆλθε λέγουν, ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι παρερμηνεύοντες τὸ γνήσιον πνεῦμα τῆς θρησκείας προσεπάθουν μὲ ἐξαντλητικὴν ἀσκησιν νὰ ὑποτάξουν τὸ σῶμα καὶ νὰ ἐξυψώσουν τὸ πνεῦμα.

Ἡ ἀνθρωπος λέγουν ἀνεπτύχθη, κατενόησε τὸ πραγματικὸν νόημα τῆς ζωῆς καὶ ἠκολούθησε τὴν ὀρθὴν ὁδὸν ἢ ὁποία ὁδηγεῖ πρὸς τὴν σωτηρίαν.

Οἱ ὄπαδοι τῆς Ἰδέας αὐτῆς φαίνεται ὅτι ἀγνοοῦν τὴν ἱστορίαν τοῦ Μοναχισμοῦ. Ἀγνοοῦν ὅτι αἰτία τῆς ἀθροῦς προσελεύσεως εἰς τὸν Μοναχισμόν δὲν ἦτο ἡ ἄγνοια τοῦ πνεύματος τῆς θρησκείας ἀλλ' ἡ γνῶσις αὐτοῦ. Οἱ πλείστοι ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους κάθε ἐποχῆς, οἱ ἅποιοι ἐγκατέλειπον τὸν κόσμον μετὰς ἀπολαύσεις καὶ τὰ θέλητρά του καὶ προσήρχοντο εἰς τὸν μοναχισμόν διὰ νὰ ἀνταλλάξουν καὶ τὴν βασιλικὴν πορφύραν πολλάκις μετὰ τὸ εὐτελὲς ῥᾶσον τοῦ Μοναχοῦ, προήρχοντο ἀπὸ τὴν ἀριστοκρατίαν τοῦ πνεύματος. Δὲν εἶναι λοιπὸν δυνατὸν νὰ καταλογισθῇ εἰς τοὺς ἀνθρώπους αὐτοὺς ἄγνοια τοῦ πραγματικοῦ νοήματος τῆς θρησκείας. Εἰς τὸν Μοναχισμόν προσήρχοντο διότι τὸν ἐθεώρουν ὡς ὑψίστην φιλοσοφίαν. Καὶ προσήρχοντο διὰ νὰ ποιισθῶσιν ἀπὸ τὰ ζώηρονα νάματά του, διὰ νὰ τὸν χρησιμοποιοῦσιν ὡς μέσον διὰ καὶ μίαν ψυχικὴν ἀνάτασιν, ἢ ὁποία θὰ συνετέλει εἰς τὴν ἐξύψωσιν τοῦ πνεύματος, τὸν ἐξαγνισμόν τῆς ψυχῆς, τὴν ἀπόκτησιν τῆς οὐρανοῦ βασιλείας.

Ἄλλὰ οὔτε καὶ ἡ κατηγορία ἢ ὁποία ἀποδίδεται εἰς τοὺς Μοναχοὺς ὅτι εἶναι ἄτομισαί, ὅτι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν ἰδικὴν των σωτηρίαν, εὐσταθεῖ. Οἱ ἀγῶνες των διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ὀρθοδοξίας καὶ αἱ προσπάθειαι των νὰ θεραπεύσουν τὰς ἀνάγκας τῶν συνανθρώπων των ἐν τῷ μέτρῳ βεβαίως τοῦ δυνατοῦ μαρτυροῦν τὸ ἀντίθετον.

Ὁ Μ. Ἀντώνιος ἐγκαταλείπει τὴν τόσον ποθητὴν δι' αὐτὸν ἔρημον καὶ κατέρχεται εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν μετὰ πλῆθος Μοναχῶν διὰ νὰ ἐνισχύσῃ μετὰ τὸ κῆρὸς του τὸ κλυδωνιζόμενον ὑπὸ τῶν ἀρειανῶν σκάφος τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ Μοναχοὶ τῆς Παλαιστίνης εἶναι οἱ ἰσχυρότεροι ἀντίπαλοι τῶν Ὠριγενιστῶν. Καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς ἁγίας Πόλεως, χάρις εἰς τὰς θυσίας των νικᾷ καὶ κρατύνεται.

Οἱ Μοναχοὶ τοῦ Βυζαντίου μετὰ ἐπικεφαλῆς τὴν μεγάλην μορφήν τοῦ μοναχισμοῦ τὸν Θεόδωρον Στουδίτην καθίστανται οἱ μεγαλύτεροι πολέμιοι τῶν εἰκονομάχων μετὰ τὸ αἷμα καὶ τὰς θυσίας τῶν Μοναχῶν κερδίζεται ἡ νίκη. Καὶ οἱ Μοναχοὶ ὅμως τῆς αὐτῆς πολιτείας δὲν ὑστεροῦν εἰς πίστιν πρὸς τὰ μεγάλα ἰδεώδη, εἰς ἱερὸν ἐνθουσιασμόν, εἰς ἀγωνιστικὸν πνεῦμα, χάριν τῆς ἐπικρατήσεως τῆς ἀληθείας. Ὅπου ἡ ἀνάγκη τοὺς καλέσῃ

εἶναι ἔτοιμοι νὰ δώσουν τὸ παρόν. Παράδειγμα οἱ ἄγῶνες τῶν κατὰ τὸν ΙΓ' αἰῶνα, ὅταν ὁ μοναχισμὸς τοῦ Ἁθῶ ἐκινδύνευσε ἀπὸ τὴν λατινικὴν κυριαρχίαν. Οἱ μοναχοὶ τότε ἔγιναν οἱ ἄγρυπνοι φρουροὶ τῶν πατρῶν παραδόσεων, οἱ θεματοφύλακες τῶν δόσιων καὶ ἱερῶν, οἱ ὑπερασπισταὶ τῆς ὀρθοδοξίας.

Δὲν κάμπτονται οὔτε ἀπὸ τὰς ἀπειλὰς τῶν ἰσχυρῶν λατίνων οἱ ὅποιοι προσπαθοῦν νὰ τοὺς ὑποτάξουν, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἐξαγοράζονται ἀπὸ τὰς χρυσὰς εὐλογίας τοῦ προκαθημένου τῆς Ρώμης. Ὅταν οἱ ἰσχυροὶ κλονίζονται, ὅταν οἱ κατέχοντες τὰ μεγάλα ἐκκλησιαστικὰ ἀξιώματα ὑποκύπτουν, οἱ ταπεινοὶ Μοναχοὶ ἐγκαταλείποντες τὰ σπήλαιά των, τὸν τόπον τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ἀσκήσεως καὶ λαμβάνοντες ἀνὰ χεῖρας τὸ λάβαρον τῆς ὀρθοδοξίας εὐρίσκονται ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων διὰ νὰ ἀγωνισθῶσιν ἢ καὶ νὰ θυσιασθῶσιν ἐὰν παραστῇ ἀνάγκη χάριν αὐτῆς.

Ἄλλὰ μήπως εἶναι δυνατὸν νὰ παραγνωρισθῶσιν αἱ ὑπηρεσίαι τὰς ὁποίας προσέφερον αἱ Μοναὶ καὶ οἱ Μοναχοὶ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας εἰς τὸ ἔθνος; Οἱ Μοναχοὶ δὲν ἐκράτησαν ἄσβεστον τὴν φλόγα τῆς πίστεως πρὸς τὰ μεγάλα ἰδανικὰ τῆς θρησκείας καὶ τῆς πατρίδος εἰς τὰς ψυχὰς τῶν ὑποδούλων; αὐτοὶ δὲν διετήρησαν μὲ τὸ «κρυφὸ σχολεῖο» τὴν γλῶσσαν τὴν ἑλληνικὴν καὶ δὲν ἐσφυρηλάτησαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων τὴν ἀγάπην πρὸς τὴν ἐλευθερίαν; καὶ κατὰ τὰς κρίσιμους ὥρας τῆς ἐξεγέρσεως δὲν ἐστάθησαν εἰς τὸ πλευρὸν τοῦ ἀγωνιζομένου ἔθνους καὶ δὲν ἐθυσιάσθησαν διὰ τὸν ὑπὲρ πάντων ἀγῶνα;

Οἱ ἀγῶνες ὅμως αὐτοὶ καὶ αἱ θυσίαι τῶν πολιστῶν τῆς ἐρήμου εἶναι ἢ μία μόνον πλευρὰ διὰ τὴν ἐπικράτησιν τῆς ὀρθοδοξίας, διὰ τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν τῶν συνανθρώπων των. Ὑπάρχει καὶ μία ἄλλη ἐξ ἴσου σπουδαία ἢ ὅποια ἀποδεικνύει ὅτι οἱ Μοναχοὶ δὲν ἔμειναν ἀδιάφοροι θεαταὶ εἰς τὰς συμφορὰς τῶν ἀδελφῶν των.

Ὁ Μ. Βασίλειος δαπανᾷ ὀλόκληρον τὴν πατρικὴν του περιουσίαν διὰ νὰ ἰδρῦσῃ τὴν περίφημον Βασιλειάδα, τὸ ἱερὸν καταγῶγιον μέσα εἰς τὸ ὅποιον θὰ θεραπεύεται ἢ δυστυχία. Ὁ ἅγ. Εὐφροαῖμ ὁ Σῦρος, ὁ μέγας ἀσκητὴς τοῦ μοναχισμοῦ τῆς Ἀντιοχείας εἰς τὸν μέγα λοιμὸν τοῦ 372 ἐγκαταλείπει τὸ Μοναστήριόν του καὶ ἀναλαμβάνει αὐτοπροσώπως τὴν ἐποπτείαν διὰ

τὴν δημιουργίαν κέντρων περιθάψεως τῶν ἐνδεῶν.

Ἄλλὰ καὶ ποῖος ἀπὸ τοὺς μεγάλους πατέρας τῆς Ἐκκλησίας, οἱ ὅποιοι προήρχοντο ἀπὸ τὰς τάξεις τῶν Μοναχῶν ἐκράτησεν ἔστω καὶ ὀβολὸν διὰ τὰς ἀτομικὰς του ἀνάγκας; Ὅλοι αἱ μεγάλοι μορφαὶ πρὶν ἐγκαταλείψωσιν τὸν κόσμον, πρὶν ἐνδυθῶσι τὸν τρίχινον χιτῶνα τοῦ Μοναχοῦ ἐφήρμοζον τὴν ἐντολὴν τοῦ Κυρίου «εἰ θέλεις τέλειος γενέσθαι πώλησόν σου τὰ ὑπάρχοντα καὶ διδος πτωχοῖς».

Καὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ δὲν ἐξέλιπε καὶ σήμερον. Βεβαίως δὲν ζῶμεν τὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ πνεῦμα ἐκυριόρχηται τῆς ὕλης, ἀλλὰ οὔτε καὶ εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ Μοναχικὰ ἰδεώδη εἶχον ἀναπτυχθῆ εἰς τὸν ὑπέροχτον βαθμόν. Ζῶμεν εἰς ἐποχὴν κατ' ἐξοχὴν ὑλιστικὴν, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν καταργοῦνται τὰ παλαιὰ συστήματα καὶ νέα τοιαῦτα δημιουργοῦνται ἐπὶ βάσεων ἐντελῶς ἀντιθέτων πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ. Καὶ τὴν ἐποχὴν ὅμως αὐτὴν, τὴν κατ' ἐξοχὴν ἐπαναστατικὴν τὸ αὐστηρὸν μοναχικὸν πνεῦμα δὲν ἐξέλιπε τελείως. Ἀγωνίζεται νὰ διατηρηθῆ καὶ μάλιστα ἀπληλαγμένον ἀπὸ τὰς ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις τῶν νέων θεωριῶν. Καὶ ἀσφαλῶς θὰ ἔλθῃ καὶ πάλιν ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ «ἀναλάμψῃ ὡς σπινθῆρ» τὸ ἀρχαῖον Μοναχικὸν Ἰδεῶδες, τὸ Ἰδεῶδες μὲ τὸ ὁποῖον τόσαι ἀγναὶ καρδίαι ἐγαλοῦχθήθησαν καὶ θὰ θερμάνῃ καὶ πάλιν τὰς ψυχὰς ὄλων ἐκείνων, οἱ ὅποιοι ποθοῦν τὴν μακαρίαν ζωὴν τῆς αὐτοσυγκεντρώσεως καὶ τῆς ψυχικῆς ἀνατάσεως.

Καὶ ἤδη ἔχει ἀρχίσει ἡ στροφή πρὸς τὸ πνεῦμα αὐτό, πρὸς τὸ πνεῦμα τῶν χρυσῶν αἰώνων τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ζωὴ καὶ τὰ ἔργα τῶν μεγάλων ἀσκητικῶν μορφῶν ἀναδημοσιεύονται καὶ ἀναγινώσκονται ἀπλήστως ἀπὸ ὅλους τοὺς διανοουμένους τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως. Ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι ἄλλοτε διεκήρυκτον ὅτι διὰ νὰ δυνηθῆ ἡ ἐκκλησία καὶ φυσικὰ ὁ μοναχισμὸς νὰ ζήσῃ καὶ νὰ διατηρήσῃ τὴν θέσιν της ὡς ἡγέτιδος τάξεως ἐν τῇ κοινωνίᾳ ἔπρεπε νὰ ἀπολουθῆ τὴν ἐξέλιξιν ἀναγκάζοντας σήμερον πιεζόμενοι ἀπὸ τὰς ἀνάγκας τῶν περιστάσεων νὰ ἀλλάξουν γνώμην καὶ νὰ ὁμολογήσουν, ὅτι ἐὰν δὲν ἐπανέλθομεν εἰς τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν, εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς αὐστηροῦς περισυλλογῆς, ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι καταδικασμένος εἰς

μαρασμόν. Καὶ ἡ στροφή αὕτη εἶναι δειγμα ὅτι ἀναγνωρίζεται πλέον ἢ ἀξία τοῦ ἀρχαίου πνεύματος τῆς ἐκκλησίας.

Εἶναι ὑποτιμητικὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ὀρθοδόξους τῆς Ἀνατολῆς, οἱ ὅποιοι, ἐνῶ διατεινόμεθα ὅτι εἴμεθα οἱ θεματοφύλιakes τῶν ἱερῶν παραδόσεων τῆς ἐκκλησίας. ἀδιαφοροῦμεν δι' ἕνα τόσον ὠραῖον καὶ ὑψηλὸν θεσμόν, ὅπως ὁ τοῦ Μοναχισμοῦ, καὶ ἐνῶ ἄλλοι τὸν παραλαμβάνουν, τὸν ἀναπτύσσουν καὶ τὸν ἐξυψώνουν, ἡμεῖς τὸν ἐγκαταλείπομεν. Ἡ καθολικὴ ἐκκλησία ἡ ὁποία τὴν αἴγλην καὶ τὴν δύναμίν της τὴν ὀφείλει εἰς τὰ μοναχικά της τάγματα, τὰ ὁποία ἀριθμοῦν ἑκατοντάδας μελῶν ἠρῦσθη τὰ πάντα ἀπὸ τὸν μοναχισμόν τῆς ἀνατολῆς. Ὑπάρχουν καὶ σήμερον μοναχικά τάγματα εἰς τὴν δύσιν τὰ ὁποία ὀνομάζονται βασιλειανά, διότι οἱ κανονισμοὶ των στηρίζονται ἐπὶ τῶν μοναχικῶν κανόνων τοῦ Μ. Βασιλείου.

Εἶναι ἀνάγκη νὰ κατανοηθῆ ἀπὸ ὅλους, ὅτι ἐκκλησία δρωσα καὶ ἀναπτυσσομένη δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς μοναχισμόν. Ἀπὸ αὐτὸν θὰ ἀντλή τὰ στελέχη της, ἀπὸ αὐτὸν θὰ στηρίζεται ὁσάκις τὸ σκάφος της θὰ κλυδωνίζεται ἀπὸ τὰ κύματα τῶν ἐν τῇ κοινῶνίᾳ ἀντιθέσεων πρὸς αὐτήν. Εἰς τὸν μοναχισμόν ὅμως, ὁ ὁποῖος θὰ ζῆ, θὰ ἀναπτύσσεται, θὰ ἐξυψώνεται καὶ θὰ ἀγωνίζεται νὰ φθάσῃ πρὸς τὴν τελειότητα, εἰς τὸν μοναχισμόν εἰς τὸν ὁποῖον θὰ ὑπάρχῃ ζωὴ καὶ δύναμις ἀλλὰ καὶ πίστις πρὸς τὴν μεγάλην του ἀποστολήν.

Εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ ἠθικαὶ βάσεις κλονίζονται καὶ μεταβάλλονται εἰς ἐρείπια ἀπὸ τοὺς ἐκμεταλλεῦτάς τῆς κακῶς νοουμένης ἐλευθερίας τοῦ πνεύματος, εἶναι δύσκολον νὰ ὑπάρξῃ καὶ νὰ ζῆσῃ ἕνα σύστημα στηριζόμενον ἐπὶ τόσον αὐστηρῶν βάσεων· τὸ δύσκολον ὅμως δὲν εἶναι καὶ ἀδύνατον. Ἄλλωστε, κάθε ὠραῖον εἶναι δύσκολον καὶ ἀσφαλῶς ἀπαιτεῖ καὶ θυσίας.

Σήμερον εἰς ὀλόκληρον τὴν Ἀνατολήν λείψανα μόνον τοῦ μοναχισμοῦ ὑπάρχουν τὰ ὁποία μαρτυροῦν τὸ πέρασμά του. Τὸ πλέον βεβηλόλογον μοναχικὸν κέντρον, ὅπως καὶ ἄλλοτε ἐλέχθη, εἶναι τὸ εὐρισκόμενον ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης χερσονήσου· διὰ τοῦτο καὶ ἡ εὐθύνη τῶν σημερινῶν οἰκιστῶν εἶναι μεγίστη. Αὐτοὶ πρέπει νὰ γίνουν τὸ ἄλας μὲ τὸ ὁποῖον θὰ ἀλισθῆ ἡ

σημερινή κοινωνία, ἡ ζύμη ἢ ὁποία θὰ ζυμώσῃ ὅλο τὸ φύραμα, ὁ σπόρος ὁ ὁποῖος θὰ σπαρῆ, θὰ φυτρώσῃ, θὰ ἀναπτυχθῆ καὶ θὰ καρποφορήσῃ. Τὸ νέον αἷμα τὸ ὁποῖον ἤρχισε νὰ ρεῖ εἰς τὴν «μονήρη Σχολήν» καὶ τὸ ὁποῖον θὰ διοχετεύεται ἀπὸ τὸ πνευματικὸν αὐτὸ κέντρον, τὴν ΑΘΩΝΙΑΔΑ εἰς τὰς Μονάς, ἀσφαλῶς θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀναζωπύρουσιν καὶ μεγαλοουρίαν τῆς Ἰδέας αὐτῆς. Εὐτυχεῖς ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι συγκατελέχθησαν μεταξὺ τῶν ἐκλεκτῶν διὰ νὰ συμβάλουν εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ἑνὸς ἔργου τόσον μεγαλειώδους. Ἀσφαλῶς θὰ πρέπει νὰ γνωρίζουν, ὅτι αἱ δυσκολίαι τὰς ὁποίας θὰ συναντήσουν θὰ εἶναι μεγάλαι. Θὰ δοκιμάσουν τὴν πειθαρχίαν καὶ τὴν αὐστηρότητα αἱ ὁποῖαι θὰ ἐπιβάλλωνται χάριν τῆς εὐθύθμου λειτουργίας τῆς Σχολῆς.

Θὰ ἀναγκασθῶσι νὰ μεταβάλωσι συνηθείας καὶ γενικὰ τρόπον ζωῆς. Θὰ ὑποχρεωθῶσι νὰ ἀκολουθήσωσι αὐστηρῶς μίαν κοινοβιακὴν ζωὴν ἢ ὁποία ὅμως, ὅσον καὶ ἂν φαίνεται δύσκολος εἶναι εὐχάριστος, διότι ἐνώνει ψυχὰς μὲ τὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ σφυρηλατεῖ δεσμοὺς ἱεροὺς καὶ ἀκαταλύτους, οἱ ὁποῖοι τόσον θὰ συντελέσουν ἀργότερον, ὅταν μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ, ἐξερχόμενοι τῆς Σχολῆς θὰ ἀναλάβουν τὴν ἡγεσίαν διὰ τὴν ἀναδημιουργίαν τοῦ μοναχισμοῦ. Αἱ δυσκολίαι ὅμως αὐταὶ ὅσο μεγάλαι καὶ ἂν εἶναι δὲν πρέπει νὰ ἀποθαρρύνουν κανένα.

Παλαιοὶ καὶ νέοι μαθηταὶ ἄς γνωρίζουν ὅτι, ἀπὸ τὰς θυσίας ἀπὸ τὰ δάκρυα, ἀπὸ τὸ αἷμα καὶ ἀπὸ τὴν τέφραν ἀκόμη γεννῶνται τὰ ἱερώτερα συναισθήματα, αἱ ὑψηλότερα ἰδέαι, τὰ μεγαλύτερα δημιουργήματα. Τίποτε δὲν ἐπιτυγχάνεται χωρὶς θυσίας. Βαδίσατε εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀποστολῆς σας ἠνωμένοι μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης, τῆς ἀγάπης ἢ ὁποία οὐ ζητεῖ τὰ ἑαυτῆς καὶ οὐ λογίζεται τὸ κακόν. Ὀπλισθητε μὲ πίστην, μὲ ὑπομονήν, μὲ καρτερίαν. Σταθῆτε ἄγρυπνοι φρουροὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων καὶ νὰ εἰσθε βέβαιοι, ὅτι εἰς μίαν τοιαύτην προσπάθειαν ἰδανικὴν θὰ βοηθήσῃ ὁ Θεὸς καὶ τότε ὁ μοναχισμὸς ὄχι μόνον θὰ ζῆσῃ, ἀλλὰ θὰ ἀναπτυχθῆ καὶ θὰ μεγαλοουρήσῃ.

Μετὰ τὸν λόγον τοῦ Ἁγίου Σχολάρχου προσεφέρθησαν ἀναψυκτικά. Μεθ' ὃ πάντων εὐχομένων εὐόδωσιν τῶν ἱερῶν σκοπῶν τῆς Σχολῆς, ἔληξεν ἡ ἐπίσημος αὕτη τελετὴ τῆς ἐνάρεξεως τῶν μαθημάτων αὐτῆς.

Δόκιμος Μοναχὸς Ἄνδρέας Ἰω. Σφουγγατάκης
 Τῆ 26ῃ Σεπτεμβρίου 1954
 Καθηγητῆς
 τῆς Ἀθωνιάδος Ἐκκληστ. Σχολῆς

Ο ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟΝ ΕΡΩΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ *

Ἄς σταθῶμεν μακρὰ - μὰ πολὺ μακρὰ - ἀπὸ τὸν μάταιον καὶ ψευδῆ ἔρωτα τῆς σαρκός, (ὁ ὁποῖος κακῶς ἐννοούμενος ἰδοὺ πόσα κακὰ ἀφόρητα ἐπεσώρευσε καὶ ἐπισωρεύει καθ' ἑκάστην εἰς τὸ δύστηνον ἀνθρώπινον γένος ἀπὸ τοῦ κατακλυσμοῦ μέχρι σήμερον) καὶ ὁ ὁποῖος εἶναι μὲν ταυτόφωνος μὲ τὸν ἡμέτερον ἔρωτα, πάντη ὅμως ἑτερόσημος καὶ ἄκρως ἀντίθετος κατὰ τε τὴν φύσιν, τὰ μέσα, τὸν σκοπὸν καὶ τὰ ἀποτελέσματα, καὶ λατρεύεται ἀπὸ τοὺς πολλοὺς ὡς ἄλλος ψευδῆς Θεός, ὡς ἄλλο ἀπατηλὸν εἶδωλον, πρὸ τοῦ ὁποίου χάσκουσιν - οἱ χαζοὶ καὶ κοῦφοι καὶ ἀνόητοι ὑλόφρονες, ἡμεῖς, λέγω, οἱ χάριτι Χριστοῦ τελείως

* Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς δὲν εἶχεν ἔρωτα μόνον εἰς τὸν Χριστόν, τὸν Νυμφίον τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς, καὶ πάσης πιστῆς ψυχῆς, ἀλλ' ὡς ἦν ἐπόμενον, ὁ αὐτὸς ἔρωτα ἐπεξετείνετο καὶ εἰς τὴν Πανάχαρτον καὶ Πανακῆρατον καὶ Πάναγνον καὶ Παναγίαν Μητέρα Αὐτοῦ, τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, τὴν ὑπερφῶς γεννήσασαν Αὐτὸν ὡς Ἄμνον ἄμωμον, αἰρωντα τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου, ἡμῶν δὲ τῶν χριστιανῶν πάντων Μητέρα (κατὰ χάριν γεννηθεῖσαν). Πόθεν δὲ μανθάνομεν καὶ τοῦτο; Γενικῶς μὲν ἀπὸ τὰ πολλὰ ἄσματα, ἅπερ συνέθεσεν εἰς τὰς διαφόρους ἐσορτὰς καὶ πανηγύρεις Αὐτῆς, ἰδιαίτερος δὲ ἀπὸ τοὺς πέντε λόγους του, ἕνα εἰς τὸν Εὐαγγελισμόν, δύο εἰς τὸ Γενέσιον, καὶ δύο εἰς τὴν Κοίμησιν Αὐτῆς, εἰς τοὺς ὁποίους, ἂν μετρήσητε τὴν λέξιν «Χαῖρε», θὰ εὑρητε αὐτὴν 233 φορὰς περίπου ἐπαναλαμβανομένην δηλαδή, ὄχι κατὰ κόρον, ἀλλὰ ἀκορέστως, καὶ ἀκορέστως παρ' ἡμῶν ἀκουομένην. Ἰδιαίτατα δὲ κατὰ λέξιν ἀπὸ τὸν τρίτον καὶ τελευταῖον λόγον του εἰς τὴν Κοίμησιν, ἀρχόμενον ὡς ἑξῆς. «Ἔθος ἐστὶ τοῖς ἐρωτικῶς πρὸς τι διακειμένους, ἐπὶ γλώσσης αἰεὶ τοῦτο φέρειν, καὶ τῷ νῷ νύκτωρ τε καὶ ἡμέρῃ φαντάζεσθαι...» καὶ ὀλίγον κάτωθι' «Τὶ τῆς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ μου ἡδύτερον; Αὐτῆ μου τὸν νοῦν εἶλεν αἰχμάλωτον τὴν γλῶσσαν αὐτῆ ἐλήϊσατο· ταύτην ὑπάρ τε καὶ ὄναρ φαντάζομαι....»

ἀπληλαγμένοι ἀπὸ τὴν ὀλεθρίαν καὶ θανατηφόρον ἐπίρροϊαν τοῦ σαρκικοῦ ἔρωτος, ἃς σταθῶμεν ὡς εἶπομεν μακροῦ ἀπ' αὐτόν, διὰ τὸ νὰ ἡμεῖθα πολὺ πλησίον εἰς τὸν πολυθαύμαστον μοναχόν, τὸν κατ' ἔξοχὴν τοιοῦτον, τοῦ Ζ' αἰῶνος, Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, -οὔ τὸ κλέος ἄφθιτον ἐπ' αἶαν, καὶ νὰ εἴπωμεν - οἱ μικροὶ - περὶ τοῦ πρὸς τὸν Νυμφίον τῶν ψυχῶν Χριστὸν ἀληθινοῦ καὶ διακαοῦς ἔρωτος αὐτοῦ πρὸς μίμησιν.

Ἄλλὰ πῶς θὰ γινόμεθα πλησίον αὐτοῦ ἀφοῦ μᾶς χωρίζουν 13 αἰῶνες; μήπως διὰ τῆς τοπικῆς πορείας τῶν σωματικῶν ποδῶν; ἀπλούστατα: διὰ τῆς μελέτης τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, τὰ ὅποια μὲ τὰ πτερὰ τῆς διανοίας μᾶς μεταφέρουν ἐν στιγμῇ χρόνου ἐκεῖ, ἢ ἐκεῖνον νομίζομεν εἶναι ἐνώπιόν μας πνευματικῶς. Μάλιστα δὲ ἐὰν εἴχομεν τὸ εὐτύχημα νὰ ἔχωμεν τὸ μέγιστης ἀξίας βιβλίον «Ἐορτοδρομίον, Νικοδήμου τοῦ Ἀγιορείτου». Εἰς αὐτὸ θὰ ἴδωμεν τὴν ὠραιότατην καὶ ἀγιοπρεπεστάτην καὶ σεβασμιωτάτην εἰκόνα τοῦ (Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ) μετὰ τοῦ ἐφαμίλλου καὶ ἀνταξίου καὶ ἰσαξίου του συναδέλφου, Κοσμᾶ Μοναχοῦ, ἔχοντες ἐν τῷ μέσῳ ἄνωθεν τῶν κεφαλῶν των τὸν γλυκύτατον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν εὐλογοῦντα αὐτούς, κάτωθεν δὲ αὐτὸν τὸν ἐρμηνευτὴν τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν δύο, Νικόδημον, γονυπετῆ, εἰς θέσιν ἱκέτου, ζητοῦντος τὸν φωτισμόν των πρὸς ἐρμηνείαν ὀρθήν.

Ἴδου πῶς ἐγενόμεθα πλησίον Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, καὶ εἶδομεν αὐτὸν ὄχι, πλέον ὡς ἀπλοῦν μοναχόν, (ὡς αὐτὸς ἀρέσκειται νὰ τιτλοφορῆται μόνος του) ἀλλὰ καὶ ὡς σοφόν, ἀλλὰ καὶ λόγιον, ἀλλὰ καὶ Μελωδὸν ἔξοχον, ἀμίμητον καὶ ἀδιάδοχον, περὶ οὗ εἶπεν ὁ Μακάριος Ἀγκύρας «Δαμασκηνὸν μὲν τοι εἰπών, πάντας τοὺς Διδασκάλους καὶ Θεολόγους συμπεριλαβὼν ἐδήλωσα στόμα γὰρ καὶ διερμηνεὺς οὗτος ὁ πάνυ πάντων τῶν Θεολόγων· οὗ χάριν, καὶ οὗ λέγω, γράφει, ἀλλὰ λέγομεν, φησί· οὗ γε ἠλίκον τὸ τῶν λόγιον ὕψος, καὶ ἡ τῶν δογμάτων ἀκριβεία τε καὶ στάθμη, καὶ ὅσον τὸ ἐν ἅπασιν μέγιστον κλέος ἢ τῶν οἰκουμενικῶν ἀγίων Συνόδων ἐβδόμη παρίστησιν». Κωνσταντῖνος δὲ ὁ Ἀκροπολίτης· «Ἐάσω τ' ἄλλα, λέγει, παρήγορτος ἐγκωμιαστικούς λόγους τῶν ἀγίων, τοὺς ἀνετηρίους

τῆς Θεομήτορος, τοὺς τὰς σεβασμίας ἑορτὰς περικροτοῦντας, αἱ δὴ πρὸς χορείαν μετακαλοῦνται θειοτέραν ὄντως καὶ κρείττονα (τοῦτο λέγει διὰ τοὺς ἀσριατικοὺς Κανόνας τῶν ἑορτῶν) τὴν δὲ Πηγὴν πῶς ἄρα παραδραμοῦμαι τῆς γνώσεως; ... ὡς οὐκ ἔστιν ἔξω ταύτης τῆς βίβλου γνώσις, εἴ ἀνθρωπίνη, εἴτε θεία, καὶ ἄλλως, εἴτε θεωρητική, εἴτε πρακτική, εἴτε ἐγκόσμιος, εἴτε ὑπερκόσμιος.» Περὶ δὲ καὶ τῶν δύο ἰδοὺ πῶς ἀποφαίνεται ἐπιγράμματικώτατα καὶ ὁ ἱστορικός Σουΐδας· «οἱ γοῦν ἀσριατικοὶ Κανόνες Ἰωάννου καὶ Κοσμᾶ σύγκρισιν οὐκ ἐδέξαντο, οὐδὲ δέχονται, μέχρις ἂν ὁ καθ' ἡμᾶς βίος περαιωθῆιη». Απόφθεγμα, ὅπερ ἐπαλήθευσε πλήρως, μὴ δυνηθέντων ἐκ τῶν ποιητῶν νὰ συντάξωσι Κανόνας, δυναμένους νὰ συγκριθοῦν μὲ τοὺς Κανόνας τῶν Ἰωάννου καὶ Κοσμᾶ.

Ποία δὲ ἡ αἰτία καὶ ποία ἡ μυστικὴ αὕτη δύναμις ἡ καταστήσασα αὐτὸν τοιοῦτον; Ἀκριβῶς περὶ τούτου λεκτέον ἤδη.

Ὅπως ὅλοι οἱ ἅγιοι, μὲ θεῖον ἔρωτα κατώρθωσαν τὰ μεγάλα ἔργα τοῦ Θεοῦ καὶ ἐγένοντο ἅγιοι, οὕτω καὶ ὁ θεῖος οὗτος Πατήρ, μὲ τὸν διάπυρον ἔρωτά του πρὸς τὸν Χριστὸν ἐγένετο οἷος ἀνωτέρω περιεγράφη ἐν ὀλίγοις ἀπὸ ἄλλους, διότι ἡμεῖς εἴμεθα ἀνάξιοι καὶ ἀνίκανοι νὰ φθάσωμεν εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀγιότητος καὶ σοφίας του καὶ νὰ ἐπαινέσωμεν αὐτὸν ἀξίως.

Ἄλλὰ καὶ πάλιν πόθεν μανθάνομεν αὐτὸν τὸν ἔρωτά του; καὶ πάλιν ἀπὸ τὸν ἴδιον ὅπως τὸν περιέγραψεν εἰς τὰ συγγράμματά του καὶ τὰ πολλὰ τροπάρια του. Καὶ ἀπὸ μὲν ἓνα πεζὸν λόγον του «εἰς τὴν ξηρανθεῖσαν συκῆν» μανθάνομεν τὰ ἑξῆς:

«Πάλαι δὲ πρὸς σὲ τρέφω τὸν λόγον, πεποθημένη νύμφη τοῦ Χριστοῦ πόθησον ἀξίως τὸν σὲ ποθήσαντα. Ὅλον ἄνοιξον αὐτῷ τὸ τάμειον τῆς καρδίας σου, ἐν ὅλως οἰκίση ἐν σοὶ Χριστὸς σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι. Ἐκχώρησον ἐξ αὐτῆς πάντα τὰ γήϊνα, ἵνα εὔρη ἐν αὐτῇ τὴν εἴσοδον. Οἶκος γὰρ γῆν καὶ πνεῦμα ἀέρος ἅμα οὐχ ὑποδέχεται. Ὅσον ἐνοικήσεις τὸν χοῦν, ἀπελάσεις τὸ τοῦ ἀέρος πνεῦμα· καὶ ὅσον εἰσοικίσεις ἐν τῇ καρδίᾳ τὸ γήϊνον, ἀποικίσεις τὸ Πνεῦμά τὸ ἅγιον. Πόθεν πορνεῖαι; πόθεν μοιχεῖαι; πόθεν ἔριδες, φιλονικίαι, φθόνοι, φόνοι, καὶ πάσης οὐκίας κακῶν ἐσμός; οὐκ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τῶν γήϊνων;

Ἄπελασον πᾶσαν κενοδοξίαν, τὴν τῆς ἀπιστίας μητέρα. Οὐ γὰρ δύνασθε, φησὶν ὁ Χριστός, πιστεῦειν εἰς ἐμέ, δόξαν παρ' ἀνθρώπων λαμβάνοντες. Ἐξόρισον ἐκ τῆς σῆς καρδίας, πᾶσαν οἴησιν, ὑπερηφάνειαν, ἔλαρσιν. Ἀκάθαρτος γὰρ παρὰ Κυρίῳ πᾶς ὑψηλοκάρδιος. Ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται Κύριος, ταπεινοῖς δὲ δίδωσι χάριν. Ἀπάρνησαι πᾶσαν αὐθάδειαν, αὐταρέσκειαν, ἵνα μόνῳ ὑποτάσῃ τῷ νόμῳ τοῦ Θεοῦ. Καὶ αὐτὸς ὁδηγήσει σε εἰς λιμένα θελήματος αὐτοῦ. Μὴ εἰσαγάγῃς ἄλλον νυμφίον ἐν τῇ παστάδι τῆς καρδίας σου. Ζηλωτῆς γὰρ ἐστὶν ὁ σὸς νυμφίος Χριστός, ὁ γλυκύτατος, ὁ μόνος ποθητός, ὁλος γλυκασμός, ὁλος ἐπιθυμία. Αὐτῷ μόνῳ τὴν σὴν ἀναπέτασον καρδίαν, καὶ βόησον αὐτῷ. Τετρωμένης καρδίας εἰμὶ ἐγὼ ἐξέστησέ με ὁ πόθος σου ἠλλοίωσέ με ἡ ἀγάπη σου, Δέσποτα. Δεσμία εἰμὶ τῷ σῷ ἔρωτι. Ἐῴησθε εἰς τὸ ταμεῖον σου· φιλήσω σου τὰ ἴχνη. Οὐκ εἰμὶ γὰρ ἀξία εἰπεῖν, φίλησόν με ἀπὸ φιλημάτων στόματός σου. Ἐνοίκησον ἐν ἐμοί, καὶ ἐμπεριπάτησον, κατὰ τὴν ἀψευδῆ σου ἐπαγγελίαν, καὶ ποίσόν με ναὸν τοῦ παναγίου Πνεύματος. Κατακυρίευσον τῆς καρδίας μου, Δέσποτα, καὶ κατακληρονόμησον αὐτήν, καὶ μονὴν παρ' ἐμοί ποίησον, ἅμα ὑπὸ τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Πνεύματι. Πλάτυνόν σου ἐν ἐμοί τὰ σχοινίσματα, τὰς ἐνεργείας τοῦ Παναγίου Πνεύματος, Σὺ, γὰρ Θεός μου, καὶ δοξάσω σε, σὺν τῷ ἀνάρχῳ σου Πατρὶ, ἅμα τῷ ἀγαθῷ καὶ ζωοποιῷ σου Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἄμην,»

Ἀπὸ δὲ τὰ τροπάρια του ὅταν ψάλλῃ εἰς μὲν τὴν ἑορτὴν τῶν ἐγκαινίων, (τὴν 13ην Σεπτεμβρίου) τό :

«Οἱ τετρωμένοι, τῷ γλυκυτάτῳ θείῳ ἔρωτι, δεῦτε ἐν παστάδι ταύτῃ τῇ μυστικῇ, συναφθῶμεν τῷ Νυμφίῳ Χριστῷ εὐλογημένος εἰ ἐκβοῶντες ὁ τῆς δόξης Κύριος,»

«Παστάδα μυστικὴν» λέγει τὸν Ναὸν καὶ δὴ τὸ ἅγιον Βῆμα, ἐν, ᾧ θύεται ὁ Ἄμνος τοῦ Θεοῦ, ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου.

Εἰς δὲ τὴν φωτολαμπῆ καὶ ἔνδοξον ἑορτὴν τῆς Μεταμόρφωσης τό :

«Ἐθελξας πόθῳ με Χριστέ, καὶ ἠλλοίωσας τῷ θείῳ σου ἔρωτι, ἀλλὰ κατάφλεξόν περὶ αὐτῶν τὰς ἁμαρτίας μου, καὶ ἐμπλη-

σθῆναι τῆς ἐν Σοὶ τροφῆς καταξίωσον, ἵνα τὰς δύο σκιρτῶν μεγαλύνω, ἀγαθὲ, παρουσίας σου.» (Τὸ τροπάριον τοῦτο Νικόδημος ὁ Ἀγιορείτης ἰδοὺ πῶς ἐρμηνεύει εἰς τὸ ῥηθὲν Ἑορτοδρόμιον.)

«Ὁ θεσπέσιος καὶ χαριτώνυμος Μελωδὸς Ἰωάννης, ἐνθουσιάσας τρόπον τινὰ ἀπὸ τὴν ἀγάπην καὶ χαρὰν ὅπου εἶχε πρὸς τὸν μεταμορφωθέντα Χριστόν, εὐχαριστήριον καὶ ἱκετικὸν ποιεῖ τὸ τροπάριον τοῦτο· διὸ λέγει. Ὡ ὠραιώτατε καὶ κοσμοπόθητε καὶ πανιεπόθητε καὶ μυριοπόθητε, Χριστέ, Σὺ κατέθελξας καὶ ἀτράβιξες τὴν ψυχὴν καὶ καρδίαν μου εἰς τὴν ἔλευσίν Σου μὲ τὴν δραστικωτάτην μαγνήτιδα τοῦ ἀγνοῦ καὶ παντοκρατορικοῦ καὶ πρηστηρίου πόθου σου, καὶ ὅλον μὲ ἠλλοίωσας κατ' ἄλλον ἐξ ἄλλου ἐποίησας μὲ τὸν ἐνθεον ἔρωτα τῆς Σῆς ὠραιότητος Μεταμορφώσεως »

Ὁ ἴδιος Ἰωάννης οὗτος πανηγυρίζων εἰς τὴν ἑορτὴν εἰσάγει καὶ τὸν Πέτρον ἐνθουσιῶντα καὶ λέγοντα· «Καλὸν ἡμᾶς ᾧδε εἶναι τῷ Κυρίῳ ἔφησε· τίς γὰρ ζόφον φωτὸς ἀνταλλάσεται; ὁρᾶτε τὸν ἥλιον τοῦτον, ὡς καλός, ὡς ὠραίος, ὡς ἡδύς, ὡς ποθεινὸς ἐξαστραπτῶν καὶ ἔκλαμπρος, καὶ τὴν ζωὴν, ὡς γλυκεῖά τε καὶ ἐπέραστος, ἧς πάντες ἀντέχονται, καὶ πάντα δρῶσιν, ὡς ἂν ταύτης μὴ ἀστοχήσαιεν; πόσω μᾶλλον δοκεῖτε τὸ αὐτοφῶς, ἐξ οὗ φῶς ἅπαν φωτίζεται, ποθεινότερον; καὶ πόσω γλυκυτέρα ἢ αὐτοζωή, ἐξ ἧς ἅπανα ζωὴ ζωοῦται καὶ μεταδίδοται, ἐν ἧ πάντες ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν; οὐχ ὅλος γλυκασμὸς (ὁ Χριστός); οὐχ ὅλος ἐπιθυμία; οὐκ ἔστι λόγος, οὐκ ἔννοια τῆς ὑπεροχῆς τὸ μέτρον εἰκάζουσα· τοῦτο τὸ φῶς κατὰ πάσης τῆς φύσεως ἔχει τὰ νικητήρια· αὕτη ἡ ζωὴ ἢ τὸν κόσμον νυκῆσασα· «Λέγει δὲ καὶ Μακάριος ὁ Χρυσοκέφαλος τὰ ἑρωτοληπτικὰ ταῦτα ἐν τῷ εἰς τὴν Μεταμόρφωσιν λόγῳ αὐτοῦ· «Τὶ ὠραιότερον τῆς Χριστοῦ συνουσίας; τί δὲ ποθεινότερον τῆς θεικῆς αὐτοῦ δόξης; οὐδὲν τοῦ φωτὸς ἐκείνου γλυκύτερον, ἐξ οὗ φωτίζεται φωτιστικὴ πᾶσα Ἀγγέλων τε καὶ ἀνθρώπων ταξιαρχία· οὐδὲν τῆς ζωῆς ἐκείνης ἑρασιμώτερον, ἐν ἧ πάντες ζῶμεν καὶ κινούμεθα καὶ ἐσμέν· οὐδὲν ἡδύτερον τῆς ἀειζώου καλλονῆς· οὐδὲν τερπνότερον τῆς ἀληθείου εὐφροσύνης, οὐδὲν ποθεινότερον τῆς αἰδίου χαρᾶς, τῆς πανευπρεποῦς εὐπρεπείας, καὶ τῆς ἀπεράντου μακαριότητος »

Ἔως μὲν ἐδῶ εἶναι λόγια εὐχαριστικά τοῦ Μελωδοῦ, τὰ δὲ ἀκόλουθα λόγια εἶναι ἱκετικά καὶ παρακλητικά· λέγει γὰρ ἐπομένως.

«Ἄλλ' ὅμως Σύ, Δέσποτα, κατάκαυσον τὰς ἁμαρτίας μου μὲ τὸ πῦρ τὸ ἄυλον τῆς θεότητός σου καὶ χρηστότητος, καὶ ἀξιώσόν με νὰ χορτάσω ἀπὸ τὴν ἀνεκλάλητον καὶ αἰώνιον τρυφήν, τὴν Σοὶ καὶ τῇ Σῇ Βασιλείᾳ εὐρισκομένην, ἀφοῦ ἐλευθερωθῶ ἀπὸ τὴν παροῦσαν ζωὴν, ἵνα χορεύω καὶ ἀγαλλόμενος μεγαλύνω τὰ ἐπὶ γῆς δύο παρουσίας Σου, ἡγουν τὴν πρώτην, κατὰ τὴν ὁποίαν διὰ σαρκὸς ἐπεδήμησας εἰς ἡμᾶς καὶ ἀναμιμνήτως συνανειστράφης, καὶ τὴν δευτέραν, εἰς τὴν ὁποίαν μέλλεις νὰ ἔλθῃς διὰ νὰ κρίνῃς ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ νὰ ἀποδώσῃς ἐκάστω κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ· ἐν γὰρ τῇ πρώτῃ Σου παρουσίᾳ ἐχάρισας εἰς ἡμᾶς, ὡς ἄρραβῶνα καὶ προοίμιον τὴν χάριν τοῦ Ἁγίου Πνεύματος διὰ τοῦ θείου βαπτίσματος· ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ μέλλεις νὰ χαρίσῃς εἰς ἡμᾶς τὸ ὅλον τῆς χρηστότητός Σου καὶ χάριτος, τὸ ὁποῖον ἔχεις τώρα κεκρυμμένον, καθὼς γέγραπται· «Ὡς πολὺ τὸ πλῆθος τῆς χρηστότητός Σου, Κύριε, ἧς ἔκρυψας τοῖς φοβουμένοις Σε.» (Ψαλ λ'. 24.) » Διὰ τὸ ὅτι ὁ Ἱερός Μελωδὸς δὲν κρύπτει τὸν θεῖον ἔρωτα ὅπου εἶχεν εἰς τὴν καρδίαν του, ἀλλὰ τὸν φανερῶνει· μήπως ἀπὸ κενοδοξίαν νικώμενος τοῦτο ποιεῖ; «Ὁχι, ἀλοκρίνεται ὁ Χρυσορρήμων, ἀλλὰ ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ θείου πόθου· «Τοῦτο, λέγει, τῶν ἐρώντων ἐστὶ τὸ ἔθος, μὴ κατέχειν σιγῇ τὸν ἔρωτα, ἀλλ' εἰς τοὺς πλησίον ἐκφέρειν καὶ λέγειν ὅτι φιλοῦσι· θερμὸν γὰρ τι χρῆμα τῆς ἀγάπης ἡ φύσις, καὶ σιγῇ στέγειν αὐτὴν οὐκ ἀνέχεται ἡ ψυχὴ» (Ἑρμηνεία εἰς τὸ μα' ψαλμ. προκειμένου ρητοῦ «ὄν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος».)

Διὰ τὸ ὅτι ἠγάπησε τόσον τὸν Χριστὸν Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός; διότι κατενόησε βαθύτατα, ὅσον καὶ πάντες οἱ ἅγιοι μάρτυρες καὶ πάντες οἱ ἐκλεκτοὶ μοναχοί, τὴν πρὸς αὐτὸν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ὅστις π ρ ῶ τ ο ς Α ὕ τ ὅ ς ἠγάπησεν αὐτόν. Διότι τὸ προεῖπεν Ἡσαΐας, «ὄν τρόπον εὐφρανθήσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ, οὕτως εὐφρανθήσεται Κύριος ἐπὶ σοί». Διότι τὸ προεῖπεν Ἀββακούμ, «Ἔθετο ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχὺς αὐτοῦ». Διότι τὸ εἶπεν ὁ μαθητὴς τῆς ἀγάπης, «Ἐν τούτῳ ἐστὶν ἡ

ἀγάπη, οὐχ ὅτι ἡμεῖς ἠγαπήσαμεν τὸν Θεὸν ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς, καὶ ἀπέστειλε τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰλασμόν περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν». Διότι τὸ εἶπε τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς, «Συνίστησι δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην εἰς ἡμᾶς ὁ Θεός, ὅτι ἔτι ὄντων ἡμῶν ἁμαρτωλῶν, Χριστὸς ὑπὲρ ἡμῶν ἀπέθανε». Ἐπὶ πάντων δὲ τούτων καὶ ὑπὲρ πάντων διότι τὸ εἶπε σαφέστατα καὶ μὲ ὑπερκεφαλαῖα γράμματα αὐτὸ τὸ μεμυρωμένον στόμα τῆς Αὐτοαληθείας, ὁ Χριστός, τὸ γλυκύτετον ἡμῖν καὶ πάσης γλυκύτητος ὑπερβαῖνον ἔννοιαν ὄνομα καὶ προᾶγμα - ὅτι «ΟΥΤΩ ΓΑΡ ΗΓΑΠΗΣΕΝ Ο ΘΕΟΣ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟΝ, ΩΣΤΕ ΤΟΝ ΥΙΟΝ ΑΥΤΟΥ ΤΟΝ ΜΟΝΟΓΕΝΗ ΕΔΩΚΕΝ.» Καί, τέλος, διότι - ἅμ ἔπος, ἅμ ἔργον - αὐτὸ τὸ ὁποῖον εἶπεν, ἀμέσως ἐποίησεν ἔργον ΣΤΑΥΡΩΘΕΙΣ ἐπὶ τοῦ ξύλου, ὑποστάς ὀδυνηρότερον τῶν θανάτων.

Ἴδου διατὶ ἠγάπησε τόσον ὁ ἡμέτερος Ἰωάννης τὸν Χριστόν. Ἴδου πῶς ἐμάθομεν τὸν πάναγνον καὶ θεῖον καὶ ἀληθῆ καὶ ἀκατάσχετον ἔρωτά του.

Ἄλλ' ἐνταῦθα πρὶν νὰ σχολιάσωμεν τὸν ἔρωτα τοῦτον τοῦ ἐξοχοτέρου Μουσουργοῦ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, καὶ νὰ ἐξάγωμεν τὰς ἐκ τούτου σκέψεις καὶ τὰ ἀναγκασιῶτα συμπεράσματα ἡμῶν, κρίνομεν καλὸν νὰ εἴπωμεν ὀλίγα περὶ τοῦ Κανόνος τῆς Ἀναστάσεως, τὸ ὁποῖον συνέταξεν αὐτός, Κανὼν, ὅστις ἔρχεται νὰ θέσῃ αὐτὸν εἰς ὑπεροχὴν ἀπὸ τὸν συνάδελφόν του Κοσμᾶν, ὑπεροχὴν ἣν ἀνεγνώρισε πρῶτος αὐτὸς ὁ Κοσμᾶς, ὡς καθίσταται γνωστὸν ἐκ τῶν ἐξῆς.

«Ὁ θεῖος Δαμασκηνὸς πλὴν τῶν Κανόνων τοῦ Ὀκτωήχου ἐποίησε τὸν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἡμῶν ψαλλόμενον πανηγυρικώτατον, ἠδύτατον καὶ ἀμίμητον ἐκείνον Κανόνα τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Σωτῆρος, τὸν ὄντα ὁμολογουμένως πρῶτυπον ἀνθρωπίνης ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως. Ὁ θεσπέσιος ποιητὴς ἐν σκιρτώσει ὑπὸ χαρᾶς καρδίᾳ ἀποτείνεται πρὸς ἅπαντας τοὺς λαοὺς τῆς γῆς, ὡς τέκνα τοῦ αὐτοῦ πατρὸς καὶ ψάλλει οὕτως»

«Ἀναστάσεως ἡμέρα λαμπρυνθῶμεν λαοί, Πάσχα Κυρίου Πάσχα. Πάντες οἱ ἐπισταμένως καὶ ἐμβριθῶς μελετῶντες τὸν Κανόνα τοῦτον ὁμολογοῦσι τὸ δίκαιον τοῦ Κοσμᾶ τοῦ Μαΐουμᾶ, τοῦ καταλιπόντος τὸν παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν αὐτὴν ἑορτὴν ποιη-

θέντα καὶ μελουρηθέντα εἰς ἤχον Β' Κανόνα, ὅτι ἤκουσε τὸ τοῦ Δαμασκηνοῦ ἀριστούργημα, καὶ ἔξαιρέτως ἐκεῖνο τὸ θεῖον καὶ ὑπερθαύμαστον τροπάριον «Νῦν πάντα πεπλήρωται φωτὸς οὐρανός τε καὶ γῆ καὶ τὰ καταχθόνια». Γνωστὸν δὲ καὶ τῷ ἔν δικαίῳ θαυμασμῷ ἐκφωνηθὲν τότε ὑπὸ τοῦ Κοσμᾶ λόγιον «Καὶ σὺ ἀδελφὲ Ἰωάννη, τὸ πᾶν ὄλον ἐν τρισὶ τούτοις περιέλαβες, καὶ οὐδὲν ἀφῆκας ἔξωθεν· ἤτιμαί γοῦν ἐγὼ καὶ τὴν ἤτιαν μου ὁμολογῶ· ὅθεν ὁ μὲν σὸς κανὼν ἐχέτω τὰ πρωτεῖα καὶ ἀριστεῖα, ψαλλέσθω δημοσίως ἐν ταῖς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαις, ὁ δὲ ἐμὸς ἐν σκότει καὶ γωνίᾳ γενέσθω ὡς μὴ ἐν φωτὶ ἄξιος διὰ τε τὰ νοήματα καὶ διὰ τε τὸν πενθικὸν καὶ κλαυθμηρὸν ἤχον, καθ' ὃν ἐμελοποιήθη, ἀνάρμοστον πάντη ὄντα ἐν τῇ λαμπροτάτῃ καὶ κοσμοχαρμοσύνῳ ἡμέρᾳ τῆς Ἀναστάσεως. «Ὁ, τι ὑψηλὸν ἦτο ἐφικτὸν εἰς ἔξοχον μελωδὸν καὶ κορυφαῖον ὑμνογράφον νὰ ἐκφράσῃ διὰ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, τοῦτο κατώρθωσεν ὁ μέγας Δαμασκηνὸς ἐν τῇ ποιητικωτάτῃ καὶ λαμπροτάτῃ τῶν ἀκολουθιῶν τοῦ Πάσχα, δι' ἧς ἀγαλλίασις διαχεῖται πλήρης ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν Χριστιανῶν, ἀναλογιζομένων τὸν θρίαμβον τοῦ νικητοῦ τοῦ θανάτου καὶ τοῦ ἄδου, καὶ τὴν προσγινογένην ἡμῖν σωτηρίαν διὰ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου. «Πάντας τοῦ Δαμασκηνοῦ τοὺς ὕμνους ὑπερβάλλει ὁ ὕμνος τῆς ἀπολύτου ἀγάπης, ἐν ᾧ προτιρεπόμεθα οὐ μόνον ὅπως περιπτυξώμεθα ἀλλήλους, ἀλλ' ὅπως συγχωρήσωμεν καὶ αὐτοὺς τοὺς μισοῦντας ἡμᾶς βοῶντας τὸ χαρμόσυνον ἄγγελμα «Χ ρ ι σ τ ὸ ς Ἀ ν ἔ σ τ η» (ἱστορία τῆς Ἐκκλ. Μουσικῆς, ὑπὸ Γ. Παπαδοπούλου, σελ. 205).

Τὴν ὑπεροχὴν ταύτην ἀνεγνώρισε καὶ ὁ ἐρμηνευτὴς τῶν Κανόνων καὶ τῶν δύο Ἀσματογράφων Νικόδημος ὡς ἔξῃς, συγκρίνων τὸν Ἰωάννην μὲ τὸν Κοσμᾶν, εἰς τὰ προλεγόμενα τοῦ Β' κανόνος τῆς Μεταμορφώσεως, σελ. 620. «Ἐπέβαλον τοὺς ὀφθαλμούς μου μίαν φορὰν εἰς τὴν εἰκόνα τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Κυρίου (εἶναι λόγια τοῦ σοφοῦ Θεοδώρου) καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐφαίνετο ἔξωγραφισμένος ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους Θαβῶσ ὁ Κύριος ἡμῶν, λάμπων μὲν κατὰ τὸ πρόσωπον ὡς ἥλιος, λευκοβολῶν δὲ κατὰ τὰ ἐνδύματα ὡς τὸ φῶς· παρεσιέκοντο δὲ μὲ αὐτὸν δύο ἄνδρες ἐπάνω εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Θαβῶσ, ὁ μὲν ἓνας ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, ὁ δὲ ἄλλος ἀπὸ τὸ ἄλλο,

κύπτοντες κάτω τὰς κεφαλὰς των, καὶ δουλοπρεπῶς παραστέκοντες· ἦτον δὲ οὗτος ὁ Μωϋσῆς καὶ ὁ Ἡλίας· εἶδον δὲ καὶ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Θαβῶρ τρεῖς ἄνδρας πεσμένους, τοὺς ὁποίους ἐκ τῶν ἐπιγραφῶν τῶν ὀνομάτων ἐγνώριζον ὅτι εἶναι ὁ Πέτρος καὶ Ἰωάννης καὶ Ἰάκωβος· πλὴν ὁ μὲν Πέτρος καὶ Ἰάκωβος ἦτον μερικῶς ὄρθιοι κατὰ τὸ σχῆμα (οὕτω γὰρ ἐφάνη εἰς τὸν ζωγράφον νὰ εἰκονίσῃ) καὶ ἀντέβλεπον εἰς τὴν τοῦ μεταμορφουμένου ἐκπηδῶσαν ἀστραπὴν· ὁ δὲ Ἰωάννης ἦτον περικεχυμένος ἀπὸ ἓνα ἄπειρον φῶς, διότι ἦτον κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἴσα ὑποκάτω εἰς τὸν μεταμορφωθέντα Χριστόν· ὅθεν ἐπειδὴ τὸ φῶς ἐχύθη ἐπάνω εἰς αὐτόν, μὴ ἔχων τι νὰ κάμῃ ὁ χαριτώνυμος, ἐσκέπασε τὴν κεφαλὴν του μὲ τὸ φορεμά του, καὶ οὐδὲ νὰ σηκώσῃ ἐπάνω τοὺς ὀφθαλμούς του ὅπως ἐδύνατο, ὅχι διότι δὲν ἦτον καθαρὸς κατὰ τὴν ψυχὴν, ὡς οἱ ἄλλοι συναπόστολοί του· πῶς γὰρ δὲν ἐδύνατο νὰ βλέπῃ ἐκεῖνος ὅπου ἐ χρημάτισε παρθένος, καὶ διὰ τὴν παρθενίαν ἦτον ἀγαπημένος καὶ ἐπιστήθιος τῷ Κυρίῳ; ἀλλὰ διότι, ὡς εἶπον, τὸ περισσότερον φῶς τοῦ Κυρίου ἐχύθη ἐπάνω εἰς αὐτόν κατ' εὐθείαν· ὅθεν τότε μὲν σκεπασθεῖς μὲ τὸ ἱμάτιόν του, ἔπεσε κάτω· μετὰ ταῦτα δὲ ἀπὸ ἐκεῖ κάτω ἐξέπεμψε τὸ φῶς τῆς θεολογίας τοῦ Εὐαγγελίου του εἰς ὅλον τὸν κόσμον.» Ταῦτα ἐθεώρησεν ὁ Θεόδωρος ἐπὶ τῆς εἰκόνας τῆς Μεταμορφώσεως.

Βλέπων δὲ ἐγὼ εἰς τὴν ὑμνογραφίαν τῶν ἀσματικῶν Κανόνων τούτων τῶν τῆς ἑορτῆς τῆς Μεταμορφώσεως δύο θεησεσίων Μελωδῶν, καὶ στοχαζόμενος πόσῃν μεγάλῃν διαφορὰν ἔχει ὁ Ἰωάννης ἀπὸ τὸν Κοσμᾶν, ἀνάγω τὴν ὑμνογραφίαν ταύτην εἰς τὴν ζωγραφίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν ὁ σοφὸς Θεόδωρος ἐθεώρησε, καὶ τὸν μὲν Ἰεράρχην Κοσμᾶν ἐπαρωμοίωσα μὲ τὸν Πέτρον καὶ τὸν Ἰάκωβον, τὸν δὲ ἐκ Δαμασκοῦ πρεσβύτερον Ἰωάννην ἐπαρωμοίωσα μὲ τὸν Θεολόγον Ἰωάννην· σοφοὶ μὲν καὶ οἱ δύο ἄλλ' ἐδῶ εἰς τοὺς Κανόνας τῆς Μεταμορφώσεως περισσότερα ἐχύθη ἢ χάρις εἰς τὸν Ἰωάννην. Λοιπὸν ἅς ἀκούσωμεν αὐτοῦ τοῦ χαριτωνύμου καὶ χαριτογλωττιοῦντος Ἰωάννου, καὶ ἅς συναρπάζωμεν τοῦ φωτὸς αὐτοῦ, ἵνα τῷ φωτὶ τῆς ὑμνωδίας αὐτοῦ, κατὰ τὴν ψαλμωδίαν, ὀψόμεθα φῶς τὸν Μονογενῆ τὸν ἐκ φωτὸς τοῦ Πατρὸς φῶς γεννηθέντα πρὸ τῶν αἰώνων, καὶ

ὑστερον κατὰ τὸ Θαβώριον Ὅρος ἀμυδρῶς, ὅσον ἦτον δυνατὸν εἰς ἀνθρωπίνους ὀφθαλμούς, τὸ ἀκτιστον φῶς τῆς θεότητός του ἀπαστρέφοντα.»

Ἐρμηνεύων δὲ ὁ αὐτὸς Νικόδημος τὸν Κανόνα Ἀναστάσεως, ἰδοὺ τί γράφει: « .. Μὲ δύο δὲ λαμπρὰ πράγματα ἠθέλησε νὰ λαμπρύνῃ τὴν λαμπρὰν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου ἀξίως τῆς ἰδικῆς του λαμπρότητος ὁ λαμπρὸς τῷ βίῳ καὶ λαμπρότερος τῷ λόγῳ καὶ λαμπρότατος τὴν ψυχὴν Ἰωάννης. Πρῶτον μὲν ἐλάμπρυνε τὴν λαμπρὰν ἡμέραν ταύτην ὄχι μὲ ἄλλον ἦχον, ἀλλὰ μὲ τὸν πρῶτον, διότι αὐτὸς εἶναι ἦχος ὅπου ἔχει τὸ μέλος ὀρθόν τε καὶ σύντομον καὶ γενναῖον... Δεύτερον δὲ ἐλάμπρυνε τὴν Λαμπρὰν ὁ λαμπρὸς Μελωδὸς μὲ τὰς λαμπρὰς ῥήσεις τοῦ λαμπροτάτου πανηγυριστοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, ἵνα ἐκ λαμπροῦ πανηγυριστοῦ, ὑπὸ λαμπροῦ Μελωδοῦ, διὰ λαμπροῦ ἦχου, μὲ λαμπρὸς ῥήσεις, λαμπρῶς τὸ λαμπρὸν τῆς λαμπρᾶς ἡμέρας συγκροτῆται μέλος κατὰ τὴν δις διαπασῶν συμφωνίαν». (σελ. 418 - 419).

Καὶ τώρα λοιπὸν ἀφοῦ ἐμάθομεν τὸν πρὸς τὸν Χριστὸν εὐγενέστατον θεῖον ἔρωτα Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, τί πρέπει νὰ κάμωμεν; Θὰ περιορισθῶμεν μόνον εἰς τὸν ἔπαινον καὶ τὸν θαυμασμόν μας χωρὶς, ἔστω μικρόν, καὶ νὰ μιμηθῶμεν τὸν θεῖον ἄνδρα, ὥστε νὰ ἀποκτήσωμεν καὶ ἡμεῖς - ἀφοῦ εἶναι ἀπόλυτος ἀνάγκη - ἐλάχιστόν τι μέρος τοῦ ἔρωτος ἐκείνου; Κοὶ τί τὸ ὄφελος ἀπὸ μόνον τὸν ἔπαινον ἀφοῦ δι' ἡμᾶς ἐγράφησαν, τοὺς ὁποίους καὶ προτρέπει πρὸς μίμησιν αὐτοῦ, νὰ ἔχωμεν καὶ ἡμεῖς τὸν αὐτὸν ἔρωτα καὶ νὰ συναφθῶμεν μὲ τὸν Νυμφίον Χριστὸν, ὅταν λέγῃ, «οἱ τετρωμένοι.....δεῦτε»; Ἡ μήπως εἶναι ἄγνωστος ὁ τρόπος, ὃ, τε θεωρητικὸς καὶ ὁ πρακτικὸς, πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ θεοῦ ἔρωτος; Θεέ μου φύλαξε: δὲν ἀκούετε καὶ δὲν διαβάζετε τὰ Εὐαγγέλια; δὲν ἀναγιγνώσκετε τὰς Γραφάς; δὲν ἠκούσατε τὴν ἀληθινὴν καὶ πραγματικὴν, τὴν μεγάλην καὶ διδακτικωτάτην καὶ πλήρη παραδειγμάτων ἱστορίαν τοῦ Χριστιανισμοῦ; Πῶς ἐκήρυσαν καὶ ἐμαρτύρησαν οἱ Ἀπόστολοι; Χωρὶς ἔρωτα Χριστοῦ; δὲν ἠκούσατε καὶ δὲν ἐθαυμάσατε τὰ φοβερὰ μαρτύρια τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν ἀγίων; Ἦτο δυνατὸν νὰ ἀνθέξουν ἂν ὄχι εἶχον τὸν ἔρωτα τοῦ Χριστοῦ, Ὅστις πρῶτος ἠρώσθη τού-

τους και ἑσταυρώθη ὑπὲρ αὐτῶν; Πῶς ἐρήμωσαν τὰς πόλεις και ἐπόλισαν τὰς ἐρήμους οἱ ἀναριθμητοὶ ἀσκηταί; Χωρὶς ἔρωτα Χριστοῦ; Καὶ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἀρνηθοῦν πάντα τὰ τερπνά τοῦ βίου, (διὰ τὰ ὁποῖα ὡς γνωστὸν καθημέραν και πάντοτε σκοτώνουν και σκοτώνονται πάντες οἱ ἑστερημένοι τοῦ Θεοῦ ἔρωτος) πατέρα, μητέρα και πάντα συγγενῆ, και νὰ ζήσουν με ἀξιοθαύμαστον ὑπομονὴν τὴν ἑστερημένην και ἀπαράκλητον ζωὴν τῆς ἐρήμου χωρὶς πόθον και ἔρωτα Χριστοῦ; ἢ μήπως ἀκούετε ἀσυνέτως τὸ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας περὶ αὐτῶν ψαλλόμενον, «Τοῖς ἐρημικοῖς ζωὴ μακαρία ἐστὶ. θεϊκῶ ἔρωτι πτερουμένοις»; Βλέπετε πῶς και Ἄπόστολοι, και Μάρτυρες και Ἀσκηταὶ και Ὁμολογηταὶ και Πατέρες και εἴτις μιμητῆς αὐτῶν, ὡς κινητήριον δύνάμιν ἐν ἑαυτοῖς τὸν εὐγενέστατον ἔρωτα τοῦ Χριστοῦ εἶχον; Πῶς δὲ ἡμεῖς, ἂν θέλομεν νὰ εἴμεθα χριστιανοὶ τῆς οὐσίας και οὐχὶ τῶν τύπων, χωρὶς ἔρωτα Χριστοῦ θὰ δυνηθῶμεν νὰ διατηρήσωμεν ἐν ἡμῖν αὐτοῖς τὸν πολιτιμώτατον θησαυρὸν τῆς πίστεως, τὸν ὁποῖον ὁ μισῶν ἡμᾶς ἄσπονδος διάβολος νυχθημερὸν ἀγωνίζεται ἀπεγνωσμένως νὰ κλέψῃ; Ἐὰν διὰ νὰ γεννηθοῦν τέκνα σαρκικὰ ἀπαιτεῖται ἔρως ἀνάλογος, ὡς γνωρίζομεν πάντες, πόσω μᾶλλον ἐνταῦθα διὰ νὰ γεννήσωμεν τὰ γνήσια πνευματικὰ τέκνα, τὰς ἀρετὰς, νὰ ἔχωμεν τὸν θεῖον ἔρωτα; Πῶς θὰ πολεμήσωμεν και νικήσωμεν τὰ κτηνώδη και θηριώδη και δαιμονιώδη και ἄγρια και σκληρὰ και ψυχοκτόνα πάθη μας, ἐὰν ἡ καρδιά μας δὲν εἶναι πεπληρωμένη ἀπὸ τὴν πανίσχυρον δύνάμιν τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ; Δὲν βλέπετε τοὺς ἐρωτοπλήκτους νέους, οἵτινες τὰ πάντα ἀπὸ τὴν ἐρωμένην τους, τὰ πάντα διὰ τὴν ἐρωμένην τους, και πάντοτε πρὸς τὴν ἐρωμένην τους φέρονται; Δὲν βλέπετε τὰ ἀνδρόγυνα πῶς ζηλοτύπως διατηροῦν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην; Καὶ ὡς γνωστὸν ὅταν ἔστω και κατὰ ἐν χιλιοστὸν και μυριοστὸν παρεκλίνη τὸ ἐν μέρος ἐκ τῆς ἀκραιότητος τῆς ἀγάπης ταύτης, εὐθύς ἄρχεται και ὁ μεταξύ των φθόνος, ἡ ζηλοτυπία, ἡ ὑποψία, τὸ θανατηφόρον μῖσος. Ἡ μήπως ἀγνοεῖτε τὴν βαρυτάτην μορφήν τοῦ Θεοῦ Ἰακώβου, διὰ τοὺς διχάζοντας τὴν μίαν και ἀμεριστον ἀγάπην, ἢ μᾶλλον τὴν μίαν καρδίαν εἰς δύο καρδίας, διὰ νὰ ἀγαπᾷ ἢ μὲν μία τὸν Θεὸν - φύσει ἀδύνατον - ἢ δὲ

ἄλλη τὸν κόσμον, ὅταν βροντοφωνῇ: Μοιχοὶ καὶ μοιχαλίδες, οὐκ οἴδατε ὅτι ἡ φιλία τοῦ κόσμου, ἔχθρα τοῦ Θεοῦ ἐστίν; ὅς ἂν βουληθῇ φίλος εἶναι τοῦ κόσμου, ἔχθρὸς τοῦ Θεοῦ καθίσταται. Ἡ δοκεῖτε ὅτι κενῶς ἡ γραφὴ λέγει, «Πρὸς φθόνον ἐπιποθεῖ τὸ πνεῦμα ὃ κατώκησεν ἐν ἡμῖν;»

Βλέπετε πῶς φθονεῖ καὶ ὁ Θεός, φθόνον δίκαιον, φθόνον, ὅστις ἐνταῦθα σημαίνει παράπονον· ἐνῶ δηλαδή μᾶς ἔφερεν ἐκ τοῦ μὴ ὄντος εἰς τὸ εἶναι, καὶ μᾶς ἐχάρισεν ὅλα τὰ ἀγαθὰ, οὐράνια τε καὶ ἐπίγεια, μᾶς ἔδωκεν τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν ἀγαπητὸν καὶ τὸ Ἅγιον Αὐτοῦ Πνεῦμα, καὶ διὰ τοῦτο ἐδικαιοῦτο ΑΥΤΟΣ ΚΑΙ ΜΟΝΟΣ νὰ κυριαρχῇ τῆς καρδίας μας, ἡμεῖς, ὡς μὴ ὄφειλε - ἐδώσαμεν τόπον ἀγάπης καὶ εἰς ἄλλα πρόσωπα καὶ πράγματα ἀνάξια, μηδαμῶς εὐεργετήσαντα ἡμᾶς ἢ δυνάμενα νὰ μᾶς εὐεργετήσουν ὡς ὁ Θεός. Διὰ τοῦτο καὶ εἶπεν ὁ ΜΟΝΟΣ ΝΟΜΙΜΟΣ ΝΥΜΦΙΟΣ τῶν ψυχῶν μας, ὅτι «Ὁ ἀγαπῶν πατέρα ἢ μητέρα, ἢ (ὅτιδήποτε ἄλλον καὶ ἄλλο).... οὐκ ἔστι μου ἄξιος».

Πῶς λοιπὸν καὶ πάλιν θὰ εἴμεθα προᾶοι καὶ ταπεινοὶ τῇ καρδίᾳ; πῶς θὰ ἔχωμεν τὸ χαροποιὸν πένθος; πῶς θὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν δικαιοσύνην καὶ θὰ λέγωμεν παντοῦ καὶ πάντοτε τὴν ἀλήθειαν; πῶς θὰ εἴμεθα ἐλεήμονες; πῶς εἰρηνοποιοί; πῶς καθαροὶ τῇ καρδίᾳ, καθαροὶ καὶ ὄλαις ἡμῶν ταῖς αἰσθήσεσιν, ἐὰν δὲν ἔχωμεν καθαρὸν τὸν ἔρωτα τοῦ ὑπερεπέκεινα πάσης καθαρότητος Νυμφίου μας Χριστοῦ, τοῦ ἐκχύσαντος τὸ πάναγον καὶ θεῖον Αὐτοῦ αἷμα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ὑπὲρ ἡμῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἀχρείων καὶ ἀχαρίστων δούλων; Πῶς θὰ ὑποφέρωμεν ἀγγογύστως τὰς «ὑβρεῖς, τὰς ἀτιμίας, τὰς ἀδικίας, τὰς συκοφαντίας, τοὺς ὄνειδισμούς, τὰς ἐξουθενώσεις, τὰς ζημίας, τὰς ἀποτυχίας, τὰς συμφορᾶς, καὶ πᾶσαν θλίψιν καὶ διωγμόν; Πῶς θ' ἀντιέξωμεν-ἐὰν δὲν ἔχωμεν ριζωμένον βαθέως ἐν τῇ καρδίᾳ μας τὸν θεομῶν ἔρωτα τοῦ Χριστοῦ - τὰς ἰσχυροτάτας καὶ ἀκαταπαύστους ἐπιφορὰς τῶν δύο ἀγρίων θηρίων; τῆς ἡδονῆς ἐκ δεξιῶν, καὶ τῆς ὀδύνης ἐξ ἀριστερῶν; πῶς θὰ νικήσωμεν - οἱ «ταλαίπωροι» κατὰ Παῦλον - τοὺς τελείως ἐξοπλισμένους καὶ πανισχύρους

ἐχθρούς μας: τὴν σάρκα καὶ τὸν κόσμον καὶ τὸν ὀπισθεν αὐτῶν ἐντέχνως κρυπτόμενον Δράκοντα, τὸν διάβολον, ἐὰν ἡ καρδιά μας δὲν φλέγεται ἀπὸ τὸ αὔλον πῦρ τοῦ θείου ἔρωτος; καὶ γενικῶς πῶς θὰ ἐκτελέσωμεν ἅπαντα τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον καθήκοντά μας, καὶ νὰ τηρήσωμεν οὕτω ἀνελλιπῶς ΟΛΟΝ τὸν θεῖον Νόμον, καὶ ὅλον τὸ θεῖον θέλημα. ὡς θέλει ὁ θεῖος Ἰάκωβος; Ἐν τέλει δὲ - πῶς νὰ ἀποσιωπήσωμεν τὸ ζωτικώτατον καὶ οὐσιωδέστατον δι' αὐτὴν ταύτην τὴν ὑπόστασίν μας ζήτημα - πῶς ν' ἀπαλλαγῶμεν ἀπὸ τὸν φόβον τοῦ φρικαλέου θανάτου, ὃν αἰσιθάνεται φύσει κάθε ἄνθρωπος ὅταν πλησιάσῃ τὸ τέλος του, ὅταν δὲν ἔχομεν τὴν ΑΓΑΠΗΝ τοῦ μαθητοῦ τῆς ἀγάπης, βεβαιοῦντος ὅτι «ἡ ΤΕΛΕΙΑ ἀγάπη ἔξωβάλλει τὸν φόβον;» ἢ κατὰ τὸν οὐρανοβάμονα Παῦλον, ὅστις ἦτο τελείως ἀπηλλαγμένος τοῦ φόβου τοῦ θανάτου ὅταν μᾶς ἔγραφεν, ὅτι «ἵνα διὰ τοῦ θανάτου καταργήσῃ (ὁ Ἄρχηγός τῆς ζωῆς Χριστός) τὸν τὸ κράτος ἔχοντα τοῦ θανάτου, τοῦτέστι τὸν διάβολον, καὶ ἀπαλλάξῃ τούτους, ὅσοι φόβῳ θανάτου διὰ παντὸς τοῦ ζῆν ἔνοχοι ἦσαν δουλείας»: Τὸ ῥητὸν τοῦτο ἐρμηνεύων ὁ ἡμέτερος Ἰωάννης ἐν συντομίᾳ ἰδοὺ τί λέγει, «Δοῦλοι πάντες ἦσαν τοῦ θανάτου, φησί, καὶ τῷ μηδέπω αὐτὸν λελύσθαι ἐκρατοῦντο, καὶ φόβῳ διηνεκεῖ συνέζων οἱ ἄνθρωποι, αἰεὶ προσδοκῶντες ἀποτεθνήξασθαι, καὶ οὐδεμιᾶς ἡδονῆς αἴσθησιν εἶχον, τοῦ φόβου αὐτοῖς παρόντος αἰεὶ· τοῦτο γὰρ ἠνίξατο, εἰπὼν, διὰ παντὸς τοῦ ζῆν· ἀλλὰ ἀπήλλαξε τὸν φόβον, καὶ γελωμένον αὐτὸν ἤδη.» Ἀκούετε; ποῖος ἀπὸ ἡμᾶς ἔχει τὴν ἀφοβίαν ταύτην τοῦ Χαριτωμένου Ἰωάννου, ὥστε νὰ περιγελάῃ καὶ νὰ ἐμπαίξῃ τὸν φοβερὸν καὶ ἀπαίσιον θάνατον; δὲν ἀποκλείεται τοῦτο ἀπὸ κανένα, ὅταν - ἀπλούστατα ἀποκτήσῃ τὸν ἔρωτά του πρὸς τὸν Χριστόν.

Χρ. Μ. Κανονίδης

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἐπόμενον)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΕΝΟΣ ΑΓΙΟΡΕΙΤΟΥ

Εἶναι ἄπειροι αἱ περιπτώσεις κατὰ τὰς ὁποίας οἱ Ἁγιο-
ρεῖται προσέφερον ἀνυπολογίστους ὑπηρεσίας εἰς τὸ Ἔθνος καὶ
τὴν Ἐκκλησίαν.

Δὲν εἶναι τοῦ παρόντος σημειώματος σημειώματος καὶ
παρατρέχουσαν τὰς ὑψίστας ταύτας ὑπηρεσίας, γνωστὰς ἄλλως τε,
τὰς ὁποίας οὔτοι προσέφερον ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἐμφανίσεως ἐν
Ἁγίῳ Ὄρει τοῦ Μοναχισμοῦ, διὰ νὰ συνεχισθοῦν καθ' ὅλην
τὴν μακροαίωνα Ὀθωμανικὴν δουλείαν καὶ μετέπειτα. Περὶ τῶν
τελευταίων τούτων σημειοῦμεν μόνον τὰς σκέψεις δύο ἐκλι-
πόντων μεγάλων πολιτικῶν ἀνδρῶν τῶν ἀειμνήστων Ἐλευθ. Κ.
Βενιζέλου καὶ τοῦ Παναγῆ Τσαλδάρη, οἵτινες εἰς μίαν Συνεδρίαν
τῆς Βουλῆς κατὰ Μάρτιον τοῦ 1932 ὃ μὲν πρῶτος ἔλεγεν «ὀφεί-
λεται Ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη πρὸς τοὺς πατέρας τοῦ Ἁγίου
Ὄρους», ὃ δὲ δεύτερος, ὡς ἀρχηγὸς τῆς ἀντιπολιτεύσεως, «δὲν
ἀρκεῖ μόνον ἡ Ἐθνικὴ εὐγνωμοσύνη ἀλλὰ πρέπει νὰ διασφαλι-
σθοῦν αἱ Ἰ. Μοναὶ τοῦ Ἄθω ἀπὸ οἰκονομικὴν κατάρρευσιν».

Ἐκτοτε τὸ Ἅγιον Ὄρος ἐν τῷ μέτρῳ τῶν πενιχροτάτων
αὐτοῦ δυνάμεων ἐκ τῆς μαστιζούσης αὐτὸ οἰκονομικῆς δυσπρα-
γίας καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς ἀκολουθοῦσης λειψανδρίας, δὲν ἔπαυσε
τὴν ἐθνικοθρησκευτικὴν του ἀποστολὴν.

Εἰς τὴν κοινωνίαν ἐργάζεται σήμερον ἓνας σεβαστὸς ἀριθ-
μὸς Ἁγιορεϊτῶν, κατέχοντες διαφόρους θέσεις εἰς τὴν Ἐκκλη-
σίαν, μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγεται καὶ ὁ Ἄρχιμ. Δανιὴλ
Ἰβηρίτης.

Ἄρχιμ. Δανιὴλ ἀποφοιτήσας τῆς ἐν Ἁγίῳ Ὄρει
Ἐκκλησιαστικῆς Ἀθωνιάδος Σχολῆς, ὀλίγον πρὸ τοῦ τελευταίου

πολέμου, παρέμεινεν ἀρκετά ἔτη εἰς τὴν Ἱερὰν του Μετάνοιαν τὴν Ἱερὰν Μονὴν τῶν Ἰβήρων, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρισκόμενος προσέφερον ὑψίστας ὑπηρεσίας κατὰ τὴν κατοχὴν, ἐργασθεὶς ὅσον ὀλίγοι διὰ τὴν φυγάδευσιν Ἀγγλων αἰχμαλώτων καὶ ἡμετέρων στρατιωτικῶν πρὸς τὰς Τουρκικὰς ἀκτὰς.

Ἀναχωρήσας εἰς τὸν κόσμον πρὸς παρακολούθησιν ἀνωτέρων σπουδῶν, διωρίσθη στρατιωτικὸς ἱερεὺς εἰς τὸ Γ' Σῶμα Στρατοῦ διὰ τὰ εὐρεθῆ ἀπό τινος εἰς τὴν μακρυνὴν χώραν τῆς Κορέας πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος.

Ὁ Ἀρχιμ. Δανιὴλ Ἰβηροίτης, κατὰ τὰς ἐκ Κορέας ἀνταποκρίσεις τοῦ καθημερινοῦ τύπου, ὡς στρατιωτικὸς ἱερεὺς τοῦ ἐκεῖ Ἐκστρατευτικοῦ μας Σώματος, κατώρθωσε ὡς πραγματικὸς ἱεραπόστολος μὲ θέλησιν καὶ αὐταπάρνησιν εἰς τὸ καθῆκον τῆς ἱερᾶς ὑποστολῆς του καὶ ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος τὰ προσελκύσῃ πλῆθος Κορεατῶν πρὸς τὴν Ὁρθόδοξον Χριστιανικὴν πίστιν, οἵτινες μόνις πρὸ ὀλίγων μηνῶν εὐρίσκοντο μακρὰν τῆς πραγματικῆς ἀληθείας πιστεύοντες εἰς τὰ εἰδῶλα τοῦ Βούδα καὶ Βράχμα.

Οὕτω ἀναφέρεται συγκεκριμένως, ὅτι τὴν Κυριακὴν τῆς 7ης παρελθόντος Νοεμβρίου, ἀφοῦ κατῆλθον εἰς τὴν Σεούλ, τὴν πρωτεύουσαν τῆς Κορέας, οἱ περισσότεροι τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὀπλιτῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Σώματος, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ οἱ κ. κ. Συνταγματάρχης Γενηματᾶς σύνδεσμος Ἄπω Ἀνατολῆς, Συνταγματάρχης Χριστόπουλος διοικητῆς τοῦ Συντάγματος, καὶ Ταγματάρχαι Παναγιωτᾶκος καὶ Μαντουῆζος διοικηταὶ ταγμάτων, ἐτελέσθη ἡ θεία λειτουργία ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. Δανιὴλ Ἰβηροίτου, εἰς τὸν ὀρθόδοξον ἱερὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Νικολάου παρισταμένων ἀπάντων τῶν ὀρθοδόξων τῆς Κορέας καὶ ἀκολούθως ἤρχισεν ἐν μέσῳ πραγματικῆς κατανύξεως ἡ τελετὴ τῆς βαπτίσεως. Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ Ἀρχιμ. Δανιὴλ ἐβάπτισεν ὀρθόδοξον Κορεάτην ἀμφοτέρων τῶν φύλλων μὲ Ἑλληνας ἀναδόχους ἀξιωματικοὺς καὶ ὀπλίτας, οἵτινες ἔδωσαν εἰς τοὺς νεοφωτιστοὺς χριστιανικὰ καὶ ἑλληνικὰ ὀνόματα. Εἰς

ὄλους δὲ ἐδωρήθησαν διάφορα ἐνδύματα καὶ ἀνὰ εἷς ἀργυροῦς Σταυρός, ὡς καὶ διάφορα τρόφιμα εἰς τοὺς ἐν Σεούλ Χριστιανοῦς.

Κατὰ τὰς βεβαιώσεις τοῦ Ἀρχιμ. Δανιὴλ Ἰβηρίτου, ἐντὸς μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος καὶ πάλιν, Θεοῦ θέλοντος, θὰ βαπτίσῃ ἐτέροους ἑκατὸν Κορεάτας διὰ τὴν ἐπακολουθήσῃ ἡ βάπτισις καὶ ἄλλων νεοφωτίστων.

Ὁ Ἀγιορείτης οὗτος ἱεραπόστολος, δὲν περιορίσθη εἰς αὐτὸν μόνον τὸν τομέα. Κατὰ τὸν παρελθόντα Αὐγούστον εἰργάσθη καὶ ἐπέτυχε τὴν ἴδρυσιν Κορεατο - Ἑλληνικοῦ Συλλόγου μὲ σκοπὸν τὴν σύσφιγξιν τῶν δύο συμμάχων χωρῶν Ἑλλάδος καὶ Κορέας καὶ τὴν διάδοσιν ἐπίσης τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πνεύματος μὲ τὴν ἐκμάθησιν τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ἅτινα διδάσκονται συστηματικῶς ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἀρχιμ. Δανιὴλ καὶ τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Ἐκστρατευτικοῦ Σώματος. Ὁ Σύλλογος κατὰ τὴν ἐκείθεν ἀνταπόκρισιν, ἔχει σήμερον περὶ τὰ τριακόσια μέλη, μόνον ἐντὸς τῆς πρωτευούσης Σεούλ, διότι ἰδρύθησαν παραρτήματα καὶ εἰς τὰς ἄλλας μεγάλας πόλεις ὅπως τὴν Ἰντσὸν καὶ Πουσάν. Μέλη τοῦ Συλλόγου εἶναι βιομήχανοί, ἔμποροι, καθηγηταί, φοιτηταὶ καὶ πολιτικοί.

Ὅταν ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ Κορεατο - Ἑλληνικοῦ Συλλόγου, πλῆθος λαοῦ εἶχεν συγκεντρωθῆ ἡμὲν πρὸ τῆς Δημαρχίας, εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ὁποίας ἐκυμάτιζον ἀδελφωμένοι αἱ Ἑλληκαὶ καὶ Κορεατικαὶ Σημαῖαι. Εἰς τὴν τελετὴν ταύτην προσήλθον ὁ Πρόεδρος τῆς Κορεατικῆς Κυβερνήσεως, ὁ Πρόεδρος τῆς Βουλῆς, οἱ Ὑπουργοί, οἱ Ἀρχηγοὶ τῶν ἐνόπλων δυνάμεων Κορέας, ἐκπρόσωποι τῶν διαφόρων Ἐκκλησιῶν, οἱ Πρυτάνεις τῶν Πανεπιστημίων, πλῆθος φοιτητῶν, μαθητῶν καὶ λαοῦ. Ἡ τελετὴ ἤρχισεν μὲ τέλεσιν ἀγιασμοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. Δανιὴλ.

Κατὰ τὴν τελετὴν ὠμίλησεν ὁ ἐκχριστιανισθεὶς Δήμαρχος Σεούλ κ. Πέτρος, ὁ Συνταγματάρχης κ. Γεννημάτῃς καὶ ὁ παριστάμενος Πρόεδρος τῆς Βουλῆς Ν. Κορέας.

Ἐν συνεχείᾳ ἐτραγουδήθησαν διάφορα ἄσματα ὑπὸ τῆς ὁδηγίας τοῦ Θεοφάνους Χριστιανικῆς Χορωδίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων τῆς Σεούλ.

ΜΕΛΕΤΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

“Οτι ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη ἀπὸ τὸν Θεόν. “Οτι ἐπλάσθη διὰ τὸν Θεόν.
“Οτι ἐπλάσθη διὰ ν’ ἀπολαμβάνη αἰωνίως τὸν Θεόν.

Συλλογίσου, ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ἡ πρώτη ἀρχή· «ἐξ αὐτοῦ γὰρ τὰ πάντα,» λέγει ὁ Παῦλος (Ρωμ. ια.΄ 35). Ποῦ ἦσουν σὺ εἰς ὄλον τὸν περασμένον αἰῶνα; ἦσουν ἐνταφιασμένος εἰς τὴν ἄβυσσον τοῦ οὐδενός, χωρὶς ψυχὴν, χωρὶς σῶμα, χωρὶς οὐδεμίαν ἐνέργειαν, χωρὶς οὐδεμίαν ἀξίαν, ὑστερημένος ἀπὸ κάθε πραγματικὸν εἶναι. Τώρα, ἄν καὶ σὺ καθ’ ὑπόθεσιν ἦσουν πρὸ τῶν αἰώνων, ἓνα σπειρὶ ἄμμου, πόσον θὰ ἦσουν χρεώστης εἰς τὸν Κύριον, πού σέ μετέβαλεν ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ σπειρὶ τῆς ἄμμου, εἰς ἓνα κτίσμα λογικόν, δεκτικὸν τόσων ἀγαθῶν; Ὅθεν πόσω μᾶλλον τώρα εἶσαι χρεώστης εἰς τὸν Θεὸν πού σέ μετέβαλεν, ὄχι ἀπὸ τὸ σπειρὶ τῆς ἄμμου, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ ἐντελῶς μηδέν, εἰς ἓνα τέλειον ὄν; καὶ πού μετεχειρίσθη εἰς ὠφέλειάν σου μίαν ἄπειρόν του δύναμιν, ἡ ὁποία ἐχρηιάζετο ἀναγκαίως, διὰ νὰ νικήσῃ τὸ ἄπειρον διάστημα ποῦ εὐρίσκεται ἀνάμεσα εἰς τὸν ὄν, καὶ τὸ μὴ ὄν, καὶ οὕτω νὰ σέ δημιουργήσῃ; καὶ τὸ περισσότερον πού μετεχειρίσθη ὁ Θεὸς δι’ ἐσὲ ἀκόμη, καὶ μίαν ἀγάπην ἄπειρον· ἐπειδὴ ἐξέλεξε ἐσὲ καλλίτερα ἀπὸ ἄλλα ἀναριθμητὰ κτίσματα, πού μποροῦσε νὰ κάμῃ ἀντὶ δι’ ἐσέ, τὰ ὁποῖα ἤθελαν νὰ τὸν ὑπηρετήσουν καὶ νὰ τὸν ἀγαπήσουν ἐξ ὅλης των καρδίας. Μὲ ὄλον τοῦτο ὁ Θεὸς ἔστησε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς σέ, προ-

Εἰς τὸ προηγούμενον τεῦχος (σελ. 94 στ. 3), ἐκ παραδρομῆς παρελείφθη μία λέξις, διότι ἀναφέρεται, «χωρὶς ν’ ἀλλοιώσῃ τὸ λεκτικόν», ἐνὸς εἰχόμεν, «χωρὶς σχεδὸν ν’ ἀλλοιώσῃ» καὶ τοῦτο διότι γίνεται μετατροπὴ τῆς ὀρισμένων λέξεων τοῦ ἱεροῦ Νικοδήμου.

κρύνοντας σχεδὸν τὴν ὠφέλειάν σου ἀπὸ τὴν ἰδικὴν του τιμὴν, μόνον διὰ νὰ σὲ εὐεργετήσῃ, ὥστε πού ἐσὲ ἐθεώρησε μὲ ἰλαρὸν ὄμμα καὶ ἐσὲ ἐπροτίμησεν εἰς ὄλους τοὺς αἰῶνας, καὶ διὰ τοῦτο ἠδόκησε, καὶ εἰς τὸν διορισμένον καιρὸν νὰ πλάσῃ, μόνον σὲ ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα ζῶα κατ' εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν μὲ τόσῃν προσοχὴν καὶ μὲ τόσῃν ἐπιμέλειαν καὶ ἀγάπην, ὡς νὰ μὴν ἤθελε νὰ δημιουργήσῃ ἄλλον τινα, παρὰ σὲ μόνον εἰς τὸν κόσμον, κατὰ τὸν ψαλμῶδον πού λέγει «ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς καρδίας αὐτῶν» (ψαλ λβ'. 15).

Λοιπὸν, ποῖος μπορεῖ νὰ καταλάβῃ τὸ ἄπειρον χρέος πού σὺ ἔχεις εἰς τὸν Θεόν, διὰ ταύτην τὴν ἀσύγκριτον εὐεργεσίαν πού σοῦ ἔκαμε καὶ ἀπὸ τὸ τίποτε πού ἦσουν, σὲ ἔπλασεν ἄνθρωπον; μὰ δὲν εἶσαι χρεώστης ἕως ἐδῶ, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἴδιον χρέος ἔχεις εἰς τὸν Θεὸν ἀκόμη καὶ κάθε ὥραν, καὶ κάθε στιγμὴν, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς, καθὼς μὲ τὴν δημιουργίαν, σοῦ ἔδωκε τὸ εἶναι, ἔτσι καὶ μὲ τὴν πρόνοιάν του εἰς κάθε στιγμὴν σοῦ διαφυλάττει τὸ εἶναι οὗτό, καὶ πρὸς τούτοις διὰ σέ, διαφυλάττει καὶ ὅλα τὰ κτίσματα πού σὲ ὑπηρετοῦν, πού εἶναι τὸ ἴδιον, ὡς νὰ ἀναπλάττῃ πάλιν σέ, καὶ ὅλα τὰ ἄλλα κτίσματα εἰς κάθε στιγμὴν. Ὡς τόσον σὺ ἀδελφέ, ποίαν ἀνταπόδοσιν ἔκαμες, εἰς αὐτὸ τὸ ἄπειρον χρέος πού ἔχεις πρὸς τὸν Κύριον, διὰ νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ; Τί ἔκαμες μέχρι τώρα δι' αὐτὸν τὸν παντοδύναμον, καὶ ἀγαπητότατον δημιουργόν σου, καὶ διαφυλακτὴν σου; "Ἄχ! σὺ ἀντὶ νὰ τὸν ὑπηρετήσῃ, ἠθέλῃσες τόσαις φοραῖς νὰ σὲ ὑπηρετῇ αὐτὸς εἰς τὰ κακά σου θελήματα μὲ τὸ νὰ ἐζήσῃς μέχρι τώρα, ὄχι κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ κατὰ τὸ θέλημα τὸ ἰδικόν σου ὡς νὰ ἦσουν σὺ κτίστης καὶ δημιουργὸς τοῦ ἑαυτοῦ σου, καὶ ὄχι ὁ Θεός. «Θεὸν τὸν γενήσαντά σε ἐγκατέλιπες, καὶ ἐπελάθου Θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε». (Δεύτερον. λβ'. 18.).

Ἐντράπου λοιπὸν διὰ τὴν ἄβυσσον τῆς ἀχαριστίας σου καὶ θαύμασαι τὴν ὑπομονὴν τοῦ Θεοῦ πού σὲ ὑποφέρει τόσον καιρὸν Ζήτησαι συγχώρησιν, διὰ ταύτην τὴν ἄκραν σου ἀδικίαν, καὶ λάβε ἀπόφασιν νὰ ἐπιστρέψῃς ὅλος εἰς τὸν Θεόν, καὶ νὰ εἰσέλθῃς εἰς τὸ ἐξῆς ὅλος ὑπήκοος εἰς τὸ θεῖον του θέλημα. Διὰ νὰ ἀποφασίσῃς δὲ μὲ τελειότητα νὰ βάλῃς εἰς πρᾶξιν αὐτὸ τὸ καλόν, παρακάλεσά τον νὰ σοῦ δώσῃ τὴν χάριν του· ἐπειδὴ, χωρὶς

αὐτήν, δὲν δύνασαι τίποτε νὰ κατορθώσης σὺ ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σου· «χωρὶς ἐμοῦ, οὐ δύνασθε ποιεῖν οὐδέν». (Ἰωάν. ιε'. 5.).

Συλλογίσου, πῶς ὁ Θεὸς εἶναι, ὄχι μόνον ἡ πρώτη σου ἀρχή, ἀλλὰ καὶ τὸ ὑστερινόν σου τέλος· διότι σὲ ἔπλασε καὶ δὲ διαφυλάττει δι' αὐτὸ μόνον τὸ τέλος, διὰ νὰ τὸν ἀγαπᾶς, καὶ νὰ τὸν δοξάζης καὶ ἀπλῶς διὰ νὰ τὸν ὑπηρετῆς εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν. «Ἐγὼ εἰμι τὸ Α καὶ τὸ Ω ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος.» (Ἀποκάλ. α'. 8) Σὺ ἂν καθ' ὑπόθεσιν ἤθελες δημιουργηθῆ, ὄχι ἀπὸ τὸν Θεόν, ἀλλὰ ἀπὸ ἄλλον τινά, καὶ νὰ δημιουργηθῆς μόνον, διὰ νὰ ὑπηρετῆς τὸν Θεόν, ἔπρεπε νὰ εἶσαι ὅλος τοῦ Θεοῦ· ἐπειδὴ φυσικὰ κάθε πρᾶγμα γίνεται καὶ εἶναι διὰ τὸ τέλος του, καὶ ἀπὸ τὸ τέλος του, εἰδοποιεῖται καὶ κυβερνᾶται. Λόγου χάριν, τὸ μαχαῖρι γίνεται διὰ νὰ κόπτη· τὸ κλειδί διὰ ν' ἀνοίγῃ· τὸ ὠρολόγιον διὰ νὰ δείχνῃ ὀρθὰς τὰς ὥρας καὶ ἀπλῶς κάθε φυσικὸν καὶ κάθε τεχνητόν, διὰ κάποιον τέλος γίνεται. Ὅθεν καὶ εἶναι ἀξιωματικὰ κοινὰ κοντὰ εἰς ὅλους τοὺς φιλοσόφους ταῦτα· «οὐδὲν μάτην, οὔτε Θεός, οὔτε φύσις, οὔτε τέχνη ἐποίησεν. Καὶ πᾶν τὸ κινούμενον ἔνεκά του κινεῖται. Τῶρα σκέψου ἀδελφέ, πόσον σὺ χρεωστικὸς νὰ εἶσαι ὅλος διόλου τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ καὶ εἶσαι ὅλος δημιουργημένος ἀπὸ τὸν Θεόν καὶ ὅλος ἀκόμη δημιουργημένος διὰ τὸν Θεόν. Τὰ ζῶα δὲν ἔγιναν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἔγιναν διὰ τὸν ἄνθρωπον, ὑπηρετοῦν τὸν ἄνθρωπον, καὶ κοπιᾶζουν τὰ δυστυχισμένα δι' αὐτόν, καὶ θανατώνονται κατὰ τὸ θέλημά του. Καὶ σὺ ἀγαπητέ, πῶς θέλεις νὰ ζῆς κατὰ τὸ θέλημά σου, εἰς καιρὸν πού σὲ βιάζουν νὰ ζῆς μόνον κατὰ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ, τὰ δύο ταῦτα ἄπειρα χρῆή σου; Ἡτοι, διότι ἔλαβες ἀπὸ τὸν Θεὸν ὅλα τὰ ἀγαθὰ, καὶ διότι τὰ ἔλαβες δι' αὐτὸ μόνον τὸ τέλος, διὰ νὰ τὸν δοξάζης καὶ νὰ τὸν ὑπηρετῆς με ὅλην σου τὴν καρδίαν. Ὅθεν εἶπεν ὁ ἱερός Αὐγουστῖνος, «Ἴνα ὅλος σοι δουλεύω, πάντα ὅσα ἐποίησας, εἰς τὴν ἐμὴν δουλείαν παρέδωκας» (Εὐχ. 9. ζ' κ.). Καὶ πάλιν «πάντα ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἀνθρώπων ὑπέταξας, ἵν' ὑποταγῇ σοι μόνος ὁ ἄνθρωπος, καὶ ὅλος ἡ σὸς». (εὐχ. ι'). Καὶ λοιπὸν ἀδελφέ, ὧ τί μεγάλην ἀταξίαν περιέχει ἡ ζωὴ πού πέρασες ἕως τώρα· ἐπειδὴ αὐτὴ μὲν εἶναι διωρισμένη, διὰ νὰ προβάλλῃ ἓνα ἄπειρον ἀγαθόν, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ τιμὴ, ἡ δόξα καὶ ἡ ὑπηρετήσις τοῦ Θεοῦ, καὶ σὺ τὴν διέθεσες

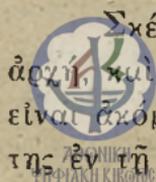
κακῶς, εἰς τὸ νὰ ὑπηρετῆς τὸν Κόσμον, εἰς τὸ νὰ ὑπηρετῆς τὰ ἄτιμα πάθη σου, καὶ εἰς τὸ νὰ ζητῆς μὲ τόσῃ ἐπιθυμίαν πράγματα ἀναξιώτερα ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν σου.

Λοιπὸν ματαίως ἤλθες καὶ σὺ εἰς τὸ εἶναι, καθὼς καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι οἱ λαοί, περὶ τῶν ὁποίων λέγει ἡ Γραφή, ὅτι ἠχρεώθησαν, καὶ ἔγιναν ἀνωφελεῖς, ἐπάνω εἰς τὴν γῆν, μὲ τὸ μὴν ὑπηρετοῦν τὸν Θεὸν οὐδὲ διὰ τὸ τέλος ἐκεῖνο ποῦ ἐπλάσθησαν· «Μάτην κοπιάσουσι πρὸς λαόν, ὅς οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν.» (Ήσ λ'. 5.). Ἔτσι λέγω καὶ σὺ, γρήγορα θέλεις ἰδῆ ὅλα σου τὰ ἔργα μάταια καὶ χαμένα, σὰν μίαν σαΐταν ποῦ νὰ μὴ κτυπᾷ εἰς τὸ σημάδι, ἂν δὲν τὰ κάμης ὅλα πρὸς δόξαν Θεοῦ, ἐπειδὴ κατὰ τὸ φιλοσοφικὸν ἐκεῖνο ἀξίωμα· «Πᾶν τὸ ἀπογυμνούμενον τοῦ ἰδίου τέλους, ματαιοῦται», ἔτσι ἓνα μαχαίρι ὅταν δὲν κόπτη γίνεται μάταιον· ἓνα κλειδί ὅταν δὲν ἀνοίγη εἶναι ἀνωφελές καὶ ἓνα ὥρολόγιον, ὅταν δὲν δείχνῃ ὀρθῶς τὰς ὥρας, γίνεται ἄχρηστον. Τί λέγω, ὅτι τὰ ἔργα σου γίνονται μάταια καὶ ἀνωφελῆ, ὅταν δὲν γίνονται διὰ τὸ ἴδιον τέλος των, ὅπερ εἶναι ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ; Τὰ τοιαῦτα ἔργα σου θέλεις τὰ δοκιμάσει ἀκόμη, σὰν ὕλην μεγάλης φλογὸς ἣτις μέλλει νὰ σὲ κατακαύσῃ εἰς τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῆς κρίσεως. Ὅθεν πρόσσεχε καλῶς· διότι ἂν δὲν δώσης τώρα εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν μίαν θεληματικὴν δόξαν εἰς τὸν Θεὸν μὲ τὰ ἔργα σου, καὶ μὲ τὴν ὑπακοὴν τοῦ θείου θελήματος, θὰ τοῦ δώσης μίαν βιαίαν δόξαν τότε εἰς τὴν μέλλουσαν, μὲ τὴν δικαίαν τιμωρίαν ποῦ ἔχεις νὰ λάβῃς, σὺ καὶ ὅλοι ἐκεῖνοι ποῦ μὲ τὴν παντοτινὴν ἀμετανοησίαν τους ἐπροκάλεσαν τὴν θείαν δικαιοσύνην. «Πᾶσα γὰρ φησὶ γλῶσσα ἐξομολογήσεται, ὅτι Κύριος Ἰησοῦς Χριστός, εἰς δόξαν Θεοῦ Πατρὸς» (Φιλιπ. β'. 11).

Ἀποφάσισαι λοιπὸν νὰ ἀρχίσῃς μίαν ζωὴν ἀξίαν διὰ τὸ τέλος σου, καὶ ὅλα τὰ ἔργα σου κάμνετα διὰ τὸν Θεόν, καὶ διὰ μόνην τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ· μὰ εἶναι τὰ ἔργα σου μικρά; μὰ δὲν ἠμπορεῖς νὰ κατορθώσης ἀρετὰς ὑψηλάς; μὴ λυπῆσαι· αὐτὰ τὰ μικρὰ γίνονται μεγάλα· καὶ αὐταῖς αἱ ταπειναῖς ἀρεταῖς ποῦ ἠμπορεῖς γίνονται ὑψηλαῖς ὅταν τὰς κάμνης διὰ τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Καθὼς τουναντίον καὶ τὰ μεγάλα ἔργα γίνονται μικρά, καὶ αἱ ὑψηλαῖς ἀρεταῖς ἀποβαίνουν ταπειναῖς, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν,

γίνονται κακίαις, ὅταν δὲν γίνονται διὰ τέλος ὑπερφυσικὸν ὅπερ ἔστιν ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ διὰ δόξαν ἀνθρώπων, καὶ δι' ἄλλα τέλη φυσικὰ καὶ ἀνθρώπινα. Τὶ πράγμα εἶται ταπεινότερον καὶ μικρότερον ἀπὸ τὸ νὰ τρώγη κανεὶς καὶ νὰ πίνη; Ὅμως ὁ ἀπόστολος μᾶς διδάσκει νὰ κάμνωμεν ταῦτα πρὸς δόξαν Θεοῦ, διὰ νὰ γίνωνται μὲ τὸ τέλος αὐτὸ ἔργα εὐγενῆ, ἔργα ὑψηλά, ἔργα μεγάλα, καὶ τρόπον τινα ἔργα θεῖα· «εἴτε ἐσθίετε, εἴτε πίνετε, εἴτε τι ποιεῖτε, πάντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε» (Κοριν. ι'. 31.) Καὶ ἔξ ἐναντίας, τὶ πράγμα εἶναι ὑψηλότερον καὶ θεϊότερον, σὰν νὰ κηρύττει κανεὶς τὸ ἅγιον Εὐαγγέλιον, καὶ ὅμως ὁ αὐτὸς καταδικάζει μερικούς, διότι ἔκαμαν τοῦτο διὰ φθόνον, ἢ δι' ἔπαρσιν, ἢ δι' ἄλλο τέλος κακὸν «τινὲς μαζὺ καὶ διὰ φθόνον καὶ ἔριν τὸν Χριστὸν κηρύσσουσι» (Φιλ. α'. 15.). Γνώρισαι τὴν ἀνωτάτην ἐξουσίαν ποὺ ἔχει ὁ Θεὸς ἐπάνω εἰς σέ, διὰ τὴν ὁπαίαν σὺ δὲν ὀρίζεις τὸν ἑαυτὸν σου, οὔτε ἠμπορεῖς μὲ δίκαιον τρόπον νὰ γυρίσης τὰ μάτια σου, ἢ νὰ κινήσης τοὺς πόδας σου, ὄχι πολὺ, ἀλλὰ μίαν τρίχα, ἐναντίον τοῦ ἁγίου του θελήματος. Ὁμολόγησαι πῶς δὲν εἶσαι ἄξιος νὰ σέ ὑπηρετοῦν τὰ κτίσματα, ἐπειδὴ καὶ σὺ δὲν ὑπηρετήσῃς τὸν ἰδικόν τους, καὶ ἰδικόν σου δεσπότην. Εὐχαρίστησαί τον πῶς σέ ὑπέφερε τόσον καιρὸν ποὺ ἐναντιώθης εἰς τὴν θείαν του δόξαν. Κάμε ὑπόσχεσιν νὰ ζῆς εἰς τὸ ἔξῃς ὅλος εἰς δόξαν Θεοῦ, καθὼς προωρίσθης καὶ ἐκτίσθης ἀπὸ τὸν Θεόν, διὰ τοῦτο τὸ τέλος, ὡς λέγει ὁ Παῦλος· «ἐν ᾧ καὶ ἐκληρώθημεν προορισθέντες κατὰ πρόθεσιν τοῦ τὰ πάντα ἐνεργοῦντος κατὰ τὴν βουλήν τοῦ θελήματος αὐτοῦ, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς εἰς ἔπαινον τῆς δόξης αὐτοῦ» (Ἐφεσ. α', 11). Καὶ συλλογιζόμενος τὴν περασμένην ἀδυναμίαν σου, παρακάλεσαί τον ἔξ ὅλης σου ψυχῆς νὰ σοῦ δώσῃ δύναμιν, διὰ νὰ κάμνης ὅλα σου τὰ ἔργα διὰ μόνην τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ὁποίαν δόξαν ζητεῖ ὁ Θεὸς ἀπὸ σέ, ὡς φόρον, καὶ χρέος ἀπαραίτητον, λέγοντάς σου· «υἱὸς δοξάζει πατέρα, καὶ δοῦλος τὸν Κύριον ἑαυτοῦ· καὶ εἰ πατὴρ εἰμὶ ἐγώ, ποῦ ἔστιν ἡ δόξα μου;»

Σκέψου, ὅτι ὁ Θεός, ὄχι μόνον, εἶναι ἡ πρόωι σου ἀρχὴ καὶ τὸ ὑστερινόν σου τέλος ἐν τῇ παρουσίᾳ ζωῆ, ἀλλὰ εἶναι ἀκόμη, καὶ ἡ ἰδική σου ἐπιστροφὴ, καὶ ἀνωτάτη μακαριότης ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ «εἰς αὐτὸν γὰρ τὰ πάντα,» λέγει ὁ

Παῦλος. (Ρωμ. ια'. 35). Ἡδύνατο ὁ Θεὸς νὰ σὲ διορίσῃ ἄνθρωπε, νὰ διαλύσῃς ὅλος εἰς δόξαν Θεοῦ, καθὼς διαλύεται καὶ τὸ λιβάδι ὅλον μέσα εἰς τὸ θυμιατὸν πρὸς δόξαν Θεοῦ· ὥστε πού, ἀφοῦ ἤθελες ὑπηρετήσῃ χρόνους πολλοὺς τὸν Κύριον ἡμῶν, νὰ κατανιᾷς τέλος πάντων εἰς τὸ οὐδέν. καὶ αὐτὸ τὸ νὰ διαλυθῆς ὅλος εἰς ὑποταγὴν καὶ δόξαν ἐκείνου τοῦ ἀνωτάτου πλάστου πού σὲ ἔπλασε, βέβαια ἤθελεν εἶναι διὰ σὲ μία μεγάλη τιμὴ, καὶ ἕνας μεγάλος ἔπαινος, διὰ τὴν ὑπηρεσίαν πού ἔκαμες. Ἡδύνατο τέλος πάντων νὰ σοὺ δώσῃ μόνον μίαν ἀνταμοιβὴν διὰ τὴν ὑπηρεσίαν σοι, χωριστὴν ἀπὸ τὸν ἑαυτὸν του, καθὼς λέγει διὰ τοῦ Ἡσαΐου «ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι, φάγονται... Ἴδου οἱ δουλεύοντές μοι πίνονται... Ἴδου οἱ δουλεύοντές μοι εὐφρανθήσονται» (Ἑε'. 13.) Καὶ αὐτὴ ἡ ἀνταμοιβὴ θὰ ἦτο μία μεγάλη σου εὐδαιμονία. Μὲ ὅλον τοῦτο ὁ Θεός, εἶναι τόσον φιλόανθρωπος, πού ὄχι μόνον δὲν σὲ ἀφίνει νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' ἔχει καὶ νὰ σὲ ἀναστήσῃ ἀσυγκρίτως λαμπρότερον, ἀπὸ ὅτι εἶσαι τώρα. Καὶ ὄχι μόνον θέλει νὰ ἀνταμείψῃ κάθε σου παραμικρὰν ὑπηρεσίαν μὲ ἕνα τόσον μεγαλοπρεπῆ μισθὸν μιᾶς ἀτελευτήτου βασιλείας, ἀλλὰ θέλει ἀκόμη νὰ εἶναι ὁ μισθός σου αὐτὸς ὁ ἴδιος Θεός· ὥστε, ἀπολαμβάνοντας σὺ τὸν μισθόν, ἐν ταυτῷ ν' ἀπολαμβάνῃς καὶ τὸν δοτιῆρα τοῦ μισθοῦ· τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ ἀνωτάτη μακαριότης. Διὰ τοῦτο ἔλεγεν αὐτὸς εἰς τὸν Ἀβραάμ· «ἐγὼ ὑπερασπίζω σου, ὁ μισθός σου πολὺς σφόδρα» (Γενέσ. ιε'.) καὶ ὁ Δαυὶδ ἐφώναζε «Κύριος μέρος τῆς κληρονομίας μου» (ψαλμ. ιε' 5) καὶ ὁ Ἀπόστολος· «Κληρονόμοι μὲν Θεοῦ, συγκληρονόμοι δὲ Χριστοῦ» (Ρωμ. η'. 17.) Ἄλλὰ καὶ ὁ ἱερός Ἀγγουστίνος λέγει πρὸς τὸν Θεὸν «οὐ γὰρ ἄλλος μὲν σύ, ἄλλος δὲ ὁ μισθός σου, ἀλλὰ σὺ αὐτὸς μισθὸς μέγας σφόδρα· αὐτὸς ὁ στεφανῶν, αὐτὸς καὶ ὁ στέφανος.» (Εὐχ. κη, καὶ λζ').

Ἄν καὶ σὺ λοιπὸν ἀδελφέ, ἔπρεπε νὰ ὑπηρετῆς τὸν Θεὸν ἐξ ὅλης καρδίας, ὅταν ἡ ἀπόλαυσίς σου ἦτο χωριστὴ ἀπὸ τὴν ὑπηρεσίαν σου πού τοῦ κάμνεις· πόσω μάλλον πρέπει τώρα νὰ τὸν ὑπηρετῆς, ὅταν αὐτὸς ἤνωσε ὁμοῦ μὲ τὴν πρὸς αὐτὸν ὑπηρεσίαν σου, καὶ τὴν ἄκραν εὐδαιμονίαν σου;

“Ὅθεν ἐπειδὴ καὶ εἶσαι διωρισμένος νὰ βασιλεύῃς αἰωνίως ὁμοῦ μὲ τὸν Θεόν σου, καὶ ἐπειδὴ αὐτὸς σὲ διαφυλάττει διὰ μίαν μακαριότητα τοιουτοτρόπως ἄπειρον, διὰ νὰ μὴ καταφρονῇς, σὰν μίαν οὐτιδανὴν λάσπην, ὅλον ἐκεῖνο πού σοῦ προσφέρει διὰ μακαριότητα ὁ κόσμος, ἢ ὁ διάβολος; Καὶ ἐὰν διὰ ν’ ἀποκτήσης, ἢ διὰ νὰ φυλάξῃ κανεὶς μίαν πρόσκαιρον βασιλείαν, μεταχειρίζεται τόσους τρόπους, εὐρίσκει τόσας συμβουλὰς, λαμβάνει τόσους κόπους, ἐξοδεύει τόσους θησαυρούς, ἀφανίζει τόσας ζωὰς ἀνθρώπων, πόσον ἀσυγκρίτως πρέπει νὰ ὑποφέρῃς σύ, διὰ νὰ ἀποκτήσης εἰς τὸν οὐρανὸν μίαν βασιλείαν πού δὲν ἔχει τέλος ποτέ, ποτέ; μάλιστα πού εὐρίσκεται μεταξὺ εἰς δύο αἰωνιότητος αἱ ὁποῖαι δὲν ἔχουν μέσον, ἀλλὰ ἢ εἰς τὸν παράδεισον ἔχεις νὰ εἶσαι διὰ πάντα μὲ κάθε εἶδος ἀπόλαυσιν, ἢ εἰς τὴν κόλασιν διὰ πάντα μὲ κάθε εἶδος τιμωρίαν; καὶ ἄρα γε αὐτὴ ἡ ἀνάγκη, καὶ ὁ κίνδυνος, εἰς τὸν ὁποῖον εὐρίσκεσαι, σοῦ φαίνεται ὀλίγος; μὲ ὅλον τοῦτο ἐκεῖνο πού σὺ ἀμέλησες μέχρι τώρα, περισσότερον ἀπὸ ὅλα τὰ ἄλλα σου πράγματα, εἶναι αὐτὸ τὸ μόνον, καὶ ἄκρον ἀγαθόν, καὶ ἡ μακαριότης πού ἔχεις νὰ ἀπολαύσης. Καὶ τίς γνωρίζει πόσαις φοραῖς σὺ ἐκινδύνευσες μὲ τὰς ἁμαρτίας, νὰ χάσης διὰ πάντα αὐτὸ τὸ αἰώνιον ἀγαθόν πού σὲ προσμένει; καὶ νὰ κρημνισθῇς διὰ πάντα εἰς τὸ αἰώνιον κακὸν πού σὲ φοβερίζει;

Λοιπὸν τώρα πού ὁ Θεὸς σοῦ ἔδωσεν ἀκόμη, τοῦτον τὸν ὀλίγον καιρὸν τῆς ζωῆς σου, δὲν εἶναι μιὰ μεγάλη μωρία νὰ μὴ δοθῆς ὅλος, εἰς τὸ νὰ βάλῃς εἰς ἀσφάλειαν τὴν σωτηρίαν σου; καὶ εἰς τὸ νὰ ἀπολαύσης βεβαίως αὐτὸ τὸ μεγάλο τέλος τῆς αἰωνίου μακαριότητος; Πῶς δὲ θέλεις ἀπολαύσει αὐτό; ἂν μὲν ἐργάζεσαι κάθε ἀρετὴν, ἀπέχῃς δὲ ἀπὸ κάθε ἁμαρτίαν, ὅτι διὰ τοῦτο ὀνομάζεται ἁμαρτία, ἡ ἁμαρτία, δηλαδή ἀποτυχία· ἐπειδὴ κάμνει ἐκεῖνον πού τὴν ἐργάζεται, νὰ ἀποτύχῃ τοῦ τέλους ἐκείνου, διὰ τὸ ὁποῖον ἐπλάσθη παρὰ Θεοῦ· ἐὰν δὲ αὐτὸ τὸ τέλος ἀποτύχῃς καὶ χάσης, τί θέλει σὲ ὠφελήσῃ ἀδελφεὲ κάθε ἄλλο κέρδος; τί θέλει σὲ ὠφελήσῃ ἢ τιμὴ καὶ τὰ ἀξιώματα πού ἔλαβες εἰς μίαν γωνίαν τῆς γῆς, καθὼς εἶναι ἡ πατρίδα σου; τί θέλει σὲ ὠφελήσῃ κάθε ἡδονή, πού ἀπὸ τῶν κτίστων ἀπὸ τὰ κτίσματα; Τί θέλει σὲ ὠφελήσῃ ὅλη ἡ

ποσότης τοῦ πλούτου πού ἐσύναξες : «Τὶ ὠφελήσῃ ἄνθρωπος, ἐὰν κερδίσῃ τὸν Κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ; ἢ τί δώσῃ ἄνθρωπος ἀντάλλαγμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ;» (Μάρκ. η'. 37.). Ἐν συντομίᾳ ἐὰν σὺ χάσῃς τὸ τέλος σου, ἔχασες ὁμοῦ οὐράνια καὶ ἐπίγεια, καὶ ὅλα τὰ πάντα· ἔχασες αἰωνίως κάθε καλὸν καὶ ἐκέρδισες αἰωνίως κάθε κακόν. Καὶ ματαίως ἔλαβες τὸ σῶμα· ματαίως ἔλαβες τὴν ψυχὴν· ματαίως ἐγεννήθης εἰς τὸν Κόσμον· ἢ μᾶλλον εἶπεῖν, καλλίτερόν σου ἦτο νὰ μὴν ἦθες γεννηθῇ καθόλου, καθὼς εἶπε περὶ τοῦ Ἰούδα ὁ Κύριος· «Καλὸν ἦν αὐτῷ, εἰ οὐκ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος.» (Μάρκ. ιδ'. 21.)

Λοιπὸν ἀπομάκρυνε μὲ ὅλην σου τὴν καρδίαν ὅλας τὰς περασμένας ἀταξίας τῆς ζωῆς σου, καὶ συλλογίσου τὸν πολῦτιμον καιρὸν πού ἐξώδευσες τόσον ματαίως. Εὐχαρίστησαι τὸν Κύριον πού σοῦ δίδει καιρὸν καὶ τρόπον ν' ἀναπληρώσῃς τὰς ζημίας σου μὲ νέα καὶ μεγαλύτερα κέρδη τῆς γνησίας μετανοίας καὶ ἐπιστροφῆς σου. Καὶ ἀποφάσισαι εἰς τὸ ἐξῆς νὰ κινηθῆς μὲ ὅλην σου τὴν θέλησιν εἰς τὸ νὰ ἐπιτύχῃς τὸ τέλος σου, ἦτοι τὴν ἐν οὐρανοῖς Μακαριότητα, τὴν ὁποῖαν ὅποιος χάσῃ, πίπτει εἰς τὴν ἐσχάτην δυστυχίαν, κατὰ τὸν ἱερὸν Αὐγουστίνον. Ὅπως κάμνει μία μεγάλη πέτρα, ἢ ὁποῖα ὅταν πέσῃ ἀπὸ κανένα ὑψηλὸν μέρος, συντρίβει ὅλα ἐκεῖνα πού ἐμποδίζουν τὸν δρόμον της, καὶ δὲν τὴν ἀφίνουν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ κέντρον της, ἔτσι κάμε καὶ σὺ, καὶ σύντριψε ὅλα ἐκεῖνα πού σὲ ἐμποδίζουν, καὶ δὲν σὲ ἀφίνουν νὰ ἐπιτύχῃς τὸ τέλος σου, τὸ ὁποῖον εἶναι ἡ αἰώνιος ἀπόλαυσις καὶ θεωρία τοῦ Θεοῦ εἰς ἐκείνην τὴν ἐν οὐρανοῖς μακαριότητα ὡς εἶπομεν· διότι γνώριζε καλά, ὅτι, καὶ ἂν ἀπολάυσῃς ὅλας τὰς δόξας, ὅλας τὰς ἡδονάς, ὅλους τοὺς θησαυρούς, καὶ ὅλας τὰς Βασιλείας τοῦ Κόσμου, δὲν θέλεις δυνηθῇ μὲ ὅλα αὐτὰ νὰ ἀναπαύσῃς καὶ νὰ χορτάσῃς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς καρδίας σου πληρέστατα· διότι οὔτε τὰ ἀγαθὰ αὐτὰ εἶναι τέλος τοῦ ἀνθρώπου, οὔτε ὁ ἄνθρωπος ἐκτίσθη δι' αὐτά. Ὅθεν καὶ ἀφοῦ ὁ ἄνθρωπος ἀπολαύσῃ ὅλα ταῦτα, δὲν ἀναπαύεται, ἀλλ' ἐπι-

θυμεῖ ἄλλο τι πράγμα ὑψηλότερον τούτων καὶ τελειότερον, ὅπερ ἄλλο δὲν εἶναι, εἰ μὴ ὁ Θεὸς ὅστις μὲ τὸ νὰ εἶναι ἡ ἀνωτάτη μακαριότης καὶ τὸ τελευταῖον τέλος, διὰ τὸ ὁποῖον ἐκτίσθη ὁ ἄνθρωπος, δύναται μόνος νὰ ἀναπαύσῃ τὴν ἀμετρον τῆς καρδίας ἐπιθυμίαν, καὶ νὰ τὴν χορτάσῃ πληρέστατα ὡς ἄκρον καὶ ἄπειρον ἀγαθόν. Διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεσπέσιος Αὐγουστῖνος εἶπε ταῦτα τὰ ἀξιοσημεῖωτα λόγια «ἐποίησας ἡμᾶς Κύριε διὰ σὲ καὶ οὐδέποτε ἡ καρδία ἡμῶν ἀναπαύεται, μέχρις ὅτου εὔρη ἐν σοὶ τὴν ἑαυτῆς ἀνάπαυσιν.» Πότε δὲ θέλει εὔρη ταύτην τῆς τὴν ἀνάπαυσιν; ἐν τῇ μελλούσῃ ζωῇ, διότι ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, ἂν καὶ ἀξιωθῇ κανεὶς πολλῶν καὶ μεγάλων χαρισμάτων, ἂν καὶ ἀναπαυθῇ, τῷ Θεῷ ἐνωθεὶς, διὰ τῆς ἀπαθείας· ὅμως ἡ ἀνάπαυσις τοῦ αὐτῆ εἶναι ἐπ' ὀλίγον καὶ μερική, ἀλλ' οὐχὶ παντοτινὴ καὶ πλήρης, ὡς εἶναι ἐν τῇ μακαριότητι· καὶ εἰς ὅλον ὕστερον παρακάλεσαι τὸν Κύριον νὰ σὲ δυναμώσῃ μὲ τὴν χαρὰν τοῦ τοιοῦτοτρόπως, ὥστε ἐν τῇ κοιλάδι ταύτῃ τοῦ κλαυθμῶνος εὐρεσκόμενος, εἰς ὅλα σου τὰ ἔργα, ἄλλο νὰ μὴν ἀναπνέης παρὰ τὴν ἐν οὐρανοῖς ἐκείνην μακαριότητα καὶ ἀπόλαυσιν· ἄλλο νὰ μὴν ἐπιθυμῆς, παρὰ τὸ τελευταῖον ἐκεῖνο καὶ ὀλοῦστερινὸν τέλος καὶ τὸν σκοπὸν διὰ τὸν ὁποῖον καὶ ἐπλάσθης διὰ τῆς δημιουργίας, καὶ ἀνεπλάσθης διὰ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας, λέγοντας μὲ τὸν Παῦλον· καὶ σκοπὸν διώκω ἐπὶ τὸ βραβεῖον τῆς ἄνω κλήσεως τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστοῦ Ἰησοῦ » (Φιλιπ. γ'. 14.).

ΜΙΑ ΕΠΙΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΜΟΝΗΝ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ

Τὸ ἀπόγευμα τῆς 10ης Νοεμβρίου (ν. ἡ.) παραμονὴν τῆς ἑορτῆς τῆς Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Ῥωμαίας, εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου ὅπου φυλάσσονται τὰ τίμια λείψανά της, εἶχον συγκεντρωθεῖ, ἄρκετοὶ πανηγυρισταί. Οἱ Μοναχοὶ διακονηταί, ὑπὸ τὴν διαρκῆ ἐποπτείαν τοῦ Καθηγουμένου τῆς Μονῆς Ἀρχιμ. Βησσαρίωνος, εἶχον περατώσει τὰς τελευταίας προετοιμασίας. Ὅτε ὅλα πλέον εἶχον τακτοποιηθῆ, ἡ ἑσπέρα εἶχε προχωρήσει, καὶ οἱ κώδωνες μᾶς ἐκάλουν ἑορταστικὰ εἰς τὸν ἑσπερινόν. Τὴν ἑσπρὴν τιμοῦν μὲ τὴν παρουσίαν των, ὁ Διοικητὴς Ἁγίου Ὁρους κ. Κων. Κωνσταντόπουλος, ὁ Ἐπίσκοπος Μηλιτουπόλεως Ἱεροθέος, ὁ Καθηγούμενος τῆς Ἱ. Μ. Ἁγίου Παύλου Ἀρχιμ. Σεραφεῖμ καὶ ὁ Τελώνης Ἁγίου Ὁρους κ. Σπ. Κερκύρας, ὡς καὶ πλήρες ἐκκλησίασμα κοσμικῶν.

Μετὰ τὴν στάσιν τῆς Λιτῆς, οἱ κοσμικοὶ ἀπεσύρθησαν πρὸς ἀνάπαυσιν. Λίαν πρῶτῃ τῆς ἐπομένης, τὸ μοναχικὸν σήμαντρον, μὲ τοὺς ὀυθμικοὺς ὑποβλητικοὺς ἤχους του, μᾶς ἐκάλεισεν ὅλους, εἰς τὴν Θεῖαν Λειτουργίαν. Ἐπανηγύριζεν ἡ Μονή, τὴν μνήμην τῆς ὁσιομάρτυρος Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Ῥωμαίας. Ἡγούμενοι, ἱερεῖς καὶ διάκονοι, περιεβλήθησαν τὰ λαμπρὰ ἄμφιά των, μὲ προεξάρχοντα τὸν Ἅγιον Μηλιτουπόλεως, καινουργῆ ὀλόχρυσα ἐκκλησιαστικὰ σκεύη ἐχρησιμοποιήθησαν καὶ λιβανωτὸς με παραδείσιον ἄρωμα ἀνεπέμφθη, ἀνερχόμενος ὡς θυσία πρὸς τὸν Δημιουργὸν τοῦ Παντός.

Ἡ τράπεζα πού ἐπηκολούθησε, χαρακτῆρος αὐστηρῶς κοινοβιακοῦ, ἦτο πανηγυρικὴ. Ὑποδειγματικὴ τὴν ἐχαρακτήριζε κοινοβιακὴ τάξις καὶ σοβαροπρέπεια. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ φαγητοῦ, ὁ ἀναγνώστης Μοναχὸς Ἡσύχιος, ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνος τῆς Ἐπιπέξεως, ἀνεγίνωσκε μεγαλοφώνως, τὸ συναξάριον τῆς ἡμέρας, πού ἀνεφέρετο εἰς τὰ καθήκοντα καὶ τὴν ἀποστολὴν

τῶν Μοναχῶν. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν ταύτην, ὁ Διοικητὴς Ἁγίου Ὁρους κ. Κωνσταντόπουλος, εἰς αὐθόρμητον λόγον του, δονοῦμενον ἀπὸ ἐνθουσιασμόν καὶ πλήρη γλαφυρότητος, ἀφοῦ ἐν ἀρχῇ ἠὺχαρίστησε τὸν Ἅγιον Καθηγούμενον Βησσαρίωνα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς τῆς Μονῆς τοὺς ἐν τοῖς διακονήμασι κοπιῶντας, διὰ τὰς φροντίδας καὶ τὰς ποικίλας περιποιήσεις, λαμβάνον ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ περὶ μοναχισμοῦ συναξάριον, εἰσερχόμενος εἰς τὸ βαθύτερον νόημα τῆς μοναχικῆς ἰδέας, ἐξῆρε τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ Μοναχισμοῦ, ὡς κεντρικοῦ παράγοντος πολιτισμοῦ. Ὑπεστήριξεν ὅτι τότε μόνον ὁ Χριστιανισμὸς θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπιδράσῃ ἀποτελεσματικῶς, ἐπικαίρως καὶ δραστηριῶς ἐπάνω εἰς τὴν Κοινωνίαν, ὅταν κατορθωθῆ ν' ἀναζωογονηθῆ καὶ ἀξιποιηθῆ ὁ Μοναχισμὸς. Τὸ σημερινὸν πνεῦμα τῆς ἀπαισιοδοξίας καὶ τοῦ μηδενισμοῦ, δύναται νὰ ὑπερνικηθῆ, ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς Ἀναστάσεως. Ἀκολούθως ὠμίλησε περὶ τοῦ τί εἶναι Μοναχὸς καὶ εἰς τί ἀποβλέπει ὁ Μοναχός: εἰς τὴν δημιουργίαν δηλονότι μιᾶς κοινότητος ἀρτίων ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους ἐχαρακτήρισεν ὡς ἥρωας. Πρώτην βαθμίδα τῆς κλίμακος τῆς μοναχικῆς ἀρετῆς, ἀποτελεῖ ἡ ταπείνωσις, πὺν εἶναι δυνατὴ, ἐφ' ὅσον ὑπάρχει ἀγάπη. Εἶναι δὲ ταπείνωσις, τὸ δυσκολώτερον καὶ τὸ ἡρωϊκώτερον κατώρθωμα εἰς τὸν βίον. Διάμεσοι βαθμίδες τῆς κλίμακος, εἶναι ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον οἱ Μοναχοὶ ὠνομάζουν ὑπακοήν, εἶναι ἡ ἀσκησις διὰ τῆς ὁποίας τονώνεται, ἐνισχύεται καὶ ὀλοκληρώνεται ὁ Μοναχός. Ὑψίστην βαθμίδα τῆς κλίμακος ἀποτελεῖ - τὸ καὶ ὠραιότερον καὶ θαυμασιώτερον - ἡ ἔνωσις, ὁ ἄμεσος δεσμὸς μὲ τὸν Θεόν. Ἡ βίωσις τοῦ Θεοῦ. Ἐπειτα ὁ ὀμιλητὴς ἠσυχολήθη μὲ τὸ θέμα, περὶ τοῦ τί περιμένει ὁ κόσμος ἀπὸ τὸν Μοναχισμόν, τονίσας ὅτι ὁ Μοναχισμὸς εἶναι ἀπαραίτητος. Ἀπὸ τὰς Μοναχικὰς νησίδας δημιουργοῦνται πολιτισμοί. Ἡμεῖς δὲν ἔχομεν παρὰ νὰ ἐκκινήσωμεν ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὁρος. Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον ν' ἀξιποιηθῆ ὁ Ἁγιορειτικὸς Μοναχισμὸς. τὰ πάντα πρέπει νὰ κάμωμεν διὰ τὸ Ἅγιον Ὁρος, τὸ ὁποῖον μίαν ἡμέραν θὰ μᾶς ἀποδώσῃ ἀγλαοὺς καρπούς. Τὸ μήνυμα τοῦ Ἁγίου Ὁρους πρὸς τὸν κόσμον, εἶναι ὑπερνίκησις τοῦ πνεύματος τοῦ ὑλισμοῦ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰωνίου. Αἰσθανόμεθα ἰσχυρὰν καύχησιν, διὰ τοὺς Ἁγιορείτας Μοναχοὺς μας.

Καὶ τὸ Βυζάντιον ὡς πολιτιστικὴ δύναμις, ὡς ἔνδοξος πολιτισμός, ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ τὸν μέγαν καρπὸν, ποὺ λέγεται Ὁρθοδοξία, καρπὸν τοῦ Ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ, ποὺ εἶναι κυρίως ἔργον Μοναχῶν. Διὰ τὸν ἀξιοποιηθῆ ὁ Μοναχισμός, δὲν πρέπει νὰ ἐπαφιέμεθα εἰς τὰς ἰδίας ἀνθρωπίνους ἱκανότητας. Καλὴ ἢ γνῶσις ἢ ἐπιστήμη, ἢ ἐπίγνωσις, ἀλλὰ χωρὶς τὸ στοιχεῖον τῆς ἀγάπης, δὲν ἄγουν εἰς ἀριότητα. Ἰδιαιτέραν ἐντύπωσιν ἔκαμεν ἢ διατύπωσις τοῦ σταδίου πρὸς μίαν ἀριωτέραν ζωὴν, ποὺ θὰ σημάνη ἀξιοποίησιν: ἀγαπῶσα ταπεινώσις, ἀγαπῶσα ἐπίγνωσις, βλέπουσα ἀγάπη, ἀσκησις καὶ τέλος ἢ ἄμεσος σχέσις μὲ τὸ Θεῖον. Αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τοῦ Μοναχοῦ, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἂν ἢ τελευταία σχέσις, εὐρίσκη τὴν ἐφαρμογὴν τῆς, εἰς τὴν ἔρημον ἢ τὴν θεώρησιν, ἢ τὴν κοινότητα ἀνθρώπων, ἢ τὴν δρᾶσιν.

Πολλὰ ἀκόμη εἶπε καὶ ἀνέπτυξεν ὁ ὁμιλητής, πρὸς μεγάλην χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν τῶν παρισταμένων, ἀπέτισε δὲ τέλος τιμὴν, πρὸς τοὺς ἡρώας Ἀγιορείτας Μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐγκατέλιπον τὸν κόσμον καὶ ἤλθον εἰς τὸν ἱερὸν τόπον, διὰ νὰ ἀθλήσουν καὶ νὰ προσφέρουν ἑαυτοὺς, ὑπὲρ τῆς Ἰδέας τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ,

Μετὰ ταῦτα ὠμίλησεν ὁ Καθηγούμενος Σεραφεῖμ, ὅστις ἐξ ὀνόματος τῶν Μοναχῶν ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν συγκίνησίν του διὰ τοὺς λόγους τοῦ κ. Διοικητοῦ καὶ ἔπλεξεν ἀκολούθως τὸ ἐγκώμιον τοῦ συγχρόνου Ἀγιορειτικοῦ Μοναχισμοῦ, εἶτα δὲ τελευταῖος ὁ Καθηγούμενος Βησσαρίων, μὲ ἀδράς φράσεις ἐκφράσας τὰ αὐτὰ θερμὰ συναισθήματα καὶ εὐχαριστήσας τοὺς παρευρισκομένους εἰς τὴν ἑορτὴν, διὰ τὴν εὐλαβῆ καὶ πρόθυμον εἰς αὐτήν, συμμετοχὴν των.

Καὶ ἐδῶ τελειώνει ἡ λαμπρὰ ἑορτὴ τῆς Ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ὁσίου Γρηγορίου, χαρίσασα εἰς ὅσους εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ συμμετάσχωσι, πλουσίαν ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν εὐφροσύνην.

Σπῦρος Δ. Κερκύρας

τῆς Ἱ. Μονῆς τῆς 11-11-54

ΑΠΟΨΕ Η ΝΥΧΤΑ ΟΙΜΩΖΕΙ... (*)

ὦ! ἡ νύχτα αὐτή, πόσο εἶναι — κύττα! — σκυθρωπὴ καὶ μαύρη!
Γιὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστὸ νὰ οἰμῶζη ἀπόψε τάχατες τὸ Σύμπαν;
Βορεία ἤχοῦν τὰ σήμαντρα κι' ὑπόκωφα.
Κι' ἡ ἤχηρή τους εὐφροσύνη, λές,
περίτρομη πῶς τώρα - δὰ θὰ ξεψυχήσει,
γιατὶ τὸ αἷμα στὸν σταυρὸ θὰ χύση
— ὦ, πόση ἡ χλεύη ἀπόψε κι' ὁ ἐμπαιγμός —
ἓνας ἄνθρωπος - μαζί κι' ἓνας Θεός...

Οἱ Μοναχοί, οἱ Πατέρες, σὰν πνεύματα ἀπόκοσμα προβάλλουν,
μύστες βουβοί, ποὺ ἐκίνησαν γιὰ νεκρικὴ ἀγρυπνία.

Ἄν κάποτε οἱ δώδεκα ἀπὸ τὴν δύναμι νικήθηκαν τοῦ ὕπνου,
ὅμως ἀπόψε ἐδῶ ὁ καθεὶς, ἄσβυσιτη θὰ κρατήσῃ τὴν λυχνία
τοῦ θρήνου καὶ τῆς προσευχῆς γιὰ τὸν Διδάσκαλο καὶ Κύριο.

Τῆς Ἐκκλησιᾶς τὰ σκοτεινά, τὰ φασματώδη ἐρέβη,
φλόγα κεριοῦ τρεμάμενη νὰ καταπιῇ γυρεύει.

Μέσα στῶν θόλων τὸ θαμπὸ ἀτλάζι
κάτι ὑπόκωφα σὰν νὰ παμφλάζῃ,
ἔτσι ὅπως οἱ φωνὲς ὑψώνονται καὶ ἤχοῦν
καὶ γυρνῶντας πίσω ἀντηχοῦν.

(*) Ἀπόδοσις ἐκ τῆς Γερμανικῆς
σὲ ἐλεύθερο Ἑλληνικὸ στίχο.

Ὁ ἀσπρομάλλης Γέρο-Μοναχός

δὲν εἶναι διόλου σταθερὸς στὴν ὁμιλία.

Πνιχτά, μετὰ τὸν ψάλτη, κάτι ἀκατάληπτο τραυλίζει

ἔτσι ὅπως τὸ ὠχρὸ βιβλίον, μὲ τρέμολο στὰ χέρια, ξεφυλλίζει.

Ἀκόμη καὶ σ' αὐτὸν φαίνεται τόσο παρὰξενος κι' ἀλλόκοτος ὁ τόπος

κι' εἶναι στ' ἀλήθεια ἀπόψε τόσο δυσοίωνος κι' ἀλλόκοτος,

ἔτσι ὅπως ξεκινοῦν οἱ Ἅγιοι ἀπὸ τοὺς τοίχους...

Ἐξω ἢ γκριζα νύχτα

δυνατὰ καὶ ἄπληστα μουγκρίζει

μὲ τὸ βουητὸ τῆς ἀνεμοζάλης καὶ τῆς νεροποντῆς,

λὲς καὶ τὰ καστρότεια ζητᾶ νὰ ρίξη τῆς Μονῆς.

Μιὰ ξέφρενη στρατιὰ κυλάει μεσ' ἀπ' τὰ βουνά,

κι' ἡ ἀγριεμένη θάλασσα μὲ πάταγο ξεσπᾶ κάτω στὰ βράχια.

Μιὰ σκυθρωπὴ καὶ ἄγρια νύχτα—κι' ἄστρο παρήγορο πουθενά ..

Σήμερα οἰμῶζει ἡ Πλάσις γιὰ τὸ πάθος τοῦ Κυρίου.

Περίτρομα φοβισμένο μοιάζει ὁλόκληρο τὸ Σύμπαν
καὶ τρέμει καὶ ριγεῖ καὶ θρηνηδεῖ μὲ τὶς καμπάνες.

Κόσμε! τὸ ἀναγάλλιασμά σου

θὰ ἐκκεντηθῇ ἀπόψε καὶ θὰ ζεψυχῆση!

Γιατὶ τὸ αἷμα στὸν σταυρὸ θὰ χύση,

— ὦ, πόση χλεύη ἀλήθεια κι' ἔμπαιγμὸς —

ἕνας ἄνθρωπος-μαζὶ κι' ἕνας Θεός....

Fritz Tete Harens Tetens

22 - 3 - 1926

ΓΝΩΜΙΚΑ ΟΣΙΩΝ ΠΑΤΕΡΩΝ

Μακάριος ὅστις ἠλευθερώθη ἐντελῶς διὰ τὸν Κύριον ἀπὸ πάντων τῶν γηίνων τῆς ματαίας αὐτῆς ζωῆς καὶ ἠγάπησε μόνον τὸν Θεόν, τὸν ἀγαθὸν καὶ εὖσπλαχνον.

— Μακάριος ὅστις ἐγένετο γεωργὸς τῶν ἀρετῶν καὶ ὕψωσε θημωνίαν καρπῶν ζωῆς εἰς τὸν Κύριον, ὡς γῆ σιτοφόρος.

— Μακάριος ὅστις ἐγένετο καλὸς γεωργὸς τῶν ἀρετῶν, καὶ ἐφύτευσε ἀμπελον πνευματικὴν, καὶ τρυγήσας, ἐγένετο τοὺς ληνοὺς αὐτοῦ διὰ καρποῦ ζωῆς ἐν Κυρίῳ.

— Μακάριος ὅστις ἐγένετο τοὺς συνανθρώπους του εὐφροσύνην πνευματικὴν ἐκ τοῦ καρποῦ τῶν ἀρετῶν, τὰς ὁποίας κοπιᾶσας ἐφύτευσε, διὰ ν' ἀποδώσουν καρπὸν ζωῆς ἐν Κυρίῳ

Μακάριος ὁ ἱστάμενος ἐν προσευχῇ ὡς οὐράνιος ἄγγελος, ἔχων καθ' ἐκάστην ἄγνοος τοὺς λογισμοὺς, μὴ δίδων δίοδον εἰς τὸν πονηρὸν διὰ νὰ αἰχμαλωτίσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ Σωτῆρος Θεοῦ.

᾽Οσίῳ Ἐφραίμ

Ἔψωνε τὸ ὄμμα σου πρὸς τὸν Θεόν, διότι ἡ σκέπη καὶ ἡ πρόνοια τοῦ Θεοῦ περικυκλᾶνει ὅλους τοὺς ἀνθρώπους. Δὲν βλέπεται ὅμως ὑπὸ οὐδενός ἐκτὸς μόνον ἀπὸ ἐκείνους, οἵτινες ἐκκαθάρισαν ἑαυτοὺς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας καὶ ἔχουν πάντοτε πᾶσαν αὐτῶν τὴν μελέτην εἰς μόνον τὸν Θεόν.

᾽Οσ. Ἰσαάκ Σύρου

Σημεῖα ποὺ φανερῶνουν ἐκείνον ποὺ ἔλαβε τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Νὰ εἶναι ἀόργητος, ἀμόλυντος ἀπὸ σαρκικὰς ἡδονάς, νὰ εἶναι πρᾶος καὶ ἡμερος, νὰ ἔχη τὴν ταπεινώσιν, μοζὺ μὲ τὴν ἀνεξικακίαν καὶ συμπάθειαν, τὴν ἀγάπην εἰς τὸν πλησίον καθαρὰν καὶ ἄδολον καὶ τὴν πίστιν εἰς τὸν Θεὸν ἀδίστακτον καὶ στερεάν.

᾽Αγ. Συμεὼν Ν. Θεολόγος

Στέφανος ἀφθαρσίας καὶ ἀρετῆ καὶ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι νὰ ὑπομένῃ προθύμως καὶ εὐχαρίστως τὰς συμφορὰς ἢ κράτησις δὲ θυμοῦ, γλώσσης, γαστροῦ καὶ ἡδονῶν γίνεται ἀφορμὴ μεγίστης βοηθείας εἰς τὴν ψυχὴν.

᾽Αγίου Ἀντωνίου

Σ Κ Ε Ψ Ε Ι Σ

Ἡ μεγάλη ταπείνωσις.

Ἡ μεγάλη τῶν Χριστουγέννων ἑορτὴ ὑπενθυμίζει ἡμῖν τὴν ἄφατον τοῦ Κυρίου ἡμῶν ταπείνωσιν, ὅστις «ἐαυτὸν ἐκένωσε μορφὴν δούλου λαβὼν» (Φιλ. β'. 7.) καί, ὡς ὠραία ψάλλει ἡ Ἐκκλησία μας, «λαθὼν ἐτέχθη ὑπὸ τὸ σπῆλαιον» τὸ ταπεινόν. Διὰ τῆς μεγάλης Αὐτοῦ ταύτης ταπεινώσεως, ἣτις εἶναι ἡ βασιλις τῶν ἀρετῶν καὶ ἡ βάσις καὶ τὸ θεμέλιον τοῦ οἰκοδομήματος τῆς ἠθικῆς προσηγωγῆς καὶ τοῦ ἐν Χριστῷ καταρτισμοῦ τῶν χριστιανῶν κατέδειξεν ὁ Κύριος ἐμπράκτως καὶ ἐκ γενετῆς ἐκεῖνο, ὅπερ βραδύτερον ὡς διδάσκαλος θὰ ἔλεγεν εἰς τὸ ὄρος, τὸ «μακάριοι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι» (Ματθ. ε'. 3).

Τὴν εὐλογημένην αὐτὴν ἀρετὴν ἐκέκτηντο ἅπαντες οἱ ἐπ' ἀρετῆ διαπρέψαντες μεγάλοι Πατέρες καὶ Διδάσκαλοι, οἵτινες ἐκ τῆς ταπεινώσεως ἀρχόμενοι καὶ τὴν ἀνάτη ὁδὸν τῆς ἀρετῆς χωροῦντες κατεδύοντο εἰς βάθος ταπεινώσεως, ἀνάλογον τοῦ ὕψους τῆς ἠθικῆς αὐτῶν τελειώσεως.

Οὕτως διὰ νὰ λάβωμεν ὡς παράδειγμά του «δεύτερον μετὰ τὸν ἕνα» τὸν μέγαν Ἀπόστολον Παῦλον, βλέπομεν ὅτι οὗτος ἀρχικῶς φρονεῖ ὅτι εἶναι «ἐλάχιστος τῶν Ἀποστόλων» (Α' Κορ. ιε'. 9) κατὰ τὸ ἔτος 56. Εἶτα προαχθεὶς ἐν Χριστῷ εἰς μείζονα βαθμὸν λέγει ὅτι εἶναι «ὁ ἐλαχιστότερος πάντων τῶν ἁγίων «δηλ. τῶν χριστιανῶν (Ἐφεσ. γ'. 8) κατὰ τὸ ἔτος 61. Τέλος, ὅτε ἔλεγε τὸ περίφημον ἐκεῖνο, «τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι... λοιπὸν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος» (Β'. Τιμ. δ'. 7) ὅπερ μόνος ἐκ τῶν βροτῶν εἶπε καὶ εἶχε φθάσει εἰς τὸν ὑψιστον βαθμὸν τῆς ἠθικῆς τελειώσεως ἐφρόνει ὅτι εἶναι «πρῶτος τῶν ἀμαρτωλῶν» (α' Τιμ. α' 15).

Τὴν ταπεινοφροσύνην βοᾷ πρὸς ἡμᾶς ὁ ἐν φάτνῃ ἀλόγων ἀνακλιθεὶς Σωτὴρ ἡμῶν καὶ ὁ μιμητὴς Αὐτοῦ Ἀπόστολος Παῦλος.

Ἀρχιμ. Γερμανὸς Γρηγοράς.

Τῆ 23ῃ Ὀκτωβρίου συνεπληρώθη πεντηκονταετηρίς, ἀφ' ἧς ἡμέρας αἰφνιδίως ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον ἐν τῇ ἐν Κων)πόλει οἰκίᾳ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Σάρδεων Μιχαὴλ (Κλεοβούλου) ὁ σοφώτατος καὶ ἀγιώτατος Σχολάρχης τῆς μεγαλωνύμου Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης Ἀρχιμ. Γερμανὸς Γρηγοράς ὁ Καισαρεύς, ἦν διώκησεν ἐπὶ εἴκοσι καὶ ἕξ συναπτὰ ἔτη (1876—1897).

Ἐχων πολυμερῆ μόρφωσιν, ζηλευτὴν γλωσσομάθειαν, βαθεῖαν θεολογικὴν καὶ φιλοσοφικὴν κατάρτησιν, μεγάλην εἰς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσιν καὶ τὸ σπουδαιότερον μεμαρτυρημένην ἀγιότητα βίου, κατέστη, ὡς παγκοίνως ἀνεγνωρίσθη «ἡ κυριωτέρα ἐκκλησιαστικὴ φυσιογνωμία τοῦ δευτέρου ἡμίσεος τοῦ ἰθ' αἰῶνος» (Ἀρχιμαν. Δημ. Γεωργιάδης).

Ἀντάξιος μαθητῆς τοῦ πρώτου Διευθυντοῦ τῆς Σχολῆς Κωνσταντίνου Τυπάλδου τοῦ Σταυρουπόλεως, ἀφωσιώθη ψυχῇ τε καὶ σώματι εἰς τὴν διεύθυνσιν τῆς Σχολῆς καὶ ἐποδηγέτησεν ἐν Χριστῷ σύμπασαν τὴν Ἱεραρχίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀνατολῆς ἐπὶ τρεῖς σχεδὸν δεκαετηρίδας.

Ἦτο αὐστηρὸς καὶ ἐπεικὴς, μειλίχιος καὶ συγκαταβατικὸς, συντηρητικὸς καὶ προοδευτικὸς, ταπεινὸς καὶ ἀξιοπρεπὴς, συνετὸς καὶ πολὺπειρος. Ἠρνήθη ἀθρόως προσφερθέντας ἀρχιεπισκοπικοὺς καὶ Πατριαρχικοὺς θρόνους διὰ νὰ προπαρασκευάσῃ καλοὺς ποιμένας ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ ἐγένετο ἔργω καὶ λόγῳ ὁμότροπος τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν τέλει ὑπέστη, ὡς καὶ οὗτοι, διωγμοὺς καὶ παραγνωρίσεις καὶ ἀπεχωρίσθη τῆς προσφιλοῦς αὐτῷ Σχολῆς. Ἀπῆλθε τοῦ προσκαίρου τούτου κόσμου «προσδοκῶν ἀνάστασιν νεκρῶν» ὡς κατ' ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἀνεγράφη ἐπὶ τοῦ ἀπερίττου τάφου του. Ἡ μνήμη του ὁμως ἔστι καὶ ἔσται αἰωνία καὶ μετ' ἐγκωμίων διδάσκουσα πολλὰ ποιμένοντας καὶ ποιμενομένους.

Τοιούτους διδασκάλους καὶ κληρικοὺς ἄς εὐχηθῶμεν νὰ χαρίσῃ καὶ αὐθις τῇ Ἐκκλησίᾳ ὁ δομήτωρ αὐτῆς καὶ Σωτὴρ ἡμῶν.

Παῦλος Μελάς.

Ὁ Ὀκτώβριος μᾶς ὑπομονήσκει καὶ ἐτέραν μεγάλην προσωπικότητα, ἣτις πρὸ πενήκοντα ἐτῶν θύσασαν ἑαυτὴν εἰς τὸν βωμὸν τῆς πίστεως καὶ πατρίδος ἀπῆλθε πρὸς Κύριον, τὸν Παῦλον Μελάν.

Νεαρῶτατος ἐγκατέλειψε τὰς ἀνέσεις τῆς ἀρχοντικῆς αὐτοῦ οἰκογενείας καὶ τὰς τιμὰς τοῦ ἀξιώματος - ἦτο ἀξιώματικὸς - καὶ ἦλθε κατὰ τὴν ταραχώδη ἐκείνην ἐποχὴν νὰ συγκακουχηθῇ μετὰ τῶν ἐν Μακεδονίᾳ ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ διαφυλάξῃ τούτους ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ καὶ τῷ Ἑλληνισμῷ.

Ἡτύχησε νὰ διαφυλάξῃ αὐτοὺς καὶ ἐφήρμοσε τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου «μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ» (Ἰωάν. ιε' 13.). Ἐθυσιάσθη διὰ τὸν πλησίον, ὡς ὁ Χριστός, παρὰ τοῦ ὁποίου ἦντλει τὴν δύναμιν εἰς τὰς κακουχίας καὶ στερήσεις ἐπὶ τῶν μακεδονικῶν ὁρέων. Ἴδου τὶ γράφει εἰς ἐπιτολὴν αὐτοῦ πρὸς τὴν σύζυγόν του ὑπὸ ἡμερ. 28-8-1904:

«Χρὸς ὅταν ἐτελείωσα τὸ γράμμα μου ἐπῆγα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Μονῆς με τοὺς ἄνδρας μου. Εἶναι παλαιοτάτη, βυζαντινὴ. Οἱ

τοιχοι κατάμαυροι, σχεδὸν σκεπασμένοι μὲ εἰκόνας ἀγίων· φωτίζεται μόνον ἀπὸ ἓνα μικρὸν παράθυρον ἐπάνω εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Μονῆς. Ἀκούσαμε τὸν ἑσπερινὸν πρῶτα καὶ κατόπιν μᾶς μετέλαβεν ὁ γέροντων χωρικὸς ἱερεὺς τῆς Μονῆς. Οὐδέποτε μὲ τόσην κατάνυξιν μετέλαβα. Ὁ νοῦς μου διαρκῶς ἐστρέφετο πρὸς Ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος χάριν ἡμῶν καὶ τῆς θρησκείας Του ὑπέστη τὸ μαρτύριον. Τὸ μέγεθος τῆς θυσίας Του, τὸ μέγεθος τῆς ἀποστολῆς Του μ' ἔκαναν νὰ αἰσθάνωμαι πόσον μικροὶ καὶ πόσον μακρὰν Αὐτοῦ εὐρισκόμεθα, ἀλλὰ καὶ συγχρόνως μ' ἐνεθάρρυναν. Πάντοτε ἐλάτρευσα διὰ τὴν θρησκείαν Του καὶ τὸν ἐθαύμασα διὰ τὴν θυσίαν Του. Ἐλπίζω νὰ μᾶς βοηθήσῃ. Αἰσθάνομαι τώρα ἰσχυρὸς, γενναῖος καὶ καλύτερος, ἔτοιμος δὲ νὰ κάμω τὸ πᾶν».

Εἰς ἑτέραν δὲ αὐτοῦ ἐπιστολὴν περιγραφῶν τὰ τῆς παραμονῆς καὶ ἀναχωρήσεως νύκτωρ ἐκ τῆς Μονῆς γράφει: «Εἰς τὰς 7 παρὰ τέταρτον ὁ ἡγούμενος εἰσέρχεται εἰς τὴν αἴθουσάν μας καὶ μᾶς λέγει νὰ καταβῶμεν σιγὰ - σιγὰ. Ὁ ἓνας κατόπιν τοῦ ἄλλου κατεβαίνομεν εἰς τὴν αὐλὴν καὶ διὰ σκοτεινῆς στοᾶς βγαίνομεν εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τοῦ μοναστηριοῦ ἀπ' ὅπου κατηφορίζει μονοπάτι εἰς τὴν πεδιάδα. Συγκεντρωνόμεθα ὅλοι ἐκεῖ καὶ φορτώνομεν εἰς τὸ ζῶον τοὺς διαφόρους σάκκους μας. Κατόπιν ὁ ἡγούμενος λαμβάνων ἰδιοχείρως τὸ ἓνα ἀπὸ τὰ μουλάρια, ἐτέθη ἐπὶ κεφαλῆς καὶ ἠθέλησε νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ μόνος του. Σὲ διαβεβαίω ὅτι τὸ συγκινητικὸν καὶ ὄραϊον τῆς εἰκόνας ταύτης δὲν θὰ λησμονήσω ποτέ, λυποῦμαι δὲ μὴ δυνάμενος νὰ τὴν περιγράψω καλὰ καὶ νὰ σὲ δώσω ἰδέαν τοῦ ἐπιβλητικοῦ τῆς σκηνῆς ταύτης. Ἦτο τῷ ὄντι ὄραϊον τὸ θέαμα καὶ συγκινητικόν. Ἡμεῖς ὅλοι ἐβαδίζαμεν ὀπισθὲν του ἐφ' ἐνὸς ζυγοῦ, σιωπηλοὶ καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν πάντοτε τάξιν. Ὁ ἡγούμενος ἦτο ἀσκεπής, ἐβαδίζεν εὐθυτενέστατον ἔχων τὸ ὑψηλὸν του ἀνάστημα καὶ μόνον τὴν κεφαλὴν κλίνων ἐμπρός, ἐφαίνετο βυθισμένος εἰς τὶς οἶδε ποίας σκέψεις. Ἡ λευκὴ του κόμη ἐφαίνετο ἀργυρᾶ εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης, τὸ δὲ μαῦρον ράσον του εἰς τὸ φῶς αὐτό, τὸ ὁποῖον ἐλαφρᾶ ὀμίχλη ἔκαμνεν ἀκόμη μυστηριωδέστερον, τὸν ἐδείκνυε ἀκόμη ὑψηλότερον. Εἰς ὅλους μας ἔκαμεν ἐντύπωσιν τὸ θέαμα τοῦ ἀγαπητοῦ γέροντος καὶ μᾶς ἐφάνη ὅτι βλέπομεν τὴν Ἐκκλησίαν μας, τὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ Χριστοῦ, χειραγωγῶντα ἡμᾶς εἰς τὸ ὑψηλὸν ἔργον τὸ ὁποῖον ἠρχίσασμεν χθές. Ὅταν ἐφθάσαμεν κάτω εἰς τὴν πεδιάδα ὁ ἡγούμενος ἔσταμάτησε καὶ παρερχομένους τὸν ἓνα κατόπιν τοῦ ἄλλου μᾶς ἠλόγει καὶ μᾶς ἠσπάζετο». Ἴδου τὸ μυστικὸν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἀγῶνος του, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐθνικαὶ ὑψηρεσῖαι τῶν Μονῶν.

Ἀρχιεπ. Σεραφεῖμ Παπακώστας.

Προώρως ὑπερμεσοῦντος μηνὸς Αὐγούστου ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον μεγάλη Ἐκκλησιαστικὴ Προσωπικότης, ὁ Ἀρχιμανδρίτης

Σεραφείμ Παπακώστας. Ὁ μεταστάς διετέλεσεν ἐπὶ 27 συναπτὰ ἔτη Ἱεροκήρυξ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ Ἀθηνῶν, παρέχων δαφιλωῶς ἐκ τοῦ περισσεύματος τῆς καρδίας αὐτοῦ τὰ νάματα τοῦ θείου λόγου δις τῆς ἐβδομάδος, εἰς τοὺς πολυπληθεῖς ἀκροατάς, οἵτινες διὰ τῆς συρροῆς αὐτῶν τὸν παμμεγέθη ἐκείνον ναὸν κατέστησαν ἀνεπαρκῆ.

Παραλλήλως εἰργάσθη ἀποδοτικώτατα καὶ ὡς συγγραφεύς, ἐκδοὺς μεγάλης ὀλκῆς ἔργα, ὡς τὴν τριλογίαν αἱ παραβολαί, τὰ θαύματα τοῦ Κυρίου, ἢ ἐπὶ τοῦ ὄρους ὁμιλία, ἢ κατὰ Χριστὸν ἀγαμία καὶ αἱ μοναστικαὶ ἀδελφότητες, ὁ Κύριος ὡς νέος, ἢ Μετάνοια, ἠθικὴ καὶ ὑγεία κλπ.

Ἐπίσης εἰργάσθη ζηλωτῶς ὡς πνευματικὸς καὶ κοινωνικὸς ἀναμορφωτής, ἰδρύσας πληθὺν Χριστιανικῶν Σωματείων, ὡς τὴν Χριστιανικὴν Ἐνωσιν Ἐπιστημόνων, Ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν, Ἑλλην. Φῶς, Χριστ. Φοιτητ. Ἐνωσιν, Εὐσέβειαν, Εὐνίκην κλπ.

Εὐλόγως δύναται νὰ χαρακτηρισθῆ ὡς ἡ μεγαλυτέρα ὀργανωτικὴ φυσιογνωμία ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ αἰῶνος μας. Περιττὸν νὰ τονισθῆ ὅτι ἐπεβλήθη καὶ ἔδρασε τόσον ἐπωφελῶς ὄχι τόσον λόγῳ τῶν σπανίων πνευματικῶν αὐτοῦ προσόντων, ἄτινα πλουσίως ἐκόσμουσαν αὐτόν, ἀλλὰ κυρίως διὰ τῆς ἀκτινοβολίας τῆς προσωπικότητός του καὶ τῆς μεγάλης ἀρετῆς του, ἣτις πάντοτε ἐπιβάλλεται καὶ χαρακτηρίζει καὶ ἀναδεικνύει τοὺς μεγάλους ἄνδρας. Εἶχε τὴν βασικὴν ἀρετὴν τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς, τὴν ταπεινοφροσύνην, μεθ' ἧς μέχρι τελευταίας πνοῆς ἐδούλευσε τῷ Κυρίῳ. (Πράξ. Κ. 19) Αἰωνία του ἡ μνήμη.

Ποῖος ;

Ἀνεγράφη εἰς τὸν ἐκκλησιαστικὸν τύπον ὅτι τριάκοντα χιλιάδες κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς ζητοῦν νὰ γίνωσι δεκτοὶ εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ὅτι ἀντιμετωπίζονται μεγάλαι δυσκολίαι πρὸς κατήχησιν αὐτῶν.

Τὸ ἔργον τοῦτο εἰς τὸ Βυζάντιον εἶχον πολυπληθεῖς Μοναχοί, οἵτινες ἀπετέλουν τὴν πρωτοπορείαν τῆς Αὐτοκρατορίας εἰς τὸν ἐκπολιτισμὸν τῶν βαρβάρων. Σήμερον ποῖος θὰ ἀναλάβῃ τὸ ἔργον τοῦτο μετὰ τὴν ὀσημέραι ἐξαφάνισιν τῶν Ἱερῶν Μονῶν; Τὸ λυπηρὸν εἶναι ὅτι οἱ ταγοὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔθνους οὐδὲν μέτρον λαμβάνουσι πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ ἐθνικοῦ καὶ ἐκκλησιαστικοῦ τούτου κινδύνου.

Οἱ ἅγιοι ἀρχιερεῖς οὐ μόνον παραλείπουσι νὰ συστήσωσιν εἰς εὐσεβεῖς νέους νὰ ἀναπληρώσωσι τὴν παρατηρουμένην λειψαν-

δριαν τῶν Ἱ. Μονῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπομακρύνουσι τοὺς ἐναπομείναντας ὀλίγους μοναχοὺς ἐκ τῶν μετανοιῶν αὐτῶν, διορίζοντες τοὺς ἐκ τούτων ἱερομονάχους ἑφημερίους, παρὰ τὰ μοναχικὰ θέσμια καὶ τοὺς ἐπαπειλοῦντας ἠθικοὺς κινδύνους.

Δὲν ἐπιθυμοῦμεν νὰ γίνωμεν μάντις κακῶν. Φρονοῦμεν ὁμῶς ὅτι ἢ ἐκ τῆς ἐκλείψεως τῶν Μοναστηρίων προσγενησομένη μεγάλη ἐθνικὴ καὶ ἐκκλησιαστικὴ ζημία θὰ ἀποβῆ ἀνεπανόρθωτος. Ὁ Κύριος νὰ βάλῃ τὴν ἀγίαν χεῖρα του.

Οἱ καρποί.

Ἐπὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν νεκρῶν «ἐδημοσιεύθη εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν στατιστικὴ τῶν ἀπωλειῶν εἰς ἀνθρώπινον ὕλικόν τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων. Δέκα ἑκατομμύρια ἐφονεύθησαν ἢ ἀπέθανον κατὰ τὸν πρῶτον καὶ πεντήκοντα ἑκατομμύρια κατὰ τὸν δεύτερον!

Αὐτοὶ εἶναι οἱ καρποὶ τῆς ἀρνήσεως τῆς ἀνθρωπότητος ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῆς νὰ ἀκολουθήσῃ τὸν ἄρχοντα τῆς εἰρήνης Σωτῆρα Χριστόν. Ἡ ἄρνησις αὕτη ἤρχισε κυρίως κατὰ τοὺς χρόνους τῆς διαφωτίσεως - τῆ ἀληθείᾳ συσκοτίσεως - καὶ ἐν πολλοῖς ἐπικρατεῖ εἰσέτι.

Οἱ μακρύνοντες ἑαυτοὺς ἀπὸ σοῦ ἀπολοῦνται εἶπε καὶ ὁ Προφητάναξ.

Ἡ Ἀνάπλασις.

Πολὺ ἀργὰ ἐπιτελοῦμεν τὸ καθήκον νὰ συγχαρῶμεν τὴν συνάδελφον Ἀνάπλασιν ἐπὶ τῇ ἐπανεκδόσει αὐτῆς. Κατ' ἀρχὴν εἴμεθα ὑπὲρ τοῦ μὴ πολλαπλασιασμοῦ τῶν πολλῶν ἤδη ὄντων θρησκευτικῶν περιοδικῶν. Θὰ ἠθέλαμεν ἀντ' αὐτῶν νὰ ἔχομεν ἐκδόσεις πατερικῶν ἔργων, διὰ νὰ μᾶς ὀμιλοῦν οἱ θειοφόροι Πατέρες καὶ οὐχὶ νεαροὶ σύγχρονοι θεολόγοι καὶ πολλάκις λογοτέχναι ἄνευ κύρους καὶ ἐπιβολῆς. Ἡ Ἀνάπλασις ὁμῶς ἀποτελεῖ ἐπαινετὴν ἐξάιρεσιν, διότι ἀπετέλεσε σταθμὸν ἱστορικὸν καὶ τὸ ὄνομά της ὑπενθυμίζει μίαν γόνιμον ἐκκλησιαστικὴν ἐποχὴν. Αὕτη πρώτη ἀνέωξε τὸν δρόμον τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀφυπνίσεως τοῦ λαοῦ καὶ ἔρριψε πρῶτη τὸν σπόρον τῆς ἀνθούσης σήμερον χριστιανικῆς κινήσεως. Τὰς στήλας τῆς ἐκλείσαν οἱ μεγάλοι ἐκκλησιαστικοὶ ρήτορες Ἱ. Γαλανός, Δ. Φαραζουλῆς, Κ. Καλλίνικος, Π. Τρεμπάλας, Ἡλ. Βλαχόπουλος καὶ οἱ ἐθνικοὶ διδάσκαλοι Ἱ. Σκαλτσούνης, Κ. Διαλησμᾶς κ. ἄ.

Εὐχόμεθα τῇ παλαιμάχῳ συναδέλφῳ, ἥτις βαδίζει τοῖς παλαιοῖς αὐτῆς ἔργεσι βίον μακρὸν καὶ ἀπρόσκοπτον πρὸς δόξαν Χριστοῦ καὶ ὠφέλειαν τοῦ χριστεπωνύμου ἡμῶν πληρώματος.

ΧΡΟΝΙΚΑ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

Βασιλικὰ ἔγγραφα. Κατόπιν τοῦ ὀλοσφραγίστου Γράμματός τῶν Ἱ. Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὁρους, τὸ ἐπιδοθὲν εἰς τὴν Α. Μ. τὸν Βασιλέα Παῦλον, ὡς ἐσημειώσαμεν εἰς τὸ ὑπ' ἀριθ. 38—39 τεῦχος ἡμῶν, ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς ἀπηύθυνε Γράμμα πρὸς τοὺς προΐσταμένους τῶν Ἱ. Μονῶν καὶ τοὺς ἄλλους Πατέρας τοὺς εὐρισκομένους ἐν τῷ ἱερῷ ἡμῶν τόπῳ.

Τὸ Βασιλικὸν τοῦτο ἔγγραφον, συνταχθὲν εἰς διηθισμένην ἀρχαί-
ξουσιν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ Ἀθη-
νῶν κ. Ζακυνθινοῦ, ἐπεμελήθη καὶ ἐφιλοτεχνήθη ὑπὸ τοῦ καλλιτέχοντος
κ. Φ. Ζαχαρίου τοῦ ἀναλαβόντος τὴν διάσωσιν τῶν ἐν τῷ Πρωτάτῳ
σπανίων τοιχογραφῶν τοῦ Πανσελήνου.

Τοῦτο ἐπεδόθη εἰς τὴν Ἱ. Κοινότητα Ἁγίου Ὁρους ὑπὸ τοῦ
Διοικητοῦ αὐτοῦ κ. Κ. Κωνσταντοπούλου, παρουσίᾳ τοῦ ὁποίου ἐν Συνε-
δρίᾳ οὔσης ταύτης, ἀπάντων ἱσταμένων ἐν προσοχῇ καὶ βαθεῖᾳ συγκι-
νήσει· ἔχει δὲ ὡς ἀκολούθως :

«Ὁσιώτατοι Προεστώτες καὶ οἱ ἄλλοι εὐλαβέστατοι Πατέρες, οἱ
συνασκούμενοι ἐν τῷ Ἁγιωνύμῳ Ὁρει τοῦ Ἁθῶ.

Ἀνηνέχθη τῷ εὐσεβεῖ Ἡμῶν Κράτει ἡ Ἡμετέρα Τιμία Γραφὴ
κεκυρωμένη ταῖς Βούλαις ἀπασῶν τῶν Εἴκοσι Βασιλικῶν καὶ Πατριαρ-
χικῶν Μονῶν ἡνπερ γηθοσύνως μάλα ἀνέγνωμεν ἐξ οὗ γὰρ ὁ Θεσπέσιος
οὔτος καὶ οἶονεὶ πρὸς οὐρανὸν αἰρόμενος βράχος τοῦ Ἁθῶ αἵμασι τοῦ
εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους, Ἡγουμένων τῶν Ἀειμνήστων Βασιλέων καὶ
Πατέρων Ἡμῶν τῇ τῶν Ἑλλήνων θείᾳ συνάρσει ἀπεδόθη ἀρχῇ ὁ Βασι-
λικὸς ἡμῶν Οἶκος διὰ πολλῆς τῆς φροντίδος τὰ τῶν Ἑμετέρων φρον-
τιστηρίων ἔθετο.

Τοῖς οὖν τῶν Πατέρων στοιχοῦντες ἴχνησι, πάσῃ προσθυμίᾳ καὶ
ζεουσίᾳ καρδίᾳ ἀείποτε ἡρητησάμεθα συνάρασθαι τοῦ Θεοφιλοῦς Ἑμῶν
σκοποῦ (τοῦτο γὰρ εὐσεβείας τέ ἐστι δειγμὰ καὶ Βασιλικῆς προαιρέσεως
σύμβολον) καὶ χεῖρα ἀπορέγειν βοηθὸν τοῖς τῷ κόσμῳ ἀποταξαμένοις
καὶ βίον ἀσπυσαμένοις τὸν ὑψηλὸν καὶ ἀπράγμονα.

Ἐνθεν τοι, τῇ Ἑμετέρᾳ κατανεύσει, οἱ τὰ τῆς Πολιτείας ἔγχε-
χειροσμένοι ἄνδρες σπουδάζουσιν, ἵνα μὴ μόνον τὰ Ἑμέτερα εἰς πλατυ-

σμόν ἐπεκτείνηται, ἀλλὰ καὶ ἡ Ὑμετέρα περὶ τὰ ὑψηλὰ μελέτη τοῖς τε πέλας καὶ τοῖς τῆλε προκείται ἀγλαΐσμα.

Ἄν' ὧν πάντων ἀξιοῦμεν τὰς δόσας Ὑμῶν εὐχὰς ἐρείσματά τινα προσλαβεῖν τῇ τε θεοσεβείᾳ ταυτῇ τῶν Ἑλλήνων Ἀρχῇ Ἡμῖν τε καὶ τῇ ποθυνοτάτῃ Δεσποίνῃ καὶ Βασιλίσῃ καὶ τῷ πανευχεστάτῳ Διαδόχῳ καὶ πάσῃ τῇ Βασιλικῇ Οἰκογενείᾳ.

Ἀπελύθη κατὰ μῆνα Ἰανουάριον τῆς ἐνισταμένης ἐβδόμης Ἰνδικιῶνος τοῦ ἑπτακισχιλιοστοῦ τετρακοσιοστοῦ ἐξηκοστοῦ δευτέρου ἔτους, ἀπὸ δὲ τῆς ἐνσάρχου οἰκονομίας χιλιοστοῦ ἑνακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ καὶ τετάρτου. ΠΑΥΛΟΣ Β΄

Ἐπιστημονικαὶ ἐργασίαι. Αἱ ἐργασίαι τοῦ καθαρισμοῦ καὶ ἐξασφάλισεως τῶν τοιχογραφιῶν τοῦ ἱστορικοῦ ἱ. Ναοῦ τοῦ Πρωτάτου, αἱ ἐκτελούμεναι ὑπὸ τοῦ καλλιτέχνου κ. Φ. Ζαχαρίου, διεκόπησαν λόγῳ τοῦ χειμῶνος διὰ τὰ ἐπαναληφθῶν τὴν προσεχῆ ἄνοιξιν. Αὗται ἀφίουν καταπλήκτους τοὺς Μοναχοὺς καὶ ἄλλους ἐπισκέπτας διότι ὁλόκληροι αἱ τοιχογραφίαι ἀποσπῶνται ἐκ τῶν τοίχων διὰ τὰ καθαρισθῶν καὶ ἀπομονωθῶν ἐκ τῆς ὑγρασίας, αἰτίνες ἐπανατοποθετοῦνται εἰς τὰς θέσεις των ἀσφαλῶς.

— Ὁ κ. Ζαχαρίου προσκληθεὶς ἀφίχθη καὶ εἰς τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Μοῆν πρὸς μελέτην ἐκτελέσεως τῶν ἰδίων ἐργασιῶν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν θαυμασιῶν τοιχογραφιῶν τοῦ ἀρχαίου ναυδρίου αὐτῆς τοῦ Ἁγίου Γεωργίου.

— Τὰς Ἱ. Μονὰς τῆς Νοτιοδυτικῆς πλευρᾶς ἐπεσκέφθη ἡ ἐξ εἰδικῶν Ἐπιτροπῇ ἀποτελουμένη ἐκ τῶν κ. κ. Σπ. Σκιαδαρέση Τμηματάρχου Ὑπουρ. Παιδείας καὶ Θρησκευμάτων, Ἐμμ. Πρωτοψάλτου Διευθυντοῦ Γεν. Ἀρχείων τοῦ Κράτους καὶ Γ. Κορνοῦτου Ἐπιμελητοῦ χειρογράφων Ἐθν. Βιβλιοθήκης, ἡ συγκροτηθεῖσα πρὸς μελέτην καὶ ὑπόδειξιν τῶν ληφθησομένων μέτρων πρὸς ἐξασφάλισιν καὶ συντήρησιν τῶν ἀρχείων τῶν Ἱ. Μονῶν.

Ἐπεσκέφθησαν καὶ τὴν Ἱ. ἡμῶν Μοῆν, τὴν ὁποίαν συνεχόρησαν διὰ τὴν ὑποδειγματικὴν, ὡς ἐδήλωσαν, τάξιν τοῦ ἀρχείου αὐτῆς.

Κινηματογραφικαὶ ἐργασίαι. Ἡ Ἱερὰ Κοινότης τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ὡς ἀνωτέρα Μοναστικὴ ἀρχὴ ἔλαβεν ἀπόφασιν διὰ τῆς ὁποίας ἀπαγορεύεται ἀπολύτως οἰαδήποτε κινηματογραφικὴ ἐργασία ἐν τῷ ἱερῷ ἡμῶν τόπῳ. Τὴν ἀπόφασίν της ταύτην ἐγνωστοποίησεν ἐγγράφως εἰς τὴν Διοίκησιν Ἁγίου Ὄρους, ἣτις προηγουμένως διεβίβασε τὴν ἐπιθυμίαν δύο ἐκτελερογνῶμόνων τοῦ Γιουγκοσλαβικοῦ Ὄργανισμοῦ παραγωγῆς ταινιῶν ὅπως λάβουν διαφόρους ταινίας τῆς ζωῆς τοῦ Ἁγίου Ὄρους.

Ἱατρεῖον Καρυῶν. Ὑπὸ τῆς Ἱ. Κοινότητος διωρίσθη διευ-

θυντής τοῦ ἱεροκοινοτικοῦ ἱατρείου ὁ ἐκ Θεσσαλονίκης ἱατρός κ. Μ. Ψηλομανουσάκης, ὅστις ἀφιχθεὶς ἀνέλαβεν ὑπηρεσίαν. Εἰς τὸ αὐτὸ ἱατρεῖον προσελήφθη καὶ ὁ ἱατρός μοναχὸς Δημόκλητος.

Ἀντικανονικαὶ ἐπισκέψεις. Ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀπροόπτου ἐπισκέψεως τοῦ Πρέσβευος τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως κ. Σεργκεΐφ εἰς τὴν Ἱερὰν Μονὴν Ἀγ. Παντελεήμονος (Ρωσσικοῦ), γενομένην τὴν 26ην παρελθόντος Αἰγούστου, ἡ Ἱ. Κοινότης προεβη εἰς ἔντονον διαμαρτυρίαν πρὸς τὴν Διοίκησιν Ἀγίου Ὁρους, διότι τὰ ἀστυνομικὰ ὄργανα ἐπέτρεψαν τὴν ἐπίσκεψιν ταύτην χωρὶς οἱ ἐπισκέπται οὗτοι νὰ ἐμφανισθοῦν προηγουμένως εἰς τὴν Ἱ. Ἐπιστασίαν καὶ ζητήσουν τὴν ἀδειαν αὐτῆς κατὰ τὴν τάξιν καὶ τὰ καθεστῶτα τοῦ τόπου, μὲ τὰ ὁποῖα οἰοσδήποτε καὶ οἰανδήποτε θέσιν καὶ ἄν κατέχη εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ συμμορφωθῇ.

Ἐν συνεχείᾳ ἐζήτησε τὴν αὐστηρὰν ἐφαρμογὴν ἐκ μέρους τῶν ὀργάνων τῆς τάξεως τῶν Ἀγιορειτικῶν διατάξεων, καθόσον ὁ ἱερός αὐτὸς τόπος δὲν δύναται νὰ καταστῇ τόπος πολιτικῶν ἐπιδιώξεων (ἄρθρ. 184 Καταστ. Χάρτου) οὐδὲ τουριστικῶν ταξιδίων, τυγχάνων τόπος προσκυνήσεως καὶ εὐλαβείας.

— Ὑπὸ τῆς Ἱ. ἡμῶν Μονῆς συνελήφθη καὶ παρεδόθη εἰς τὴν Ἀστυνομίαν Δάφνην ἄτομόν τι μὴ ὄν ἐφοδιασμένον διὰ κανονικῶν ἐγγράφων καὶ ἀνεπιθύμητον εἰς τὴν περιφέρειαν αὐτῆς, ἀπελαθὲν ἐν συνεχείᾳ ὑπὸ τῆς ἀστυνομίας καὶ ἐξ Ἀγίου Ὁρους. Ἐτέρου δὲ κατεσχέθη ἡ ταυτότης παραδοθεῖσα εἰς τὴν Ἀστυνομίαν.

Δωρεαί. Τὸ ἐν Ἀθήναις Γραφεῖον τῆς ἐπιτροπῆς ξένων Ἐκκλησιῶν ἀπέστειλεν εἰς Διοικητὴν Ἀγίου Ὁρους κ. Κ. Κωνσταντόπουλον 10 βαρέλια γάλα εἰς κόνιν διὰ τοὺς ἀπόρους μοναχοὺς πρὸς τοὺς ὁποίους καὶ διενεμήθη.

— Ὅμοιως ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Μονῆς, κατὰ παλαιὰν αὐτῆς τάξιν, διενεμήθησαν εἰς 35 πλέον ἀπόρους μοναχοὺς τῶν Καρουλίων, Κατουνακίων, Ἀγ. Βασιλείου καὶ Μ. Ἀγ. Ἄννης διὰ τὰς ἑορτὰς 700 ὀκ. ἄλευρον, 105 ἑκ. ὄρυζα, 70 ὀκ. βακαλάως καὶ δύο κιβώτια ῥέγγες.

Ἐπισκέψεις. Τὴν Ἱερὰν ἡμῶν Μονὴν ἐπεσκέφθησαν κατὰ τὸ διαρρεθσαν διάστημα οἱ κ. κ. Ι. Κορωναῖος, Ὁρ. Στεφανόπουλος, Φ. Λογοθετίδης καθηγηταὶ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, Λ. Καίρης δικηγόρος ἐξ Ἀθηνῶν, Ε. Κωνσταντάκης γεν. ἀρχίατρος, Π. Πλιάτσικας γεν. ἀρχικτηνίατρος, Ἠλ. Κνιθάκης ἀρχίατρος μετὰ τοῦ υἱοῦ του Ἰωάννου, Χ. Ἀγάθος κτηνίατρος, ἀρχιμ. Δοσίθεος Ἀνδριανόπουλος ἱεροκ. Βόλου, Γ. Γενηματᾶς ἐκ Λαρίσης, Karl Eller Γερμανὸς Καθηγητής, J. Le Monge, G. Lottag Γάλλοι φοιτηταί, V. Wontter Ὁλλανδὸς φοιτητής, Er. Dettuiller, Er. Romann Ἑλβετοὶ φοιτηταί, Ἀ. Γκέροτσος, Ν.

Πιεργάκος φοιτηταί ἐν Ἑλβετία, G. Wilhelm Ἑλβετὸς φοιτητής, K. Garard Γάλλος φοιτητής, K. Stammelbach Ἑλβετὸς καθηγητής, Ἄ. Σαράφης δημοδιδάσκαλος, Π. Δενδρινὸς δικηγόρος, I. Κουτουπλίδης μηχαν., I. Ἐσκιντζόγλου μηχαν., Δ. Ἐμπορίδης, Π. Τρικούπης ἐκ Θεσσαλονίκης, N. Καρίδης δημ. ὑπάλληλος, E. Πανσεληνάς Ταξίαρχος, B. Δημιτσάνος ὀφθαλ. ἐξ Ἀθηνῶν, X. Χρησιτίδης, A. Καλτῆς, Δ. Σπανὸς ἐκ Κασσάνδρας, Er. Krier Γερμανὸς ἀρχιτέκτ., Γ. Νικολαΐδης παραγωγелиοδόχος, K. Σάλτας δικηγόρος, K. Συριωνίδης φοιτητής ἐκ Θεσσαλονίκης, P. Ramel, H. Denis Γάλλοι σπουδασταί, T. Stauffer Ἀμερικανός, Γ. Γερμενῆς ἐκ Γαστούνης, Th. Schwaneberg, F. Freggl Γερμανοὶ σπουδασταί, Π. Παπαδόπουλος μαθητής ἐκ Κατερίνης, C. Mabaini, F. Glerizi Ἴταλοὶ φοιτηταί, Ab. Pescto Χιλανὸς φοιτητής, R. Silbert Ἀγγλὸς φοιτητής, Ἄμπα Μαρίαμ Αἰθίοψ φοιτητής Θεολογίας, R. Glerg, G. Goltz Βέλγοι φοιτηταί, J. Jagyes, J. Raumont, J. Michauel Γάλλοι φοιτηταί, B. Boydan Πολωνὸς ἐξ Ἀγγλίας. N. Ἄντσος, Δ. Γουναρίδης φοιτητής ἐκ Θεσσαλονίκης, Ἄ. Μπεθάνης δημόσιος ὑπάλληλος ἐξ Ἀθηνῶν, Θ. Φαμίλας φοιτητής ἐκ Πειραιῶς, Γ. Σπουργίτης, N. Τσίντος ἡλεκτρ. Γ. Κωνσταντινίδης, K. Βασιλειάδης φοιτητής ἐκ Θεσβνίκης, H. Cood, R. Shelly, L. Eisenbeis γεωπόνοι Ἀμερικανοί, Ἄ. Ἐρίκογλου ἐκ Καβάλλας, Γ. Ἀθανασίου, Γ. Ζαφειράκος ἀξιωματικοί, S. Lyon, J. Ure, A. Worthingten, St. Whitten Ἀγγλοὶ σπουδασταί, B. Βαρβαρέσσος ἀξιωματικὸς ἐ. ἀ., V. Tarasevitch Ἀμερικανὸς ἱερεὺς, V. Riuyven Ὀλλανδὸς ἱερεὺς, L. Dorozynski Γάλλος φοιτητής, Δ. Σωληνάς ἐκ Ζακύνθου, H. Sheret Ὀλλανδός, K. Σπυράκης ἐπιχειρηματίας, X. Ψαρρὸς ὑπάλ. H.E.A.Π., N. Κοσίνας στρατηγὸς ἐ. ἀ., A. Κορητικὸς ὑπάλληλος H.E.A.Π. ἐξ Ἀθηνῶν, Fr. Krings, H. Gebensleben, F. Hallscheidt, B. Dulgue Γερμανοὶ σπουδασταί, M. Ζῆς δικηγόρος, A. Μιχαλόπουλος Θεολόγος ἐκ Τριπόλεως, Π. Παυλίδης συνταξ. ἐκ Κύπρου, I. Παναγιωτόπουλος λογοτέχνης ἐξ Ἀθηνῶν, W. Anker Ἀμερικανός, T. Cabaux καθηγητής, D. Obolensty καθηγητής, J. Smith φοιτ. Ἀγγλοὶ, Ar. Rarolia φοιτητής Ἴταλός, H. Rougrd, G. Beikel, G. Spitzing σπουδασταί Γερμανοί, M. Τσάρας ἔμπορος ἐκ Ναυπάκτου, J. Mauceais, Γάλ. σπουδ. K. Βενέτης ἱεροψ. μεθ' ὁμάδος ἐξ ἔνδεκα ἀτόμων ἐκ Παλαιοχωρίου Παγγαίου, H. Ruttling Δανὸς δημοσιογράφος, Er. Kastner, S. Vellen Γερμανοὶ Καθηγηταί, Ἰ. Παπασταύρου ἱερ. ἐκ Γιαννιτσῶν, Σ. Ἄλευρόπουλος ἐκ Σιδηροκάστρου, Δ. Κωνσταντάρης σπουδ. ἐκ Χαλκίδος, N. Μαζαράκης ἰδιωτ. ὑπάλ. E. Πανέτσος καθηγ., X. Κλαδόπουλος ἐξ Ἀθηνῶν, K. Καβαρνὸς καθηγητής Πανεπιστημίου N. Καρολίνας, A. Καλόμοιρος φοιτ. Σ. Γεωργαντέλλος δημ. Π. Οἰκαλίδης ἐκ Θεσσαλονίκης, E. Mah, M. Edwin Ἑλβετοὶ σπουδ. M. Brunelet Γάλλος σπουδ. S. Napp, R. Binena, J. Hucill Νεοζηλανδοὶ φοιτηταί, A. Βασιλόπουλος, ἐπιθεωρητής δασῶν μετὰ τῶν δασαρχῶν N. Λατσοῦ, Π. Βασιλοπούλου, Π. Μπλάντζου, N. Δουμά, N. Χαρισιάδη, Π. Κατσιγιάννης. I.

Κοντοῦ, Δ. Ἐρσελμαν ὑπάλ. Ἐθν. Τραπεζίης, Ι. Βαλιῆς, δημόσιος ὑπάλ.
Κ. Τριανταφύλλου ἔμπορος ἐξ Ἀθηνῶν, Ε. Μπαρακλῆς δασολόγος ἐκ
Θεσσαλονίκης, Γ. Παπαδημητρίου ἔμπορος ἐκ Λαγκαδᾶ, Ι. Παπαδόπου-
λος ἐξ Ἰθάκης, Ι. Δήμου ἐξ Ἀθηνῶν, Η. Vraban καθηγητῆς Ἰνσπρουκ
Αὐστρίας, Η. Ehnarts συγγραφεὺς Ἄγγλος, ἱερ. Π. Μακρίδης, Κ. Κασα-
βέτης ἐκ Βασιλικῶν, Σ. Κυπριανίδης ἰατρός, Ἀθ. Σαμαρᾶς ἔμπορος
Θ. Χριστοδουλόπουλος ἐκ Θεσ)νίκης, Μ. Κεσίσογλου ξυλέμπορος ἐκ
Θεσσαλονίκης, Ν. Παπανικολάου Ἑλληνοαμερικανὸς καθηγητῆς, Κ.
Σπυριδάκης καθηγ. ἐκ Καναδᾶ, Η. Haginack Ἀμερικανὸς καθηγητῆς,
Ι. Βαλοδήμος ἱερομ. ἐκ Ζαγορίου, Β. Κωνσταντινίδης συνταξ. Πλοίαρ-
χος Π. Ν., Ἀθ. Γαῖταντζῆς προῖς. Ταχυδρ. Δάφνης, Ἐλευθ. καὶ Ἐμμ.
Εὐγενίδης ἐκ Καίρου.

Δωρεαί. Προσέφεραν πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ παρόντος δωρεὰν κυκλο-
φοροῦντος εἰς 2.000 τεύχη περιοδικοῦ οἱ κ. κ. Ἡλ. Θεοφιλόπουλος ὑπο-
μοίραρχος Καστοριά δρχ. 200, Ἀναστ. Κοσμίδης Κωνσταντινούπολις
λίρας Τουρκίας 50, ἀνώνυμος Κωνσταντινουπόλεως διὰ χειρὸς Κοσμίδου
λίρας Τουρκίας 50, Ἀρχιμ. Χρυσόγονος Λαυριώτης Κλέβελαντ Ὀχάϊο
δολ. 10, Ἀρχιμ. Λεων. Παρασκευόπουλος Θεσ)νίκη 50, μον. Μερκούριος
Φιλοθεΐτης 100, ἱερομ. Γρηγόριος Τάγμ. Ἀγ. Βενεδίκτου Βέλγιον δολ.
2, Γέρ. Ἀμβρόσιος Λαυριώτης 30, Σάβ. Μολυβδοκκλησιώτης 25, ἀνώ-
νυμος Λαυριώτης 50, Ἀθ. Γκαζέτας ἀντεισαγγελεὺς Ἐφετῶν Ἀθηνῶν
50, Θ. Σταμπουλῆς Βάλτα 50, Χρ. Κανοτίδης Ἀθῆναι 80, Γέρ. Ἀλέξ.
Λαυριώτης 20, Γ. Κουκᾶς Ἀθῆναι 20, μον. Χρυσόστομος Ἀγ. Πάντεξ
Σκ. Ἀγ. Ἄννης 20, ἱερομ. Κύριλλος κελ. Ἀγ. Ἀρχαγγέλων Ἀμαλφη-
νοῦς 20, Δ. Μπατιστάτος Ἀθῆναι 20, Γ. Σακκαλῆς Συνα)χης ἐ. ἀ. Ἀθῆ-
ναι 30, ἱερομ. Ἰωάννης Κασιμίγας πνευμ. Ἰ. Μ. Ἀγ. Διονυσίου Ὀλύμπου
600, Δ. Κοϊδάκης Κατερίνη, Ἀρχιμ. Κ. Ἀρώνης Κατερίνη ἀνά 50, ἱερ. Β.
Γερολιόλιος, Ι. Καλιακούδας, Ι. Μπιλιάγκας, Ἀθ. Σιτζούκης, Ι. Κουκού-
λης ἐκ Λιτοχώρου ἀνά 50, ἀνώνυμος Κοζάνης 100, ἀνώνυμος Ν. Ἰωνίας
ἱερομ. Διον. Πετρῆς Λαφιῶνα · Λέσβου καὶ Α. Σκουτέλης Μεσοποταμία
Λαμίας ἀνά 10, Φ. Λογιωτατόπουλος Ζάκυνθος 20, Ἐλ. Ἡλιάδης Θεσ-
σαλονίκη 50, Θ. Γκανούλης Θεσ)νίκη 30.

Πρὸς ἅπαντας ἐκφράζομεν τὰς εὐχαριστίας τῆς Ἱ. ἡμῶν Μονῆς.

ΣΗΜ: Ἐλλείψει χώρου ἢ συνέχεια «Πάσης συντελείας εἶδον πέ-
ρας» πλατεία ἢ ἐντολή σου σφόδρα» θὰ δημοσιευθῇ εἰς τὸ ἀμέσως
ἐπόμενον τεῦχος.

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟΝ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1954

A

Απάντησις εἰς κατακριτὴν	σελ.	112
Ἀπὸ ὅσα μᾶς γράφουν σελ. 27, 55, 114.		
Ἀπὸ τὴν δρᾶσιν ἑνὸς Ἁγιορείτου	»	163
Ἀπὸ τὸν ἀντίλαλο τῆς ζωῆς. Ἔνας τραγικὸς Ὀλοφέρνης	»	11

Γ

Γνωμικὰ ὁσίων Πατέρων σελ. 10, 21, 26, 47, 73, 91, 120, 180		
---	--	--

Δ

«Διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληρὰς» σελ. 111		
--	--	--

Ε

Ἐκ τῶν Πνευματικῶν Γυμνασμάτων Νικοδήμου Ἁγιορείτου		
Μελέτη Πρώτη	σελ.	94
» Δευτέρα	»	166

Ζ

Ζητεῖται καὶ εὐρήσεται, κρούετε καὶ ἀνοιγήσεται ὑμῖν»		
Ἔνα «τίποτε» ποὺ εἶναι ὁμως τὸ «πᾶν»	σελ.	42

Η

Ἡ ἑναρξίς τῶν μαθημάτων τῆς Ἀθωνιάδος Ἐκκλ. Σχολῆς σελ. 141		
Ἡ ἐξαφάνισις τοῦ παρόντος κόσμου καὶ ἡ ἐμφάνισις τοῦ μέλλοντος καὶ μένοντος αἰωνίως	»	103

Ι

Ἱστορία τοῦ Ἁγίου Ὄρους σελ. 1, 33, 65, 129		
---	--	--

Κ

Κρατικὸν ἐνδιαφέρον διὰ τὸ Ἅγιον Ὄρος	σελ.	48
---	------	----

Μ

Μία ἐνδιαφέρουσα πανήγυρις εἰς τὴν Ἱ. Μ. Γρηγορίου σελ. 175		
---	--	--

Ν

Νικόσημος ὁ Ἁγιορείτης	σελ.	92
----------------------------------	------	----

Ο

Ἐοδηγία διὰ τοὺς ἐπισκεπτομένους τὸ Ἅγιον Ὄρος	σελ.	17
Ὁ ἐθνικὸς ἥρωας Κ. Κανάρης εἰς τὰ Ἄγιορειτ. ὕδατα	σελ.	24, 52, 107
Ὁ πρὸς τὸν Χριστὸν ἔρωξ Ἰωάννου τοῦ Δσμασζινοῦ	σελ.	150

Π

«Πάσης συντελείας εἶδον πέρας» πλατεῖα ἢ ἐντολή σου σφόδρα»	σελ.	74
---	------	----

Σ

ΣΚΕΨΕΙΣ (σύντομα σημειώματα ἐπὶ τῶν κάτωθι θεμάτων)		
Ἄρχιμ. Γερμανὸς Γρηγοράς (ἐπὶ τῇ 50ετίᾳ τοῦ θανάτου του)	σελ.	181
» Σεραφεῖμ Παπακάστας (νεκρολογία)	»	183
Εἰλικρινεῖς διαπιστώσεις (ἐκ τοῦ βιβλίου τοῦ Dr. Karl Eller	»	59
Ἡ ἀνάπλασις (ἐπὶ τῇ ἐπανεκδόσει αὐτῆς)	»	185
Ἡ ἐκθεσις τῆς Ὑποεπιτροπῆς (περὶ διατηρήσεως τοῦ πνευμα- τικοῦ καὶ βυζαντινοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ἁγ. Ὄρους)	»	116
Ἡ μεγάλη ταπείνωσις (τοῦ Κυρίου διὰ τῆς ἐν φάτνῃ Γεννήσεώς του)		181
Ἡ μόνη γλῶσσα (τῆς πραγματικῆς εἰρήνης)	»	57
Ἡ πηγὴ τῆς δυστυχίας (ἐκ τῆς διαθέσεως τεραστίων ποσῶν πρὸς τοὺς ἐξοπλισμοὺς)	»	120
Ἡ στροφή (πρὸς μόνον τὸν Σωτῆρα)	»	118
Μεγάλη δύναμις (ὁ Μοναχισμὸς)	»	119
Μικρὰν παράτασιν βίου (σκέψεις Ἁγιορειτῶν γερόντων)	»	30
Οἱ καρποὶ (τῶν δύο τελευταίων πολέμων)	»	182
Οἱ τρεῖς γεροντόβραχοι (περὶ προσελθόντος ἐννενηκονταετοῦς)	»	29
Ὁ μηχανικὸς μεταφραστὴς (ἀνωφελῆς ἐφευρέσις)	»	57
Παράδειγμα πρὸς μίμησιν (ἐκ τοῦ Παγκοσμίου Συνεδρ. Νέων)	»	58
Παῦλος Μελάς τὸ μυστικὸν τῆς ἐπιτυχίας του	»	182
Ποῖος; (θὰ κατηχήσῃ τοὺς νεοφωτιστούς)	»	184
Τὰ ξυλογλυπτικὰ καλλιτεχνήματα (περὶ παραμονῆς των ἐν Ἁγ. Ὄρ.)	»	28
«Φυσιολατρεία» (περὶ λατρείας τῆς κτίσεως ἀπὸ τὸν κτίσαντα)	»	116

Φ

Φωτογραφία ἐκ τοιχογραφίας τοῦ παλαιοῦ ναΐδριον Ἁγ. Γεωργίου		
Ἱ. Μονῆς Ἁγίου Παύλου παριστώσης τὸν Μ. Ἀντώ- νιον, Ἁγ. Πέτρον Ἀθωνίτην, Ἁγ. Ἀθανάσιον ἰδρυτὴν τῆς Λαύρας καὶ Ἁγ. Παῦλον τὸν Ξηροποταμίτην	σ.	41
» ἐργαστηρίου ἀγιογράφων ἀδελ. Ἰωσαφαίων Καρῶν	»	23
» Ἱ. Μονῆς Βατοπεδίου	»	137
» » Μεγίστης Λαύρας	»	5

Χ

Τὰ μοναστήρια ἀπετέλεσαν τὴν μόνιμον δύναμιν τῆς Ἐκκλησίας καὶ διὰ τῶν ὑπερόχων ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους ἐγαλούχησαν καὶ ἐξέθρεψαν, ἠγωνίσθησαν κατὰ τῶν αἱρέσεων καὶ κατὰ τῆς ἀπιστίας, ὄχι μὲ ἐξορκισμοὺς καὶ ἀναθέματα ψυχικοῦ βρασμοῦ ἀπότοκα, ἀλλὰ μὲ ἐπιστήμην καὶ γνῶσιν, μὲ δύναμιν καὶ διαλεκτικὴν καταπλήσσουσαν.

